

**Miljøgodkendelse af
svineproduktionen på
Folehave 6,
6400 Sønderborg**

19. januar 2023

Erhverv & Affald

Sønderborg Kommune

§ 16 a, stk. 2

IE-brug

Lovbekendtgørelse nr.
520 af 1. maj 2019 om
husdyrbrug og
anvendelse af gødning
m.v. med senere
ændringer

Indhold

Datablad	1
Baggrund og læsevejledning.....	2
DEL 1- AFGØRELSE.....	3
1) Kommunens afgørelse	3
2) Baggrund for afgørelse	6
3) Lovgrundlag	7
4) Udnyttelsesfrist	7
5) Alternativer.....	8
6) Revurdering af miljøgodkendelsen.....	8
7) Andre tilladelser og dispensationer	8
8) Retsbeskyttelse.....	8
9) Vilkår for husdyrbruget jf. § 36.....	9
DEL 2 – KOMMUNENS VURDERING OG BEGRUNDELSE FOR AFGØRELSE.....	17
10) Reduktion af ammoniakemission ved anvendelse af den bedst tilgængelige teknik	17
11) Maksimal deposition af ammoniak til kategori 1- og 2-natur, samt påvirkning af bilag IV- arter	17
12) Kommunens vurdering og begrundelse for afgørelse	18
13) Indretning og drift	22
14) Fastsættelse af vilkår	27
15) Særregler for IE-husdyrbrug	29
16) Samlet vurdering	33
17) Offentliggørelse, klagevejledning og underretning	34
DEL 3 - MILJØKONSEKVENSRAPPORT	40

Datablad

1. Basisoplysninger

Husdyrbruget

Bedrift Cvr:	12340745
Husdyrbrugets navn:	Nikolaj Iversen
Beliggenhedsadresse:	Folehave 6
Postnummer:	6400
By:	Sønderborg

Ansøger

Ansøgers navn:	Nikolaj Iversen
Ansøgeradresse:	Folehave 6
Ansøgerpostnummer:	6400
Ansøgerby:	Sønderborg
Ansøgere telefon:	23728732
Ansøger-email:	folehave6@gmail.com

Konsulent

Konsulent Cvr:	25160428
Konsulent virksomhedsnavn:	LandboSyd
Konsulentnavn:	Henriette Fries
Konsulentadresse:	Jens Terp-Nielsens Vej 13
Konsulentpostnummer:	6200
Konsulentby:	Aabenraa
Konsulenttelefon:	20145333
Konsulent-email:	hef@landbosyd.dk

Ejendom

Ejendomsnummer:	5400022109
CHR numre:	

Matrikler på ejendomsnummer

Matrikel: 201 - Kær, Ulkebøl
Matrikel: 96 - Kær, Ulkebøl
Matrikel: 353 - Kær, Ulkebøl

Godkendelsen er udarbejdet af:

Sønderborg Kommune

Erhverv & Affald

Teknik & Miljø

Rådhusstorvet 10

6400 Sønderborg

Sagsbehandler: Sussanne Bigum Mortensen

Sag nr.: 22/7226

KS: ANTN

Version: 2.5

Dato: 27.06.2022

Initialer: ANTN

Baggrund og læsevejledning

Som følge af VVM-direktivet skal der ved ansøgning om miljøgodkendelse foretages en miljøkonsekvensvurdering der er en proces, som bl.a. indebærer krav om inddragelse af offentligheden og udarbejdelse af en miljøkonsekvensrapport.

Visse projekter om intensiv husdyravl, der kan have væsentlig indvirkning på miljøet, skal gennemgå en sådan proces, inden de kan tillades. Ansøgeren har ansvaret for at udarbejde miljøkonsekvensrapporten og at miljøkonsekvensvurderingen er fuldstændig og af tilstrækkelig høj kvalitet i forhold til oplysninger om husdyrbruget og vurderinger af miljøpåvirkningerne. Vurderingerne i miljøkonsekvensrapporten er et resultat af dialog med ansøger i forbindelse med sagsbehandlingen, og den danner grundlag for kommunens afgørelse og de stillede vilkår.

Miljøgodkendelsen er opdelt i del 1, del 2 og del 3.

Del 1 - Kommunens afgørelse er rammerne for den godkendte produktion beskrevet, baggrund for afgørelsen, og vilkår der er stillet for at sikre, at udvidelsen og produktionen kan foregå uden at miljøet og omgivelserne påvirkes væsentligt.

Del 2 er Kommunens vurdering af det ansøgte og begrundelse for afgørelse og de stillede vilkår, samt en samlet vurdering. Del 2 indeholder også oplysninger om offentlighed, høringer og klagemulighed.

Kommunens vurderinger tager afsæt i den indsendte miljøkonsekvensrapport og beregningerne i husdyrgodkendelse.dk

Del 3 er en miljøkonsekvensrapport, som er indsendt af ansøgers konsulent. Rapporten indeholder de oplysninger og vurderinger, som ansøger og dennes konsulent har afgivet i forbindelse med ansøgningen.

DEL 1- AFGØRELSE

1) Kommunens afgørelse

Sønderborg Kommune meddeler miljøgodkendelse efter husdyrbruglovens § 16 a stk. 2 på Folehave 6, matrikel 4, til udvidelse af svineproduktion med de stillede vilkår.

Miljøgodkendelsen omfatter hele husdyrbruget. Det vil sige både de eksisterende og nye anlæg. Ansøgningen er indsendt for at få godkendelse til at udvide til 1.150 søer, samt lave en tilbygning til henholdsvis den eksisterende fare- og drægtighedsstald. Derudover ønsker ansøger at forlænge den eksisterende smågrisestald med en lade.

Den nye tilbygning til drægtighedsstalden vil rumme en ny drægtighedsstald med transpondersystem til søerne og en ny løbeafdeling. Denne bygning bliver cirka 96 meter lang, dog vil den eksisterende smågrisestald mod øst skærme for cirka 1/3 af den nye bygning.

Den eksisterende farestald vil blive forlænget med cirka 20 meter. Denne tilbygning vil ligge mellem den eksisterende gyllebeholder med teltoverdækning og drægtighedsstalden.

I ansøgningen indgår gyllekøling i en del af de eksisterende stalde samt i de nye tilbygninger. Denne teknologi reducerer lugten med 20 % og ammoniak med 14

Der godkendes følgende ændringer i produktionsarealer:

- Etablering af en ny farestald i forlængelse af den eksisterende farestald på 327 m².
- Ny drægtigheds- og løbestald i forlængelse af eksisterende drægtighedsstald på 1.920 m².

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
Farestald 02	210	Mekanisk ventilation	6 m	(#363129) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	125
Farestald 03	447	Mekanisk ventilation	6 m	(#363131) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	281
Drægtighedsstald 01	682	Mekanisk ventilation	6 m	(#363133) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	366
Drægtighedsstald 02	67	Mekanisk ventilation	6 m	(#363135) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	54
Drægtighedsstald 03	100	Mekanisk ventilation	6 m	(#363137) Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	0	72
Drægtighedsstald 04	678	Mekanisk ventilation	6 m	(#363139) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	573
Smågrisestald 01	617	Mekanisk ventilation	6 m	(#365437) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	416
Smågrisestald 02	280	Mekanisk ventilation	6 m	(#363143) Flexgruppe: Søer og Smågrise; 25-49 % fast gulv	0	213
Smågrisestald 03	256	Mekanisk ventilation	6 m	(#363145) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	166
Farestald 04	101	Mekanisk ventilation	6 m	(#363147) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	75
Drægtighedsstald 06	1920	Mekanisk ventilation	6 m	(#495286) Søer, golde og drægtige. Løsgående dybstrøelse	0	81
				(#363380) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	1541
Farestald 05	327	Mekanisk ventilation	6 m	(#494086) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	195
Sum						4158

Der tillades følgende flexgruppe:

I stald Smågrisestald 2

Dyretype og staldsystemer som indgår i flexgruppen
Søer og Smågrise; 25-49 % fast gulv
Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv
Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv
Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv
Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv

De godkendte produktionsarealer i staldanlægget kan med denne miljøgodkendelse udnyttes fuldt ud inden for grænserne for dyrevelfærdsreglerne. Se en oversigt over staldarealet i figur 1.

Der godkendes følgende eksisterende gødningsopbevaringsareal:

Gyllebeholder 1: 58 m² gødningsopbevaringsareal til flydende husdyrgødning.

Gyllebeholder 2: 315 m² gødningsopbevaringsareal til flydende husdyrgødning.

Gyllebeholder 3: 187 m² gødningsopbevaringsareal til flydende husdyrgødning.

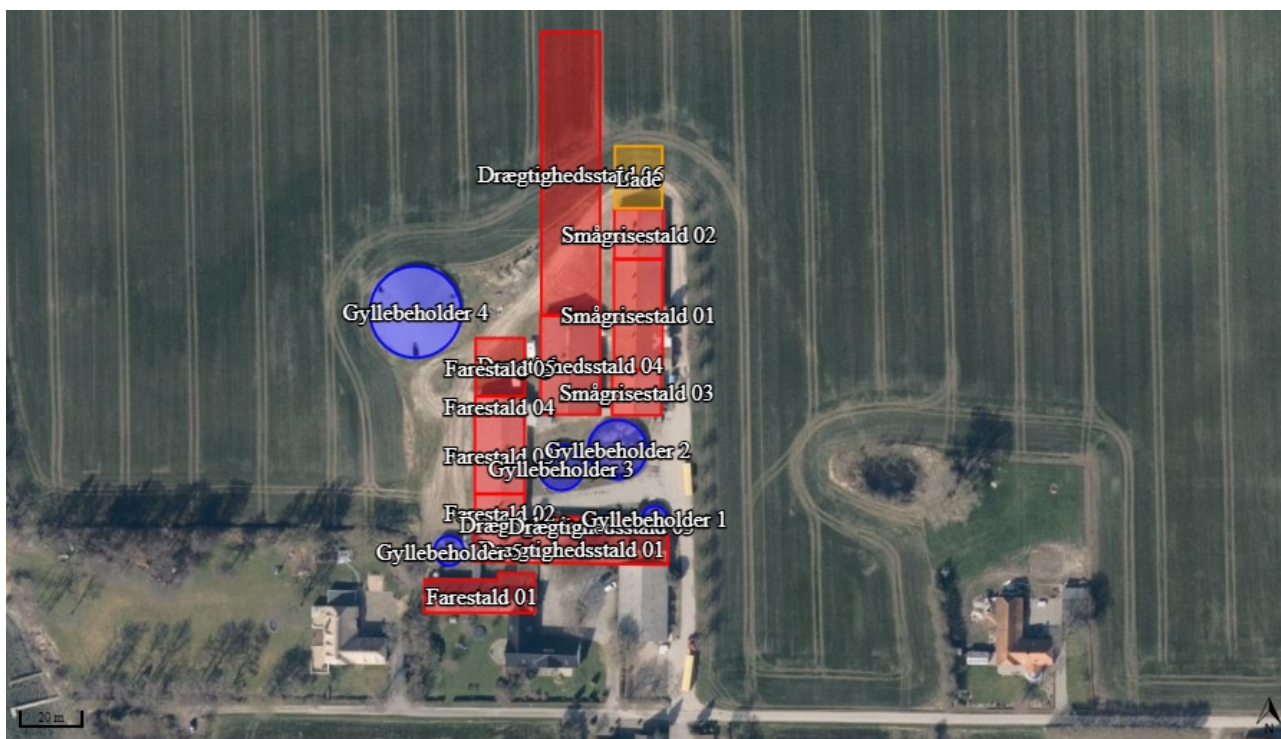
Gyllebeholder 4: 756 m² gødningsopbevaringsareal til flydende husdyrgødning med telt i ansøgt drift.

Der godkendes følgende projekterede anlæg:

- Ny Drægtighedsstald på 1.920 m²
- Ny farestald på 327 m²

Andre godkendelsespligtige driftsbygninger, anlæg, m.v.

- Der etableres en ny forbeholder i tilknytning til drægtighedsstalden.
- Ændring af eksisterende smågrisestald 03 til farestald, der nedlægges 2 m² produktionsareal
- Ændring af eksisterende smågrisestald 01 til farestald, der nedlægges 4 m² produktionsareal
- Den eksisterende smågrisestald 02 ændres til flex "smågrise/søer".
- Den eksisterende farestald 01 tages ud af produktionen.
- Den eksisterende gyllebeholder 5 fjernes.
- Den eksisterende drægtighedsstald 01 fremgår som individuel opstaldning ændres til løsgående.
- Ny lade på 21,2 x 16,1 meter. Laden bygges i tilknytning til den eksisterende smågrisestald mod nord.

Figur 1. Oversigtskort over produktionsarealer (rød) gødningsopbevaringsanlæg (blå) og nye anlæg (gul)

1.1. Dispensation jf. § 33 for afstandskrav i forbindelse med lugt til nærmeste nabo Folehave 8

Husdyrbruget overholder samlet set 93 % af lugtgeneafstanden til nærmeste nabo Folehave 8, på 142,1 meter. Den samlede lugtemission fra husdyrbruget reduceres i forhold til nudriften. Kommunen dispenserer derfor, da afstanden til omboende er længere end 50 % af den beregnede geneafstand (jf. § 33 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen) samt at lugt reduceres i ansøgt drift sammenlignet med nudriften.

2) Baggrund for afgørelse

Sønderborg Kommune har d. 03-03-2022 [Klik eller tryk for at angive en dato.](#) modtaget en ansøgning om miljøgodkendelse af husdyrbruget på Folehave 6, 6400 Sønderborg. Ansøgningen er indsendt for at få godkendt de eksisterende produktionsarealer til fri produktion efter gældende regler samt godkendelse til udvidelse af farestalden og drægtighedsstalden. Derudover ønskes opførelse af en ny lade i forlængelse af den eksisterende smågrisestald.

Sønderborg Kommune meddeler godkendelsen, da det vurderes, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af

bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Sønderborg Kommune vurderer at miljøgodkendelsen, med de stillede vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, sikre at husdyrbruget ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet eller andre væsentlige gener.

Godkendelsen er baseret på de oplysninger, der er redegjort for i ansøgningsmaterialet, skema 223595 version 3 og miljøkonsekvensrapporten i del 3. I Kommunens bilag 1 og del 2 ses en oversigt over versionshistorikken og hvilke ændringer der er blevet foretaget som følge af Kommunens sagsbehandling.

Forud for ansøgningen om miljøgodkendelsen 29-11-2021, modtog ansøger en tilladelse til opførelse af nye stalde til søer inden for strandbeskyttelseslinjen. Kystdirektoratet meddelte dog afslag på ansøgning om beplantning rundt om bygningerne. Mens Kystdirektoratet meddelte tilladelse til opførelse af foderladen den 23-07-2022.

I miljøgodkendelsesansøgningsprocessen, har alternative placeringer til tilbygningerne været undersøgt, og den mest driftsmæssige og miljømæssige placering med hensyn til lugt og andre gener, har betydet, at udvidelsen sker i forbindelse med de eksisterende stalde mod nord.

Sønderborg Kommune har ikke haft yderligere bemærkninger til beskrivelserne i miljøkonsekvensrapporten.

3) Lovgrundlag

Ansøgningen er behandlet i henhold til kravene i bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. Lovbek. nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (husdyrbrugloven) med tilhørende bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug, nr. 2225 af 27. november 2021, samt miljøstyrelsens vejledning om miljøregulering af husdyrhold.

Miljøgodkendelsen er kun en del af det retsgrundlag som husdyrproduktionen er underlagt.

Husdyrbruget har flere end 750 stipladser til søer og er derfor omfattet af husdyrbruglovens § 16 a, stk. 2. Husdyrbruget er godkendelsespligtigt og Sønderborg Kommune er godkendelses- og tilsynsmyndighed.

4) Udnyttelsesfrist

Miljøgodkendelsen skal være udnyttet inden 6 år fra godkendelsen er meddelt. Godkendelsen anses som udnyttet når byggeriet er færdigmeldt eller når dyreholdet er indsat. Hvis godkendelsen eller tilladelsen kun er udnyttet delvist, bortfalder den del, der ikke er udnyttet.

5) Alternativer

I miljøkonsekvensrapporten er alternative teknologier, foranstaltninger og placeringer beskrevet i afsnit 3.13.

Sønderborg kommune vurderer, at både alternative teknologier og placeringer er tilstrækkeligt overvejet og beskrevet.

6) Revurdering af miljøgodkendelsen

Virksomhedens miljøgodkendelse skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år eller inden 4 år når EU-kommissionen i EU-tidende har offentliggjort en BAT-konklusion, der vedrører de væsentligste af husdyrbrugets aktiviteter. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 2030.

7) Andre tilladelser og dispensationer

Sønderborg Kommune gør opmærksom på, at den meddelte godkendelse udelukkende omfatter forholdet til miljølovgivningen. Der skal derfor evt. søges om en separat byggetilladelse, ændring af bygningsanvendelse, nedrivningstilladelse, afledning af tagvand eller lignende hos Sønderborg Kommune.

8) Retsbeskyttelse

Med denne miljøgodkendelse følger der 8 års retsbeskyttelse af husdyrbrugets indretning og drift.

Sussanne Bigum Mortensen

Erhverv og Affald

Sønderborg Kommune

9) Vilkår for husdyrbruget jf. § 36

Vilkårene i denne miljøgodkendelse skal, hvis ikke andet er anført, være opfyldt fra det tidspunkt, hvor miljøgodkendelsen udnyttes.

Vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.

Denne miljøgodkendelse meddeles på nedenstående vilkår. Konkrete bestemmelser i lovgivningen og bekendtgørelser, som generelt er gældende for alle husdyrbrug, er ikke stillet som vilkår for godkendelsen.

Generelle vilkår

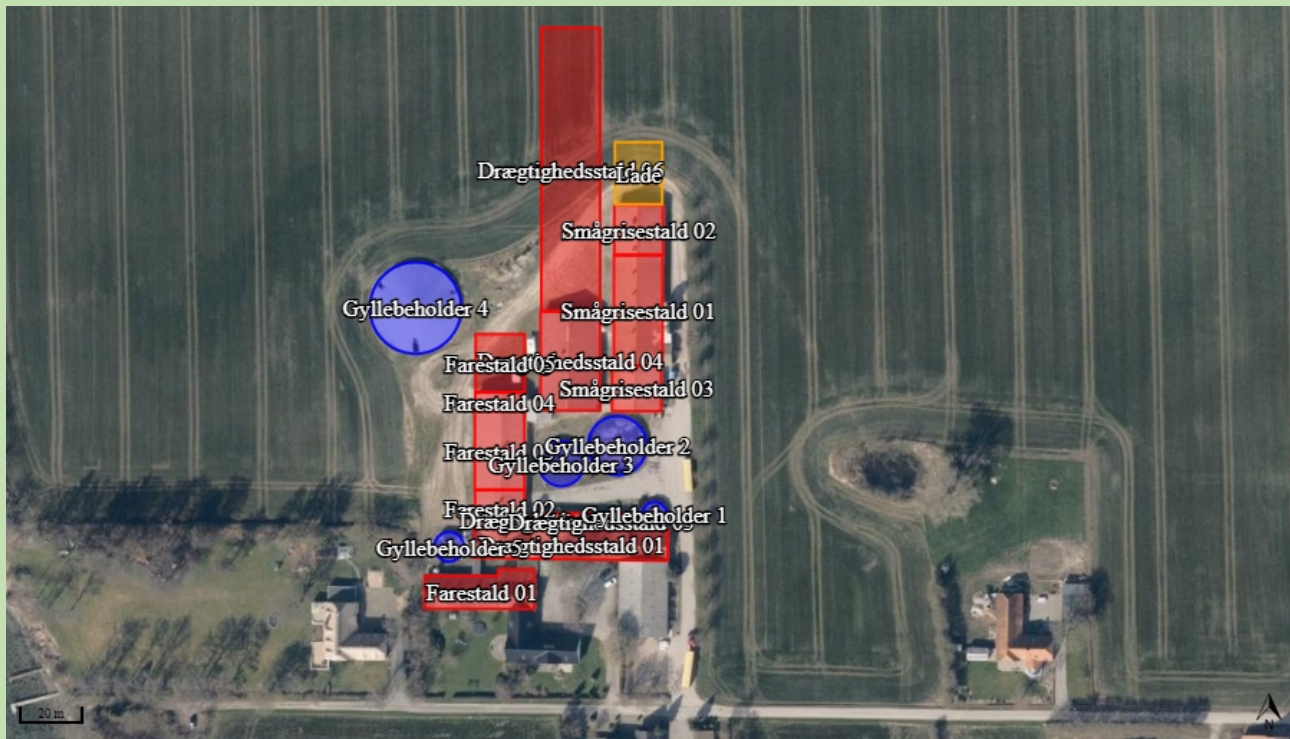
- 1) Projektet skal gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet i husdyrgodkendelse.dk skema nr. 223595 vers. 3.
- 2) Miljøgodkendelse skal altid være at finde på husdyrbruget, enten udskrevet eller digitalt. Indholdet skal være driftsleder bekendt. Relevante vilkår i miljøgodkendelse samt beredskabsplanen skal være medarbejderne bekendt

Produktionsareal (§ 36 pkt. 1)

- 3) Stalde, produktionsarealer og produktionstype skal være i overensstemmelse med nedenstående tabel A, dyrene skal være placeret i de med rødt markerede stalde, se figur A.

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
Farestald 02	210	Mekanisk ventilation	6 m	(#363129) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	125
Farestald 03	447	Mekanisk ventilation	6 m	(#363131) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	281
Drægtighedsstald 01	682	Mekanisk ventilation	6 m	(#363133) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	366
Drægtighedsstald 02	67	Mekanisk ventilation	6 m	(#363135) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	54
Drægtighedsstald 03	100	Mekanisk ventilation	6 m	(#363137) Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	0	72
Drægtighedsstald 04	678	Mekanisk ventilation	6 m	(#363139) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	573
Smågrisestald 01	617	Mekanisk ventilation	6 m	(#365437) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	416
Smågrisestald 02	280	Mekanisk ventilation	6 m	(#363143) Flexgruppe: Søer og Smågrise; 25-49 % fast gulv	0	213
Smågrisestald 03	256	Mekanisk ventilation	6 m	(#363145) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	166
Farestald 04	101	Mekanisk ventilation	6 m	(#363147) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	75
Drægtighedsstald 06	1920	Mekanisk ventilation	6 m	(#495286) Søer, golde og drægtige. Løsgående dybstrøelse	0	81
				(#363380) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	1541
Farestald 05	327	Mekanisk ventilation	6 m	(#494086) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	195
Sum						4158

Tabel A. Stalde, produktionsareal og produktionstype

Figur A. Oversigt over ejendommens produktionsanlæg

Egenkontrol

Ressourcer

- 4) Vand- og elforbrug, og hvad der evt. er foretaget for at reducere det, skal registreres årligt.

Gyllekøling

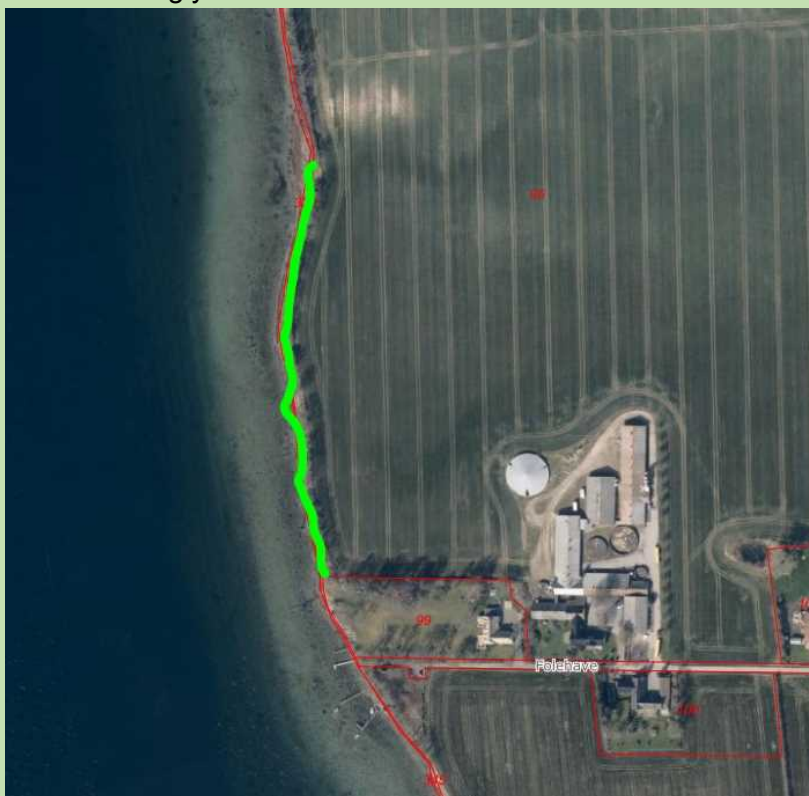
- 5) Der skal indgås en skriftlig aftale med en godkendt montør med VPO-certifikat eller tilsvarende certificering om kontrol og service af gyllekølingsanlægget mindst én gang årligt.
Den årlige kontrol skal som minimum bestå af følgende:
 - afprøvning og funktionssikring af trykovervågningssystemet, alarmen samt sikkerhedsanordningen, samt kontrol af kølekredsens ydelse.
- 6) Enhver form for driftstop på mere end én dags varighed skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftstop, der har varighed på mere end 7 dage.
- 7) Registreringen fra datalogger, logbogen, den skriftlige kontrolaftale, de årlige kontrolrapporter samt øvrige servicereporter, skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Håndtering af husdyrgødning

- 8) Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne. Inden udpumpning af gylle fra staldene skal det sikres, at gyllebeholderne kan rumme den udpumpede mængde gylle
- 9) Påfyldning af gylle til vogn skal ske på støbt plads med afløb til opsamlingsbeholder. Pladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter periode med daglig påfyldning af gylle er afsluttet. Såfremt påfyldningen af gylle sker med selvlæssende fyldeårn eller tilsvarende metode til at undgå spild, er der ikke krav om påfyldeplads.

Landskab

- 10) Beplantning jf. figur B skal tinglyses på de arealer hvor beplantningen står. Ansøger står for at tinglyse dette.

Figur B: Blivende beplantningen skal tinglyses bevaret på strækning, som er vist omtrentligt med grønt

- 11) Der må ikke anvendes byggematerialer, som kan give genskin eller som er reflekterende.

Ressourceforbrug

- 12) Hvis husdyrbrugets vandforbrug har væsentlige udsving, skal ejer sende en redegørelse til miljømyndigheden. Redegørelsen skal indeholde en beskrivelse af, hvad der ligger til grund for udsvinget, og hvilke tiltag der sættes i værk for at reducere vandforbruget.
- 13) Senest hvert 6. år efter godkendelsen er taget i brug skal ejer kunne redegøre for hvilke energibesparende tiltag der er mulige, og hvilke han agter at gennemføre, med henblik på at optimere energiforbruget.

BAT

Gyllekøling

- 14) Gyllekanalerne skal være forsynet med køleslanger, der er forbundet med en varmepumpe i følgende staldafsnit:
 - a. Farestald 02
 - b. Farestald 03
 - c. Drægtighedsstald 02
 - d. Smågrisestald 01
 - e. Smågrisestald 03
 - f. Farestald 04
 - g. Farestald 05
 - h. Drægtighedsstald 06

i alt 1.367 m²
- 15) Der skal monteres en typegodkendt energimåler på varmepumpen. Energimåleren skal være forsynet med automatisk datalogger, der registrerer den daglige (kun nødvendig ved lugtreduktion), månedlige og årlige køleydelse målt i KWh for:
 - a. Farestald 02
 - b. Farestald 03
 - c. Drægtighedsstald 02
 - d. Smågrisestald 01
 - e. Smågrisestald 03
 - f. Farestald 04
 - g. Farestald 05
 - h. Drægtighedsstald 06

- 16) Varmepumpen leverer en årlig køleydelse på mindst 28,1 W/m².
- 17) Der skal være monteret en typegodkendt energimåler på varmepumpen.
- 18) Gyllekølingsanlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem, en alarm samt en sikkerhedsordning, der i tilfælde af lækage stopper gyllekølingsanlægget.
- 19) Gyllekølingsanlægget må ikke kunne genstarte automatisk.

Overdækning

- 20) Gyllebeholder 4 skal etableres med teltoverdækning.

Øvrige emissioner (lugt, støj, lys og støv)

Lugt

- 21) Husdyrbruget og dets omgivelser skal drives og renholdes således, at lugtgener så vidt muligt begrænses. Der skal opretholdes en god staldhygiejne, herunder sikres, at overflader holdes rene og tørre.

Støj

- 22) Bidraget fra landbruget med adressen Folehave 6, 6400 Sønderborg til det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) må i det åbne land, i byzone og ved samlet bebyggelse ikke overskride følgende værdier, som angivet i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 "Ekstern støj fra virksomheder":

	Mandag - fredag kl. 07.00 - 18.00	Mandag - fredag kl. 18.00 - 22.00	Alle dage kl. 22.00 – 07.00
	Lørdag kl. 07.00 - 14.00	Lørdag kl. 14.00 - 22.00	
		Søn og helligdag kl. 07.00 - 22.00	
	dB(A)	dB(A)	dB(A)
Det åbne land	55	45	40
Byzone	45	40	35
Samlet bebyggelse	45	40	35

Tabel B. Støjgrænser

De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lydniveauer i dB(A)

Markarbejde med traktorer og landbrugsmaskiner er ikke omfattet af ovennævnte støjgrænser.

Støjgrænserne må i det åbne land ikke overskrides ved nærmeste nabos udendørs opholdsarealer, maks. 15 m fra beboelsen. Støjgrænserne må i samlet bebyggelse og byzone ikke overskrides noget sted i området.

I forbindelse med høst og korntørring kan grænseværdien om aftenen og om natten forhøjes med 5 dB(A) i høstperioden, dog i højst 6 uger.

Hvis tilsynsmyndigheden, på baggrund af en orienterende støjmåling, finder det nødvendigt, skal den ansvarlige for husdyrbruget dokumentere, at de i vilkåret fastsatte støjgrænser overholdes. Tilsynsmyndigheden kan dog kun kræve dette dokumenteret en gang årligt.

Målingerne/beregningerne være en "Miljømåling – ekstern støj", og skal udføres af en person eller firma, som findes på Miljøstyrelsens sidste reviderede liste over firmaer/personer, der er godkendte til at "Miljømåling – ekstern støj". Udgifterne til støjmålingen afholdes af husdyrbruget.

Lys

- 23) Driften må ikke medføre væsentlige lysgener for omboende og omgivelserne.

Støv

- 24) Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal.

Fluer og skadedyr

- 25) Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning, m.v. Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.). Stalde, lagre og andre anlæg skal holdes i forsvarlig rottesikret stand m.v. med henblik på at forhindre gode levedmuligheder for rotter.

- 26) Der skal overalt på ejendommen udføres effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse med de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Reststoffer, affald og naturressourcer

Spildevand

- 27) Vask af maskiner, redskaber og transportvogne skal foregå på støbt, tæt plads med bortledning af spildevand til opsamlingsbeholder. Alternativt kan rengøringen foregå på arealer, hvor der er vegetation.

Affald og kemikalier

- 28) Husdyrbruget må højst opbevare ikke-genanvendeligt farligt affald i 1 år, før det bortskaffes.

- 29) Oliefiltre, batterier, spildolie eller andet flydende farligt affald skal opbevares i egnede beholdere under tag.
- 30) Beholderne med oliefiltre, batterier, spildolie eller andet flydende farligt affald skal stå på en spildbakke med tæt bund, som ikke har afløb til kloak. Spildbakken skal kunne rumme indholdet af den største beholder, der opbevares, og være resistent overfor de kemikalier, der kan opsamles. Beholdere opbevaret på spildbakken skal være hævet fra bunden med rist, paller eller lignende, så eventuelle utætheder er synlige, og spild ikke ødelægger de andre beholdere.
- 31) Beholderne med farligt affald skal være mærket med indhold.
- 32) Spild af olie, kemikalier og flydende farligt affald skal opsamles straks. Der skal til enhver tid forefindes opslugningsmateriale på husdyrbruget. Alt opsamlet spild indeholdende olie og kemikalier (herunder grus, savsmuld eller lignende anvendt til opugning) skal opbevares og bortskaffes som farligt affald.
- 33) Pesticidrester skal opbevares og håndteres som farligt affald. Tømt og rengjort (skyllet) pesticidemballage kan bortskaffes som restaffald.

Olie og diesel

- 34) Tankning af diesel skal ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således, at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand. Tankningen skal ske under opsyn.

Kemikalier og andre stoffer

- 35) Kemikalier, rengøringsmidler, medicin, foderstoffer m.v., skal opbevares således, at de ikke kan ledes til jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer, hvis der måtte ske udslip.

Døde dyr

- 36) Døde dyr skal opbevares overdækket og på betonspalter eller andet tilsvarende underlag. Opbevaringen må ikke give anledning til væsentlige lugtgener og må ikke medføre uhygiejniske forhold.

Driftsforstyrrelser

- 37) Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal opdateres hvert 2. år og dato for udarbejdelse eller revidering af planen skal tilføjes planens forside.

DEL 2 – KOMMUNENS VURDERING OG BEGRUNDELSE FOR AFGØRELSE

Del 2 er Kommunens vurdering af det ansøgte og begrundelse for afgørelse og de stillede vilkår, samt en samlet vurdering, jf. §§ 25, 26, 27, 34, 35, 36 og kapitel 17.

10) Reduktion af ammoniakemission ved anvendelse af den bedst tilgængelige teknik

Anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) i forhold til ammoniak- og lugtemission fra anlægget er omsat til et bestemt krav til mængden af ammoniakemission, der må komme fra husdyrbruget. I ansøgt drift er den samlede ammoniakemission fra stalde og lager på 4394 kgNH₃/år og BAT-kravet er 4408 kgNH₃/år.

Sønderborg Kommune vurderer på baggrund af beskrivelserne og vurderingerne i miljøkonsekvensrapporten og beregningerne i husdyrgodkendelse.dk at der anvendes BAT i forhold til ammoniakemission.

11) Maksimal deposition af ammoniak til kategori 1- og 2-natur, samt påvirkning af bilag IV- arter

Kommunalbestyrelsen skal ved godkendelse og tilladelse til etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug sikre, at kravene om totaldeposition for ammoniak efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens §§ 26 og 27 overholdes (jf. samme bekendtgørelses § 40 stk. 7).

Sønderborg Kommune vurderer, på baggrund af beskrivelserne og vurderingerne i miljøkonsekvensrapporten, at ansøgningen overholder alle krav i forhold til påvirkning af kategori 1, 2 og 3 natur, ligesom det vurderes, at der ikke vil ske en tilstandsændring af naturområder, der er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Ligeledes vurderes det, at projektet ikke medfører ændringer, der påvirker eventuelle bilag IV-arter eller deres levesteder væsentligt.

12) Kommunens vurdering og begrundelse for afgørelse

12.1. Landskabelige værdier (pkt. 1)

Ejendommen er del af husmandsudstyknings på Folehaven på Kær Halvø nord for Sønderborg. Ejendommen ligger på en skråning ned mod Allsund, som er beliggende øst for ejendommen. Ejendommen ligger ud til store markflader mod nord og mod øst. Fra disse sider ses ejendommen med den modstående kyst i baggrunden ("Jyllandssiden"). Ejendommen er placeret, så den også kan ses fra Jyllandssiden fra vest, særligt fra området omkring Sandbjerg Gods. Der er beplantning langs den vestlige side af Kær, som delvist slører for indsigten til ejendommen fra Jyllandssiden. Denne beplantning ligger henholdsvis på ansøgers og kommunes matrikel.

Det er oplyst, at udvidelserne af bygningerne sker i de samme materialer, højde, bredde og taghældning, som de eksisterende bygninger. Dette er væsentligt, da tilbygningerne vil opfattes som sammenhængende med de eksisterende bygninger, se figur 2.

Figur 2: angivelse af bygninger i forhold til den landskabelige vurdering

Tilbygningerne vil ikke være væsentligt synlige fra syd, hvor ejendommens bygning er placeret i dag. Udvidelserne kan ses fra øst og fra nord i sammenhæng med ejendommens eksisterende bygninger. Udvidelserne vil kunne ses fra vest fra Jyllandssiden.

Bygning A vil ikke medføre en yderligere påvirkning af kystlandskabet. Det er en mindre udvidelse, som er i tilknytning til den øvrige bebyggelse. Det vurderes ikke, at denne vil påvirke de landskabelige værdier væsentligt, da den mod øst og syd er placeret bag eksisterende bygninger. Mod vest er en gyllebeholder. Bygning B vil med dens store tagflade særligt kunne ses fra Jyllandssiden. Den eksisterende beplantning langs kysten slører delvist for bygningen og det vurderes, at den ikke vil påvirke landskabet væsentligt negativt (se evt. de visualiseringer, som ansøger har udarbejdet). Opførelsen af bygning C, set i

sammenhæng med det eksisterende samt bygning A og B, vurderes ikke at medføre en yderligere påvirkning af kystlandskabet og landskabet i området.

Terrænregulering

Ejendommen ligger på en skråning ned mod Alssund. Selve husdyranlægget ligger cirka i kote 11,5, mens udenomsarealet enten falder ned mod vandet eller stiger op mod vejen Hestehave.

I forbindelse med opførelsen af forlængelsen af farestalden vil der skulle ske terrænregulering af området, se afsnit 3.2 i miljøkonsekvensrapporten.

Miljømyndighedens vurdering

Det vil kræve en terrænregulering på cirka 1 meter ved udvidelse af farestalden, mens der med laden forventes en regulering på cirka 0,75 meter i den nordlige ende. Den eksisterende terrænregulering der er foretaget ved de eksisterende farestalde videreføres, og det vurderes ikke at ændre, udglatte eller sløre det naturlige landskab.

Sønderborg Kommune vurderer at vurderingerne i Miljøkonsekvensrapportens punkt 3.2 vedr. terrænets forløb, er fyldestgørende og at udvidelsen ikke påvirker kulturarv eller landskabet negativt.

Udvidelserne sker i forlængelse af de eksisterende bygninger. Udvidelserne sker i tilknytning til en eksisterende ejendom. Bygningsmassen vil opleves som en samlet enhed. Samlet set vurderer kommunen, under forudsætning af nedenstående vilkår, at udvidelserne ikke vil medføre en væsentligt negativ landskabelig påvirkning.

Der stilles vilkår til beplantning vilkår 10 således at den eksisterende beplantning figur B, bevarer den delvise sløring af bygningerne set fra Jyllandssiden, samt at byggematerialerne skal være antireflekerende, vilkår 11.

Vær opmærksom på, at tidligere stillede vilkår i forhold til beplantning, materialer og lignende skal være opfyldt.

Støder man på arkæologiske levninger under anlægsarbejdet, skal Museum Sønderjylland – Arkæologi Haderslev, Dalgade 7, 6100 Haderslev på T 65370801 eller E planer@msj.dk straks tilkaldes, og arbejdet indstilles i det omfang det berører fortidsmindet. Jævnfør museumslovens § 27.

12.2. Natur og bilag IV –arter (pkt.2)

Sønderborg Kommune vurderer, på baggrund af beskrivelserne og vurderingerne i miljøkonsekvensrapporten, at ansøgningen overholder alle krav i forhold til påvirkning af kategori 1, 2 og 3 natur, ligesom det vurderes, at der ikke vil ske en tilstandsændring af naturområder, der er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Ligeledes vurderes det, at projektet ikke medfører ændringer, der påvirker eventuelle bilag IV-arter eller deres levesteder væsentligt.

12.3. Påvirkning af jord, grundvand og overfladevand (pkt. 3)

Sønderborg Kommune vurderer, på baggrund af beskrivelserne i miljøkonsekvensrapporten, at den ansøgte ændring og udvidelse ikke indebærer væsentlig virkning på jordarealer, jordbund eller vandforekomster.

12.4. Øvrige emissioner og gener (pkt.4)

Lugt for omboende

Beregningerne i husdyrgodkendelse.dk viser at alle geneafstande overholdes med 96 %. Kommunen dispenserer derfor, da afstanden til omboende er længere end 50 % af den beregnede geneafstand (jf. § 33 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen) samt at lugt reduceres i ansøgt drift sammenlignet med nudrift.

Lys

Der er ingen udvendig belysning på husdyrbruget. Det vurderes, at belysning ikke kan påvirke omboende væsentligt, idet der ikke er udvendig belysning eller opsat projektør på ejendommen, samt at lyset er slukket i stalden i nattetimerne.

Nabobeboelsen på Folehave 9A ligger overfor husdyrbrugets ind- og udkørsler. Da ansøger forsøger at holde lastbiler og traktortransporter til at foregå i dagtimerne, vurderes lyspåvirkning herfra ikke at kunne genere naboerne væsentligt, og der sker ingen ændringer i driften.

Støv

Støv i forbindelse med transporter vurderes ikke at kunne genere naboer, da de nærmeste transportveje ift. naboerne er befæstet. Som nævnt i miljøkonsekvensrapporten fejles vejene, hvis der i forbindelse med markbruget sker tilsvining af vejarealer.

Foder blæses ind i de små fodersiloer. Det vurderes at støvgener i forbindelse med håndteringen af foder ikke vil genere naboerne.

På baggrund af ovenstående, vurderes det, at støv fra anlægget med tilknyttede aktiviteter generelt ikke vil give anledning til væsentlige støvgener for omboende.

Sønderborg Kommune vurderer, på baggrund af ovenstående at der praktiseres BAT på støvemissioner.

Støj

De nærmeste naboer på Folehave 8 og Folehave 9A ligger ca. 15-70 m fra staldanlægget. Det vurderes derfor primært at være støj fra svinestaldene der kan give gener. De fleste støjende aktiviteter i forbindelse med svinestaldene foregår indendørs. Ved sobesætninger er der erfaringsmæssigt mest støj fra grisene i transponder staldene. Den nye drægtighedsstald kommer til at ligge længst væk fra naboerne.

Udleveringen af smågrise sker imellem de eksisterende bygninger. Disse bygninger vil virke afskærmende i forhold til evt. støj fra udleveringen. Det vurderes desuden at de fire månedlige udleveringer, ikke vil give væsentlige støjgener.

I nudriften optræder der støjgener fra et mobilt foderanlæg, der en gang i ugen blander foder til ejendommen. Dette mobile møllesystem, har en generator der støjer en del.

Fremover vil ansøger ikke anvende dette mobile foderservice, da blandeanlægget bliver installeret inde i bygningen, hvilket reducerer støjen.

Sønderborg Kommune vurderer, at der praktiseres BAT på støjgener ved at lade de mest støjende aktiviteter foregå indendørs.

Godt landmandskab

Sønderborg Kommune vurderer, at BAT på godt landmandsskab og miljøledelse opnås ved at have en nødfremgangsmåde ved uheld (opdateret beredskabsplan) og dagligt opsyn med stald-, opbevarings- og foderanlæg.

Døde dyr

Sønderborg Kommune vurderer på baggrund af miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.9.1, at opbevaring af døde dyr opfylder BAT ved at pladsen er etableret med spalter i bunden og afskærmning i form af beplantning for at skærme mod solen.

Skadedyr

De beskrevne bekæmpelsestiltag under punkt 3.8.5 i miljøkonsekvensrapporten vurderes, at være tilstrækkelige til, at der ikke er risiko for gener fra skadedyr eller menneskers sundhed.

Transporter

Til- og frakørsel sker via vejen Folehave, og omfatter lastbil- og traktortransporter.

Det samlede antal transportere til husdyrbruget er beskrevet i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.8.6 og stiger med ca. 14 % pga. af flere kørsler med gylle og leveringer til biogas. Det øgede antal transportere vurderes ikke at være væsentligt til gene for naboerne, da en del af trafikken i forbindelse med udbringning af gylle er begrænset til korte perioder af året.

I forbindelse med naboeringen er der indkommet kommentarer til transportforholdene.

Der har i denne forbindelse været dialog med ansøger. Ansøger tilføjer de har en åben dialog med naboer omkring de transportere, gyllekørsel mv. Ansøger forsøger via den lokale Facebook gruppe at orientere om kørsler, så de undgår at være til unødige gene. I samarbejde med NatureEnergi, vil ansøger kunne planlægge afhentningen af gyllen til det tidspunkt, hvor det er mest belejligt for naboerne.

Da ind-/udkørsel til anlægget vurderes til at være hensigtsmæssigt placeret i forhold til naboer og i forhold til trafik hensyn, og den interne trafik på ejendommen, samt med de tiltag ansøger vil gøre for at mindske generne i forbindelse med transportere, vurderes transporterne ikke at medføre væsentlige gener for omgivelserne.

Sønderborg Kommune vurderer ud fra miljøansøgningens afsnit 3.8.6, at ændringen i transporter, samlet set ikke vil have væsentlig negativ indflydelse på omgivelserne.

Klima

Det vurderes, at husdyrbruget gennem løbende forbedringer, gør hvad der er muligt for at nedsætte husdyrbrugets klimapåvirkninger. Husdyrbruget leverer dele af husdyrgødningen til biogasanlæg og dette forventes at øges.

Det vurderes på baggrund af miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.8.7, at husdyrbruget er indrettet og driftes, så ændrede nedbør, vandstigning fra vandløb og grundvandsstigning kan håndteres på husdyrbruget. Dels pga. afløbsforholdene samt at staldene og gødningsopbevaringen er i bestandige materiale.

Samlet vurdering

Sønderborg Kommune vurderer på baggrund af afstand til nabobeboelser, og de beskrevne tiltag for begrænsningen af gener og emissioner, at der ikke vil forekomme væsentlige gener for omgivelserne i forbindelse med udvidelsen.

12.5. Etableringer, udvidelser og ændringer af husdyrbruget inden for de seneste 8 år (stk. 2) 8 års- og nudrift

Den gældende produktionstilladelse for 8 år siden var en lokaliseringsgodkendelse fra den 7. marts 2002 og i 2004 blev der anmeldt en VVM-screening. Den 30. august 2020 indsendte ansøger en forespørgsel til Sønderborg Kommune på den aktuelle tilladte husdyrproduktion, og den nuværende tilladelse er på 614 stk. søer og 17.806 smågrise.

12.6. Vurdering af Erhvervsmæssig nødvendighed

Sønderborg Kommune vurderer, at de to nye tilbygninger og laden anses at være erhvervsmæssigt nødvendig for ejendommen. En uddybning af den erhvervsmæssige nødvendighed kan ses i afsnit 3.17 i miljøkonsekvensrapporten.

13) Indretning og drift

13.1. Anvendelse af BAT (pkt. 1)

BAT er en fællesbetegnelse for teknik, som kan begrænse forurening fra stalde eller lager. Teknik, der har opnået betegnelsen BAT, er også vurderet med hensyn til miljø, økonomi og dyrevelfærd.

Ejendommens BAT-redegørelse kan ses i en uddybet form i miljøkonsekvensrapportens afsnit 4.1.

Kommunens vurdering

Version: 2.5

Dato: 27.06.2022

Initialer: ANTN

De processer, teknologier og materialer / stoffer, der anvendes i stalden er ukomplicerede og velkendte. Der er ikke tale om giftige, kunstigt fremstillede materialer eller hjælpestoffer, men hovedsageligt lokalt dyrket foder, vand og husdyrgødning. Der anvendes handelsgødning og plantebeskyttelsesmidler i markbruget – dette er nøje reguleret af generel lovgivning og godkendelsesordninger, så de anvendte stoffer er grundigt undersøgt og beskrevet i forhold til deres virkning i miljøet, og der er nøje anvisninger i forhold til midlernes anvendelse og dosering mv. Det vurderes derfor, at der ikke er væsentlig risiko for miljøet ved den ansøgte produktion. Kommunen vurderer at de beskrevne BAT-tiltag opfylder kravet i § 35.

13.2. Udnyttelse af energi- og råvareforbruget (pkt. 2)

IE-husdyrbrug skal overholde særreglerne i kapitel 17 og dermed §§ 46 og 47, som er generel lovgivning (se afsnit 13.4). Paragraffer 46 og 47 omhandler fodringskrav og energieffektiv belysning. Der skal derfor ikke stilles vilkår til fodring og energieffektiv belysning i godkendelsen.

I forhold til vandforbrug er det et krav jf. § 36, pkt. 9, at der stilles vilkår om tilrettelæggelse af husdyrbruget og driften heraf, så vandforbruget minimeres mest muligt (se afsnit 13.6).

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer, at BAT overholdes i forhold til energiforbruget bl.a. ved at der er fokus på energiforbruget jf. afsnit 4.1.2

BAT på vandforbruget gennemføres ved, vask af stalde, overbrusning af dyr, sanitære forhold og forbrug i boligen. Staldanlægget og stuehuset forsynes med offentligt vand.

Staldene vil blive sat i blød med overbrusningsanlæg inden vask. Iblødsætningen reducerer det efterfølgende vandforbrug ved vask. Staldene vaskes i koldt vand med højtryksrensere, hvilket også er vandbesparende.

Med hensyn til råvarer (foder, vand, hjælpemidler mv.) benyttes der ikke mere, end der er behov for. Som tidligere beskrevet vil ansøger bestræbe sig på at benytte så få foderenheder og så lavt et råprotein- og fosforindhold som muligt. Der fasefodres på ejendommen.

13.3. Substituering af særligt skadelige eller betænkelige stoffer (pkt. 3)

I det landbrug kun anvender godkendte produkter og kemikalier, er det kommunens vurdering, at husdyrbruget ikke anvender skadelige stoffer der udsætter befolkningen for sundhedsfare hverken i eller ud over landets grænser.

13.4. Optimerede produktionsprocesser (pkt. 4)

Husdyrbruget oplyser i afsnit 4.4.4 i miljøkonsekvensrapporten at:

- Der er krav om, at et IE-husdyrbrug har et miljøledelsessystem (BAT afsnit 1.1), som skal bidrage til at der er fokus på BAT vedr. management. Der er endnu ikke udarbejdet et miljøledelsessystem for husdyrbruget, men arbejdet vil blive igangsat når denne ansøgning er færdigbehandlet.
- Godt landmandskab på husdyrbruget sikres bl.a. gennem dagligt opsyn med stald-, opbevarings- og foderanlæg. Det er ikke påtænkt at udarbejde planer for vedligehold og reparationer, men ved daglig inspektion vil der blive undersøgt for eventuelle lækager med efterfølgende igangsætning af reparation.
- De ansatte hjælper med at varetage driften på ejendommen. Der foreligger ikke uddannelses- og oplæringsprogrammer, men der deltages i relevante kurser, når der er behov.
- Der er udarbejdet en miljøberedskabsplan for husdyrbruget, som opdateres løbende. Beredskabsplanen findes på kontoret.
- Opbevaring af døde dyr er beskrevet under punkt 3.9.1. Det vurderes at de opbevares på en måde der mindsker emissioner mest muligt.

Husdyrbruget lever dermed op til BAT i forhold til godt landmandskab

Kommunens vurdering

IE-husdyrbrug skal overholde særreglerne i kapitel 17, som indeholder krav til blandt andet miljøledelse (§§ 42 og 43) og fodringskrav (§ 46), som i høj grad omhandler optimering af produktionsprocesserne på husdyrbrug i forhold til miljøet (se afsnit 13.4).

Med hensyn til oplæringsplaner for personalet er dette lovpligtigt og skal ligeledes kunne fremvises ved tilsyn.

Kommunen vurderer at kravene er opfyldt hvis §§ 42, og 43 samt § 46 overholdes når ovenstående følges.

Bemærk at dokumentationen skal foreligge ved tilsyn og senest sendes ind til kommunen 31. december.

13.5. Håndtering af affald (pkt. 5)

Typer af affald er beskrevet i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.9.2.

Husdyrbruget skal sortere sit affald og sikre, at mest muligt affald bliver sorteret fra til genbrug, genanvendelse og anden endelig materialenyttiggørelse. Affald som ikke kan genanvendes skal håndteres som forbrændingseget, deponeringseget eller farligt affald i henhold til Sønderborg Kommunes regulativ for erhvervsaffald.

Sønderborg Kommune har indført en obligatorisk henteordning for virksomheders farlige affald (Sonfor-Kemi). Det er muligt, at benytte en privat indsamlingsordning for farligt affald, men virksomheder, der vælger en privat løsning, skal søge om fritagelse på kommunens hjemmeside. Tilmelding til Sonfor-kemis ordning for husdyrbrug skal ske på www.sonfor.dk/serviceordning/

Husdyrbruget skal håndtere sit affald efter reglerne i affaldsbekendtgørelsen og affaldsaktørbekendtgørelsen. Det betyder, at husdyrbruget skal sortere deres erhvervsaffald og aflevere det til en godkendt affaldsmottager med henblik på genbrug, genanvendelse eller anvendelse til anden endelig materialenyttiggørelse.

Ifølge affaldsbekendtgørelsen defineres erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse som værende:

- Glasaffald
- Metalaffald
- Plastaffald
- Papiraffald
- Papaffald
- Træaffald
- Genanvendeligt farligt affald, herunder batterier og elektronik
- Genanvendeligt PVC-affald
- Andet affald, der er egnet til materialenyttiggørelse, fx byggeaffald og have-/parkaffald.

Husdyrbruget skal sikre en høj reel genanvendelse af affaldet og skal på anmodning fra kommunen kunne dokumentere, at affaldet bliver leveret til et godkendt affaldshåndteringsanlæg, som sikrer, at de enkelte affaldsfraktioner reelt bliver forberedt med henblik på genbrug eller genanvendt. Dokumentationen kan være fra behandlingsanlægget.

Ovenstående findes i affaldsbekendtgørelsens § 61.

Virksomheder kan aflevere affaldet til:

- Et genanvendelsesanlæg eller et anlæg, som forbereder affald til genbrug, der er registreret i Affaldsregistret.
- En indsamlingsvirksomhed, der er registreret i Affaldsregistret.
- En virksomhed, som kan undlade at lade sig registrere efter bekendtgørelse om Affaldsregistret og om godkendelse som indsamlingsvirksomhed.
- Et kommunalt behandlingsanlæg, der er registreret i Affaldsregistret.
- En kommunal genbrugsplads eller en kommunal ordning efter § 11.

- En frivillig tilbagetagningsordning, jf. bekendtgørelse om affald.

Du kan læse mere i § 24 i affaldsaktørbekendtgørelsen.

Sønderborg Kommune vurderer, at husdyrbrug kan producere farligt affald, herunder for eksempel:

- Oliefiltre
- Batterier
- Spildolie
- Pesticider
- Spraydåser
- Kanyler
- Kemikalierester
- Rester af kunstgødning
- Giftrester (også rottegift)
- Medicinrester
- Lysstofrør

Opbevaring af farligt affald kan udgøre en miljørisiko.

Der stilles vilkår til opbevaring og håndtering af affald, vilkår 28-33.

Kommunens vurdering

Affald skal håndteres som beskrevet i miljøministeriets affaldsregulering og Sønderborg Kommunes til enhver tid gældende affaldsregulativ for erhvervsaffald, og husdyrbruget skal være tilknyttet en kommunens ordning for håndtering af farligt affald eller have aftale med en anden godkendt indsamler eller behandlingsanlæg, såfremt der opstår farligt affald på husdyrbruget.

Sønderborg kommune vurderer at med overholdelse af de stillede vilkår, er kravene til anvendelse og håndtering af affald opfyldt.

13.6. Anvendelse af bedste tilgængelige rensningsteknik (pkt. 6)

Der stilles vilkår til anvendelse af gyllekøling jf. vilkår 14-19.

13.7. Forebyggelse af uheld og begrænsning af konsekvenserne (pkt. 7)

Se miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.11

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer på baggrund af beskrivelserne i miljøkonsekvensrapporten at kravet er opfyldt.

14) Fastsættelse af vilkår

Kommunen skal på grundlag af vurderingen efter §§ 34 og 35 fastsætte vilkår for at sikre, at udvidelsen og produktionen kan foregå uden at miljøet og omgivelserne påvirkes væsentligt. Godkendelser og tilladelser skal i alle tilfælde indeholde de vilkår, som er nævnt i nr. 1-6, og IE-husdyrbrug skal endvidere i alle tilfælde indeholde de vilkår, som er nævnt i nr. 7-13.

14.1. Produktionsarealets størrelse i m² med angivelse af dyrearter og dyretyper, staldsystemer og teknologi (pkt. 1)

Der stilles vilkår til produktionsarealerne, se vilkår 3.

14.2. Anvendelse af ammoniakreducerende virkemidler

Da husdyrbruget anvender ammoniakreducerende virkemidler, i form af gyllekøling og overdækning af gyllebeholder 4, stilles der vilkår til dette.

14.3. Placering og udformning af ny bebyggelse (pkt. 5)

Der opføres en ny stald samt en ny lade. Der stilles vilkår hertil jf. vilkår 10-11.

14.4. Transporter (pkt. 7)

Ejendommen ligger placeret således at transporten ikke er et problem, ligesom der ikke har været klager over transporten fra ejendommen.

14.5. Tiltag der reducerer produktionen af spildevand (pkt. 8)

Der stilles vilkår til at vask af maskiner m.m. skal foregå på støbt plads eller på steder med vegetation, for at begrænse risikoen for forureningen.

14.6. Vandforbrug (pkt. 9)

Kommunen er efter § 36, stk. 1, nr. 9 forpligtet til at stille vilkår om, at IE-husdyrbruget drives og indrettes på en sådan måde, at vandforbruget minimeres mest muligt med henblik på at reducere mængden af spildevand.

Bestemmelsen giver ikke kommunen hjemmel til at stille vilkår om maksimalt vandforbrug. Kommunen skal derimod vurdere, om der er mulighed for anlægs- eller driftsmæssige optimeringer, der kan minimere vandforbruget, eller om der konkret kan fastsættes vilkår, der understøtter dette. Det kunne f.eks. være i forhold til drikkevandssystemer, rengøringsmetoder mv.

Der er tale om en konkret vurdering, der i nogle tilfælde kan føre til, at andre saglige hensyn til f.eks. arbejdsmiljø og effektivitet betyder, at kommunen stiller vilkår om en mindre vandbesparende løsning. Kommunen vil således som led i almindelig sagsoplysning skulle

spørge ansøger om baggrunden for evt. valgte løsninger og bl.a. på den baggrund vurdere muligheden for at anvende andre vandbesparende tiltag.

Det fremgår af tabel 13 i afsnit 4.1.3 i miljøkonsekvensrapporten at det forventede vandforbrug er ca. er 6.571-10.139 m³ årligt.

Kommunens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer at der er anvendt vandbesparende teknikker i form af at der benyttes højtryksrensere ved rengøring og der er vandbesparende drikkevandssystemer i staldene.

Der stilles vilkår til at hvis husdyrbrugets vandforbrug har væsentlige udsving, skal ejer kunne redegøre for hvilke vandbesparende tiltag der er mulige, og hvilke han agter at gennemføre, med henblik på at optimere vandforbruget.

14.7. Brug af teknologi (pkt. 10)

Der er anvendt gyllekøling i en del af de eksisterende stalde samt i de nye tilbygninger. Denne teknologi reducerer lugten med 20 % og ammoniak med 14 %. Endvidere etableres fast overdækning på gyllebeholder 4.

Kommunens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer samlet set, med baggrund i de enkelte redegørelser for BAT i miljøkonsekvensrapporten at ejendommen kan drives uden yderligere teknologi. Ejendommen lever op til niveauet for BAT, for en ejendom med den pågældende husdyrproduktion og størrelse, med de vilkår som i øvrigt er stillet i miljøkonsekvensrapporten i relation til BAT. Vilkår vedr. gyllekøling, vilkår 15 resulterer i at der hvert år skal anvendes mindst 336.495 kWh pr. år. Årligt, månedligt og dagligt forbrug skal kunne logges i anlægget datalog – dette er et krav fordi virkemidlet anvendes til reduktion af lugt.

14.8. Regelmæssig vedligeholdelse og overvågning (pkt. 11)

IE-husdyrbrug skal overholde særreglerne i kapitel 17 og dermed § 44, som er generel lovgivning (se afsnit 13.3). Der skal derfor ikke stilles vilkår til regelmæssig vedligeholdelse og overvågning godkendelsen.

14.9. Ophør af driften (pkt. 12)

IE-husdyrbrug skal overholde særreglerne i kapitel 17 og dermed § 51, som er generel lovgivning (se afsnit 13.8). Der skal derfor ikke stilles vilkår til ophør af drift i godkendelser.

14.10. Anvendelse, fremstilling og frigivelse af relevante farlige stoffer i forbindelse med husdyrproduktionen (pkt. 13)

Sønderborg Kommune har ikke kendskab til aktiviteter, som tidligere kunne have medført forurening af jord og grundvand på husdyrbruget.

På grundlag af de foreliggende oplysninger vurderer Sønderborg Kommune, at der ikke foreligger en væsentlig risiko for forurening af jord og grundvand fra husdyrbruget.

15) Særregler for IE-husdyrbrug

15.1. Miljøledelse § 42

IE-husdyrbrug skal have et miljøledelsessystem, der opfylder betingelserne i stk. 2. Stk. 2:

- Formulere en miljøpolitik med afsæt i husdyrbrugets miljøforhold,
- Fastsætte miljømål,
- Udarbejde handlingsplan for det eller de fastsatte miljømål,
- Minimum 1 gang årligt evaluerer miljømedarbejdet og om nødvendigt foretage justeringer af mål og handlingsplaner og
- Minimum 1 gang årligt gennemgår miljøledelsessystemet.

Stk. 3: IE-husdyrbruget skal kunne dokumentere, at der gennemføres og overholdes et miljøledelsessystem i overensstemmelse med de krav, der er nævnt i stk. 2, nr. 1 – 5, f.eks. digitalt eller i form af dokumenter. Dokumentationen skal opbevares i 5 år og kunne forevises på forlangende i forbindelse med tilsyn.

15.2. Miljøledelse – oplæring af personale § 43

IE-husdyrbrug skal oplære personale, hvad angår:

- Relevant lovgivning
- Transport og udbringning af husdyrgødning
- Planlægning af aktiviteter
- Beredskabsplanlægning og –styring
- Reparation og vedligeholdelse af udstyr

Jf. stk. 2 skal IE-husdyrbruget udarbejde oplæringsmateriale, der angår de forhold der følger af ovenstående punkter. Materialet skal være tilgængelige for personalet og opdateres løbende. Oplæringsmaterialet skal kunne fremvises på forlangende til tilsynsmyndigheden.

15.3. Plan for regelmæssig kontrol, reparation, vedligeholdelse og beredskab § 44

IE-husdyrbrug skal overholde særreglerne i kapitel 17 og dermed § 44, som er generel lovgivning. Der skal derfor ikke stilles vilkår til regelmæssig vedligeholdelse og overvågning i godkendelser.

IE-husdyrbrug skal udarbejde og følge en plan for kontrol, reparation og vedligeholdelse af husdyrbruget inkl. materiel, herunder med henblik på at forebygge uheld, og beredskab for håndtering af uventede emissioner og hændelser. Planen skal som minimum opfylde følgende betingelser:

- Plan for regelmæssig kontrol, reparation og vedligeholdelse
- Gyllebeholdere (for tegn på skader, nedbrydning eller utætheder)
- Gyllepumper, -miksere, -separatorer og –spredere.
- Forsyningssystemer til vand og foder
- Varme-, køle- og ventilationssystemer samt temperaturfølere, herunder optimeret styring heraf
- Siloer og transportudstyr (f.eks. ventiler og rør)
- Luftrensningssystemer (f.eks. ved regelmæssige inspektioner)
- Udstyr til drikkevand, herunder skal behovet for regelmæssig indstilling vurderes og frekvensen for løbende indstilling i så fald fastsættes i planen
- Maskiner til udbringning af husdyrgødning samt doseringsmekanisme- eller dyse, som begge skal være i god stand

Beredskabsplan:

- En plan over husdyrbruget med angivelse af drænsystemer og vandkilder og spildevandskilder
 - Handlingsplan for håndtering af visse potentielle hændelser (f.eks. brande, utætte og kollapsede gyllebeholdere, ukontrolleret afstrømning af møddinger og olieudslip)
 - Tilgængeligt udstyr til håndtering af forureningsulykker (f.eks. udstyr til tilstopning af drænrør og opdæmning af grøfter samt olieopsugning, absorberingsmåtter eller ruller til olieudslip)
- Kontrol, reparation og vedligeholdelse skal ske regelmæssig. Kontrol af gyllebeholdere skal som minimum gennemføres én gang årligt jf. punkt 1)

Den årlige kontrol af gyllebeholdere erstatter ikke den lovpligtige 10 årsbeholderkontrol.

IE-husdyrbruget skal kunne dokumentere, at planen følges ved at føre logbog over gennemførte kontroller. Dokumentationen skal opbevares i 5 år og kunne forevises til tilsynsmyndigheden på forlangende.

15.4. Fodringskrav § 46 og energieffektiv belysning § 47

IE-husdyrbrug skal overholde særreglerne i kapitel 17 og dermed §§ 46 og 47, som er generel lovgivning. Paragraffer 46 og 47 omhandler fodringskrav og energieffektiv belysning. Der skal derfor ikke sættes vilkår til fodring og energieffektiv belysning i godkendelser.

I forhold til vandforbrug er det et krav jf. § 36, pkt. 9, at der stilles vilkår om tilrettelæggelse af husdyrbruget og driften heraf, så vandforbruget minimeres mest muligt både ved nye godkendelser og ved revurdering.

Fodringskrav

Kvælstof

IE-husdyrbrug skal for at reducere den samlede mængde kvælstof, der udskilles, som minimum enten anvende fasefodring tilpasset dyrenes behov i produktionsperioden, reducere indholdet af råprotein ved hjælp af en god aminosyrebalance, eller ved at bruge et eller flere fodertilsætningsstoffer, som nedsætter den samlede mængde kvælstof, der udskilles og er tilladt i henhold til EU forordning om fodertilsætningsstoffer. En god aminosyrebalance og lavt indhold af råprotein kan opnås ved at kombinere fodermidler, hvor aminosyreprofilen supplerer hinanden og/eller ved at tilsætte frie essentielle aminosyrer til foder med lavt indhold af råprotein. IE-husdyrbruget kan anvende en kombination af de nævnte teknikker.

Fosfor

IE-husdyrbrug skal for at reducere den samlede mængde fosfor, der udskilles, som minimum anvende enten fasefodring tilpasset dyrenes behov i produktionsperioden, et eller flere fodertilsætningsstoffer som nedsætter den samlede mængde fosfor der udskilles (f.eks. fytase) og tilladt i henhold til EU forordning om fodertilsætningsstoffer eller let fordøjeligt uorganisk fosfat som f.eks. monocalciumfosfat i stedet for mindre fordøjelige fosforkilder. IE-husdyrbruget kan også anvende en kombination af de nævnte teknikker.

IE-husdyrbruget skal kunne dokumentere anvendelse af fodring eller fodringsteknikker som nævnt ovenfor. Dokumentationen skal opbevares i 5 år og kunne forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.

Energieffektiv belysning § 47

IE-husdyrbrug er forpligtet til at anvende energieffektiv belysning i overensstemmelse med reglerne i det til enhver tid gældende bygningsreglement.

Kravet indtræder ved ændring eller udskiftning af eksisterende belysningssystem eller belysningsanlæg.

IE-husdyrbrugene skal opbevare fakturaer for gennemførte udskiftninger i 5 år og kunne forvises tilsynsmyndigheden på forlangende.

15.5. Støvemissioner fra staldanlæg § 48

IE-husdyrbrug skal for at reducere støvemissioner fra staldanlæg enten reducere støvproduktionen fra foder og strøelse, anvende en metode til at binde støv i staldanlæggene eller behandle afgangsluft fra staldanlæggene ved hjælp af et luftrensningssystem.

15.6. Overholdelse af vilkår og krav § 49

Den som er ansvarlig for et IE-husdyrbrug, underretter straks kommunalbestyrelsen ved manglende overholdelse af godkendelsesvilkår samt de umiddelbart bindende krav til indretning og drift, IE-brug og årlig indberetning, og træffer straks de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at vilkårene og kravene overholdes.

15.7. Årlig indberetning til kommune § 50

IE-husdyrbrug skal engang årligt indsende følgende dokumenter til kommunen:

- Logbøger for eventuel miljøteknologi
- Dokumentation for miljøledelsessystem (§ 42)
- Logbog over gennemførte kontroller (§44)
- Dokumentation for overholdelse af fodringskravet (§ 46)

IE-husdyrbrug skal hvert år senest den 31. december indsende informationer til kommunen. Informationerne skal være for det forudgående kalenderår og sendes samlet til kommunen (1. gang 31. december 2023).

15.8. Ophør § 51

IE-husdyrbrug skal overholde særreglerne i kapitel 17 og dermed § 51, som er generel lovgivning. Der skal derfor ikke stilles vilkår til ophør af drift i godkendelsen.

Ved ophør af aktiviteter på IE-husdyrbrug gælder kapitel 4b i lov om forurennet jord.

Ved ophør forstås:

- Ophør af alle aktiviteter på IE-husdyrbruget
- Når et IE-husdyrbrug har meddelt kommunen, at kapaciteten eller udnyttelsen af kapaciteten permanent nedsættes til under stipladsgrænserne i § 16 a, stk. 2, i husdyrbrugloven
- Situationer omfattet af § 59 a, stk. 2 husdyrbrugloven, når godkendelsen er bortfaldet helt eller for den del, der ligger over stipladsgrænserne i § 16 a, stk. 2 i husdyrbrugloven

IE-husdyrbrug skal senest 4 uger efter driftsophør anmelde dette til kommunen med en beskrivelse af ophøret og en eventuel jordforurening til vurdering efter § 38 k, stk. 1, i lov om forurennet jord. Vurderingen skal indeholde en risikovurdering med hensyn til menneskers sundhed og miljøet. Viser risikovurderingen, at det ikke kan afvises, at forureningen udgør en væsentlig risiko for menneskers

sundhed eller miljøet, skal vurderingen ligeledes indeholde en beskrivelse til foranstaltninger, der sikrer, at forureningen ikke udgør en sådan risiko.

16) Samlet vurdering

På baggrund af de stillede vilkår og ovenstående begrundelse for og særkender på husdyrbruget er det Sønderborg Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt overholder anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), og at projektet ikke indebærer væsentlige indvirkninger på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til navnlig:

- Landskabelige værdier
- Natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning
- Jord, grundvand og overfladevand
- Lugt-, Ammoniak-, støj-, rystelser-, støv-, flue-, transport-, og lysgener, uhygiejniske forhold, affaldsproduktion mv

16.1. Projektets negative påvirkninger

Sønderborg Kommune vurderer på baggrund af de beskrevne konklusioner i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3, at der ikke er væsentlige negative virkninger forårsaget af husdyrbrugets drift på nedenstående faktorer, hverken når de vurderes enkeltvis, eller når der vurderes på samspillet imellem 2 eller flere af faktorerne.

- Befolkningen og menneskers sundhed
- Biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2 natur samt bilag IV arter
- Jordarealer, jordbund, vand, luft og klima
- Materielle goder, kulturarv og landskabet
- Samspillet imellem to, flere eller alle faktorer efter nr. 1-4 og
- Sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af ovenstående 5 faktorer

16.2. Sønderborg Kommunes uddybende bemærkninger vedr. Klima

Folketinget har vedtaget en klimalov, som skal sikre at Danmark kan leve op til EU's klimakrav, herunder at være klimaneutral på drivhusgasser i 2050. Der foretages nationale opgørelser af landbrugets påvirkning af klimaet, men der er endnu ingen redskaber til at beregne påvirkning fra det enkelte produktionsanlæg, eller fastsat grænseværdier for hvilken påvirkning, der kan accepteres.

Sønderborg Kommune har valgt at deltage i DK2020 og har i den forbindelse udarbejdet en Klimahandleplan¹, fordi det er i god overensstemmelse med kommunens stærke vilje til at gå foran med de nødvendige klimaindsatser. På nuværende tidspunkt indgår driften af landbrug kun i begrænset omfang i kommunens DK2020 klimahandleplan.

Det forventes at det øgede fokus på landbrugets klimaneutralitet generelt vil føre til ændrede regler, der vil skærpe kravet til udledning af klimagasser på landbrug. Sådanne skærper vil blive indarbejdet i klimahandleplanen for Sønderborg Kommune og kan resultere i yderligere skærper i forhold til denne godkendelse.

Sønderborg Kommune vurderer, at der på husdyrbruget, gennem løbende forbedringer, gør hvad der er muligt for at nedsætte husdyrbrugets klimapåvirkninger. Husdyrbruget leverer dele af husdyrgødningen til biogasanlæg og dette forventes at øges. Dermed vurderes det at der er tilstrækkelig fokus på driftens klimapåvirkning i forhold til gældende regler.

17) Offentliggørelse, klagevejledning og underretning

Ansøgning om miljøgodkendelse har været offentlig annonceret i uge 35 på Sønderborg Kommunes hjemmeside for at informere offentligheden om ansøgningen og tidligt inddrage denne i beslutningsprocessen. I forbindelse med offentliggørelsen kom der 1 høringssvar. Høringssvaret gik primært på lugt, støj og visuel påvirkning fra Hestehave.

Høringssvaret er behandlet i dialog med ansøger, som har redegjort for fremadrettede ændringer i forhold til støj, miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.8.1 og miljøgodkendelsens afsnit 12.1.

Med hensyn til lugt (afsnit 12.1 i miljøgodkendelsen og afsnit 3.7 i miljøkonsekvensrapporten) og visuel påvirkning (afsnit 12.4 i miljøgodkendelsen og afsnit 2 og 3.2 i miljøkonsekvensrapporten) er det kommunens vurdering at der er taget hensyn til dette mest muligt. Det skal hertil nævnes, at det ansøgte reducerer lugt i ansøgt drift sammenlignet med nudriften. Høringssvaret har ikke medført yderligere vilkår til det ansøgte.

Miljøgodkendelsen er meddelt den [Klik eller tryk for at angive en dato..](#)

17.1. Partshøring

Et resume og et link til udkast til miljøgodkendelse blev den 14-12-2022 udsendt til høring hos naboer (ejere og beboer) inden for konsekvensområdet for lugt (613 m) og skønnede parter i sagen, ansøger selv og ansøgers konsulent.

Der var frist til afgivelse af bemærkninger på 30 dage frem til og med den 13. januar 2023. Partshøringen gav ingen tilbagemeldinger.

¹ Sønderborg Kommunes DK2020 Climate Action Plan, ([Microsoft Word - DK2020_S\370nderborg GODKENDT](#)) ([sonderborgkommune.dk](#))

17.2. Annoncering af afgørelse

Miljøgodkendelsen efter husdyrbrugloven er offentliggjort på Sønderborg Kommunes hjemmeside www.sonderborgkommune.dk den 19. januar 2023. Der er efterfølgende orienteret kort herom i Sønderborg Ugeavis.

17.3. Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet af ansøgeren, klageberettigede myndigheder og organisationer samt enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald, jf. husdyrbruglovens § 76.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af <https://naevneneshus.dk/>.

Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID eller Mit-ID.

Klagen sendes gennem Klageportalen til Sønderborg Kommune. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du som privatperson betale et gebyr på 900 kr. For virksomheder og organisationers vedkommende er gebyret på 1.800 kr. Du betaler gebyret med betalingskort i klageportalen. Klagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Sønderborg Kommune.

Sønderborg Kommune videresender herefter anmodningen til klagenævnet, som træffer afgørelsen om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være modtaget inden klagefristens udløb den 16. februar 2023.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Sønderborg Kommune i klageportalen.

Sønderborg Kommune kan oplyse, at det af husdyrbrugloven § 81, stk. 1 fremgår, at en klage ikke har opsættende virkning, med mindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet. Hvis du påbegynder udnyttelse af miljøgodkendelsen inden klagefristens udløb, er det på egen regning og risiko.

Når Sønderborg Kommune modtager en klage, underretter kommunen straks ansøger om klagen.

Der er ifølge offentlighedsloven ret til aktindsigt i alle dokumenter, der vedrører sagen.

17.4. Civilt søgsmål

Søgsmål til prøvelse af afgørelsen skal jf. § 90 i *lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lovbek. nr. 520 af 01/05/2019* være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt.

Kommunens bilag

Versionshistorik

Situationsplan

Kommentarer til høringssvar

1. Versionshistorik

Ansøgning (223595) | Sagsbehandling

Sagsbehandling

Versionshistorik

Version

2 (Ansøger) ▾

Skema ^

Ændrede		
Identitet	Gammel værdi	Ny værdi
223595 - KortBeskrivelse	Udvidelse med to nye sostalde.	Udvidelse med to nye sostalde + ny lade tilbygning.

Staldbygninger ^

Ændrede		
Identitet	Gammel værdi	Ny værdi
Smågrisestald 02 Geometri :		Geometri ændret.

Anmelderobjekter ^

Tilføjede

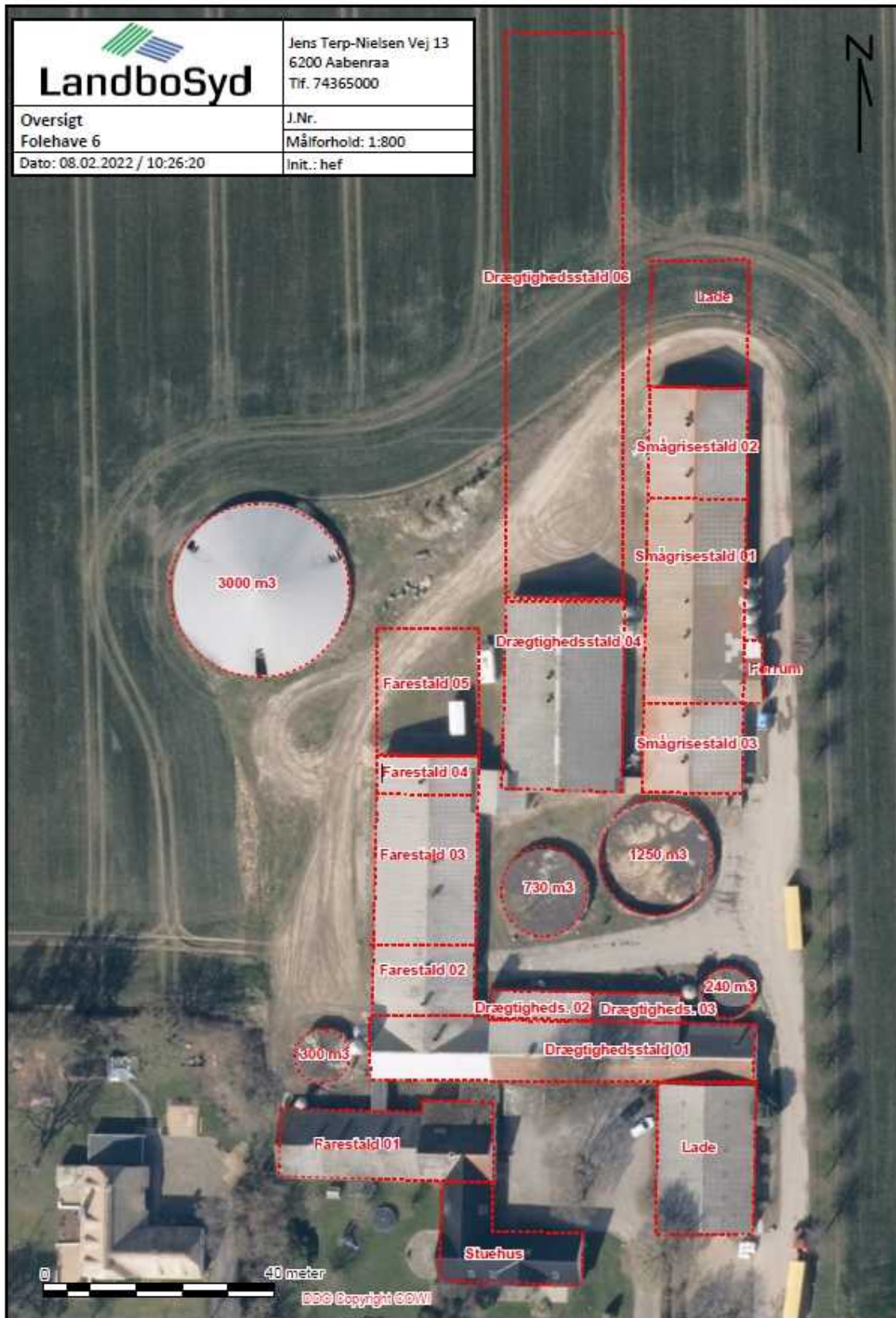
- + Lade - Driftsbygning, 341,3 kvm

Version

3 (Ansøger) ▾

Ingen ændringer i versionen

2. Situationsplan

3. Kommentarer til nabohøring

Notat

Kommentarer til nabohøring
19.01.2023
Sags nr.: 23/43808

Kommentarer til nabohøring

Herunder er nabohørings svar fra Walther og Edith Kronborg Folehave 5:

Hermed kommentarer fra Walter og Ditte Kronborg, Folehave 5, 6400 Sønderborg:

Det er ikke acceptabelt med en trafikstigning på 14% på en smal og stille beboelsejendom. Trafikken er allerede en belastning, da der køres med tung trafik, og oftest alt for stærkt.

Det er ikke i orden, at man opprioriterer industri med tung trafik i et område, som i fremtiden gerne skulle være attraktivt for familier med børn, hvilket dette initiativ ikke ligefrem fremmer.

Med venlig hilsen

Walter og Edith Kronborg

Kommunens bemærkninger

Transporter

Beskrivelse af transporter fremgår af miljøansøgningens afsnit 3.8.6. Antallet af transporter vil blive ca. 712 pr. år.

Til- og frakørsel sker via vejen Folehave, og omfatter lastbil- og traktortransporter.

Det samlede antal transporter til husdyrbruget stiger med ca. 14 % pga. flere kørsler med gylle og leveringer til biogas. Det øgede antal transporter vurderes ikke at være væsentligt til gene for naboerne, da en del af trafikken i forbindelse med udbringning af gylle er begrænset til korte perioder af året.

Da ind-/udkørsel til anlægget vurderes til at være hensigtsmæssigt placeret i forhold til naboer og i forhold til trafik hensyn, og den interne trafik på ejendommen, vurderes transporterne ikke at medføre væsentlige gener for omgivelserne.

Sønderborg Kommune vurderer ud fra miljøansøgningens afsnit 3.8.6, at ændringen i transporter, samlet set ikke vil have væsentlig negativ indflydelse på omgivelserne.

Trafik på offentlig vej, er ikke omfattet af husdyrgodkendelsesloven og kan derfor ikke reguleres i en miljøgodkendelse af et husdyrbrug. Det har Miljø- og Fødevareklagenævnet truffet en række afgørelser om, fx NMK-132-00822 og NMK-132-00792 m. fl.

Med hensyn til opstået slid, huller mv., er det vejmyndigheden i Sønderborg Kommune der skal kontaktes. Fartgrænser reguleres af politiet.

Ansøgers bemærkninger

Vi har en åben dialog med vores naboer på omkring de transporter, gyllekørsel osv. Vi forsøger via vores lokale Facebook gruppe at orientere så vi undgår at være til unødige gene. I samarbejde med NatureEnergi vil vi kunne planlægge afhentningen af gyllen til det tidspunkt, hvor det er mest belejligt for naboerne.

Miljømyndighedens samlede vurdering

Der henvises til god landmandspraksis, at al transport til og fra bedriften skal foregå ved hensynsfuld kørsel, samt at alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Sønderborg kommune vurderer, at gener for naboerne, med de vilkår der er stillet og reglerne i den generelle lovgivning, samt de tiltag ansøger selv vil bidrage med, er begrænset mest muligt.

De indkomne høringssvar giver ikke anledning til at der stilles yderligere vilkår.

|

DEL 3 - MILJØKONSEKVENSRAPPORT

Ansøger har indsendt en ansøgning om miljøgodkendelse med tilhørende bilag. MKR er udarbejdet af miljørådgiver Sanne Petersen LandboSyd.

Sønderborg Kommune vurderer, at de oplysninger, som ansøger har fremlagt i MKR, er fuldstændige og af tilstrækkelig høj kvalitet.

Ansøgningsmaterialet indeholder MKR og flere bilag.

Miljøkonsekvensrapport til § 16a

Folehave 6

6400 Sønderborg

Ansøgning om godkendelse af ny
løbe/drægtighedsstald, ny lade samt ændringer i
eksisterende stalde

Skema 223595 i Husdyrgodkendelse.dk

Datablad (A1, A2, A3, A4, A5, E3)

Ansøger og ejer	Nikolaj Iversen Folehave 6 6400 Sønderborg folehave6@gmail.com
Husdyrbrugets adresse	Folehave 6 6400 Sønderborg
CVR-nummer	12340745
CHR-nummer	94890
Kommune	Sønderborg Kommune
Ejendomsnummer	5400022109
Matrikel-nr.	Matrikel: 201 - Kær, Ulkebøl Matrikel: 353 - Kær, Ulkebøl Matrikel: 96 - Kær, Ulkebøl
Andre husdyrbrug drevet af ansøger	Arnkilsmaj 17
Biaktiviteter	Ingen biaktiviteter
Ansøgningskema	223595
Konsulent	Henriette Fries LandboSyd, CVR-nr. 25160428 Jens Terp-Nielsens Vej 13, 6200 Aabenraa E-mail: hef@landbosyd.dk Tlf.: 20145333

Forord / læsevejledning

Dette dokument beskriver det ansøgte projekt på Folehave 6 ved Sønderborg. Ansøgningen indeholder en beskrivelse af husdyrbruget og det ansøgte og de potentielle miljøpåvirkninger.

Rapporten er en miljøkonsekvensrapport og behandler de potentielle væsentlige miljøpåvirkninger ved husdyrbrugets produktion og de ansøgte ændringer. Rapporten danner grundlaget for kommunens afgørelse om miljøgodkendelse for husdyrbruget.

Miljøkonsekvensrapporten dækker alle oplysningskrav efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen¹ og er en videreudvikling af Miljøstyrelsens forslag til en skabelon. Det er valgt at samle beskrivelserne og vurderingerne i samme afsnit. De angivne parenteser med bogstaver og tal henviser til oplysningskravene jf. bilag 1 i bekendtgørelsen. I afsnit, hvor der er behov for at foretage en vurdering af påvirkningen af det omgivende miljø, afsluttes afsnittet med en vurdering heraf. I afsnit hvor der kun står faktuelle oplysninger og hvor der ikke er behov for en vurdering, er dette udeladt.

Tabeller og figurer (skærmdumps fra Husdyrgodkendelse.dk) samt kort tegnet af LandboSyd i AgroGIS er angivet uden kildehenvisning. Øvrige figurer og tabeller er angivet med kildehenvisning.

Til miljøkonsekvensrapporten er der ud over de indsatte bilag sidst i dokumentet, indsendt bilag til kommunen i form af regneark med produktionsarealerne, kapacitetsberegning og beredskabsplan. Det antages, at det er tilstrækkeligt at offentliggøre selve miljøkonsekvensrapporten med indbyggede bilag i forbindelse med offentliggørelsen af ansøgningen og miljøgodkendelsen.

Miljøansøgningen er udarbejdet på baggrund af oplysninger og staldskitse modtaget fra Nikolaj Iversen, som indestår for, at oplysningerne om selve husdyrbruget er korrekte.

¹ Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug BEK nr 2225 af 27/11/20021

	1
Datablad (A1, A2, A3, A4, A5, E3)	2
Forord / læsevejledning	3
1. Indledning	6
1.1 Metode (F6)	6
2. Ikke-teknisk resume (C2, E2, F9)	7
3. Husdyrbruget og det ansøgte samt projektets indvirkninger for miljø, natur og mennesker og tiltag for at mindske virkningerne	10
3.1 Indretning og drift af anlægget (B1, B5, E1a, F1a-c)	10
3.1.1 Produktionsarealer	11
3.1.2 Opbevaring og håndtering af husdyrgødning	13
3.1.3 Drift af anlægget	14
3.2 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde (B2, E1a, F1a-b F5a)	15
3.3 Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug (A5, B3)	17
3.4 Husdyrbruget og det ansøgte beliggenhed samt generelle afstandskrav (B4, Ec1, E4, F1a-c)	17
3.4.1 Jordarealer og jordbund (F1b-d, F4, F5b)	22
3.5 Ammoniakemission og -deposition (B4, B5, E1b, E1c, F4, F5b)	26
3.6 Biologisk mangfoldighed/biodiversitet (F4, F1c)	33
3.7 Lugtemission (B6, B4, E1b, E1c, F4)	35
3.8 Øvrige emissioner og gener (B7, E1b, F1d, F5c)	37
3.8.1 Støj (B7, E1b, F1d, F5c)	37
3.8.2 Rystelser og vibrationer (B7, E1b, F1d, F5c)	37
3.8.3 Støv (B7, E1b)	37
3.8.4 Lys (B7, E1b, F1d, F5c)	38
3.8.5 Skadedyr (B7, E1b)	38
3.8.6 Transporter (B7)	38
3.8.7 Klima	39
3.9 Reststoffer, affald og naturressourcer	41
3.9.1 Døde dyr (B8)	41
3.9.2 Affald (B8, F1d, F5c)	42
3.9.3 Olie- og kemikalier (B7, B8, F1c)	43
3.9.4 Spildevand og restvand (B8, F1d)	43
3.9.5 Naturressourcer (F5b)	43
3.10 Kumulation med andre husdyrbrug m.m (B7, B10, E1b, F5e, F5f)	44
3.11 Forurenings- og genebegrænsende tiltag og risiko (B7, F7, F5d)	45

3.12	<i>Forslag til egenkontrol (B7)</i>	46
3.13	<i>Alternative løsninger og 0-alternativet (E1d, F2, F3)</i>	47
3.14	<i>Sårbarhed i forhold til risici for større ulykker mv. jf. § 4 stk. 8 nr. 6 (F8)</i>	49
3.15	<i>Andet om befolkningen og menneskers sundhed (F4, F5d)</i>	50
3.16	<i>Samspillet mellem faktorer jf. § 4 stk. 8 nr. 5 (F4)</i>	50
3.17	<i>Erhvervsmæssig nødvendighed</i>	51
4.	BAT	51
4.1	<i>BAT-Ammoniakemission (B9, F5g)</i>	51
4.1.1	<i>Råvarer (B7)</i>	53
4.1.2	<i>Energiforbrug (B8)</i>	53
4.1.3	<i>Vandforbrug (B8)</i>	53
4.2	<i>Management og forholdet til BAT-konklusionen (C2)</i>	54
4.3	<i>Ophør af IE-husdyrbruget (C1)</i>	54
4.4	<i>BAT: Råvarer, energi, vand og management (C2)</i>	54
4.4.1	<i>BAT-Råvarer (C2)</i>	54
4.4.2	<i>BAT-Energi (C2)</i>	55
4.4.3	<i>BAT-Vand (C2)</i>	55
4.4.4	<i>Management (C2)</i>	55
4.4.5	<i>Andre områder i BAT-konklusionen</i>	55
4.5	<i>Oplysninger om konsulenten (A4)</i>	57
5.	Konklusion	57
6.	Reference (F10)	57
7.	Bilag	57

1. Indledning

Denne miljøkonsekvensrapport beskriver husdyrproduktionen på Folehave 6, 6400 Sønderborg.

Ansøgningen om miljøgodkendelse indsendes til:

- Tilbygning til eksisterende farestald. Tilbygningen bliver 19,7 meter lang.
- Tilbygning til eksisterende drægtighedsstald. Tilbygningen skal indeholde drægtigheds- og løbestald og bliver 96 meter.
- Ny lade tilbygning på den eksisterende smågrise stald.

Der er indsendt tre forskellige alternativer til reduktion af lugt og ammoniak.

Ansøgningen er en §16a ansøgning, da den totale ammoniakemission fra anlægget er over 3500 kg N. Husdyrbruget vil efter udvidelsen blive et IE-husdyrbrug, da der kommer over 750 søer på husdyrbruget.

Beskyttelsesniveauerne for lugt til naboer er overholdt med brug af 50% reglen, afstandskrav og for ammoniak til nærliggende natur er overholdt. Husdyrbruget lever også op til BAT-kravet i forhold til den totale ammoniakemission.

1.1 Metode (F6)

Til udarbejdelse af miljøkonsekvensrapporten er beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk anvendt. Forudsætningen for beregningen af ammoniak- og lugtemissionen fra stald og lager, tager afsæt i emissionsfaktorerne i Husdyrbruglovens bilag 3.

Husdyrgodkendelse.dk beregner lugtgeneafstande ud fra standardiserede kurver udarbejdet på baggrund af OML-beregninger (OML = Operationelle Meteorologiske Luftkvalitetsmodeller). De standardiserede kurver tager udgangspunkt i standardstalde, normal ventilation og standardomgivelser.

Beregningen af ammoniakspredningen og -afsætningen foretages med sprednings- og afsætningsmodeller udarbejdet af Aarhus Universitet (baseret på standardafsætningskurver beregnet med OML-DEP, som er en variant af OML-modellen).

I forhold til drivhusgasemissioner så foreligger der for landbrug ikke præcise redskaber til kvantificering af drivhusgasemissioner, specielt ikke for metan og lattergas.

2. Ikke-teknisk resume (C2, E2, F9)

Det er valgt at skrive et læsevenligt resume, der beskriver de væsentligste forhold på husdyrbruget og ændringer som følge af udvidelsen frem for at skrive et resume af de enkelte underpunkter i miljøkonsekvensrapporten.

Husdyrbruget og produktionsomfang

Denne miljøkonsekvensrapport vedrører husdyrbruget på Folehave 6, 6400 Sønderborg. På husdyrbruget er der tilladelse til 614 stk. søer og 17.806 smågrise. Produktionen er en OUA-produktion (opdræt uden antibiotika).

Ansøgningen er indsendt for at få godkendelse til at udvide til 1.150 søer, samt lave en tilbygning til henholdsvis den eksisterende fare- og drægtighedsstald. Derudover ønsker ansøger at forlænge den eksisterende smågrisestald med en lade.

Den nye tilbygning til drægtighedsstalden vil rumme en ny drægtighedsstald med transponder system til søerne og en ny løbeafdeling. Denne bygning bliver cirka 96 meter lang, dog vil den eksisterende smågrisestald mod øst skærme for cirka 1/3 af den nye bygning.

Den eksisterende farestald vil blive forlænget med cirka 20 meter. Denne tilbygning vil ligge mellem den eksisterende gyllebeholder med teltoverdækning og drægtighedsstalden.

I ansøgningskemaet indgår gyllekøling i en del af de eksisterende stalde samt i de nye tilbygninger. Denne teknologi reducerer lugten med 20 % og ammoniak med 14 %.

Landskabelige forhold

Ejendommen ligger på Folehave 6 på Kærhalvøen ved Sønderborg. Ejendommen fremstår som en samlet bygningsmasse, der ligger som det andet hus for enden af vejen "Folehave", og med 150 meter til Alssund. Landskabet ved ejendommen skråner ned mod Alssund, og husdyrbruget kan ses fra vejen "Hestehave" og fra Sandbjerg Slot på Jyllandssiden.

Ejendommen ligger indenfor områder med værdifuldt landskab med fokus på udsigt, større sammenhængende landskaber samt geologiske bevaringsværdier, værdifulde kulturmiljøer og geologiske bevaringsværdier. Desuden ligger ejendommen indenfor strandbeskyttelseslinjen.

Forud for ansøgningen om miljøgodkendelsen, modtog ansøger en tilladelse den 29/11-2021 en accept til opførelse af nye stalde til søer indenfor strandbeskyttelseslinjen. Kystdirektoratet meldte dog afslag på ansøgning om beplantning rundt om bygningerne. Mens Kystdirektoratet accepterede laden den 23-07-2022.

I miljøgodkendelsesansøgningsprocessen, har alternative placeringer til tilbygningerne været undersøgt, og den mest driftsmæssige og miljømæssige placering med hensyn til lugt og andre gener, har betydet, at udvidelsen sker i forbindelse med de eksisterende stalde mod nord.

Det er samlet vurderet, at tilbygningerne ikke vil blive dominerende, set fra vejen "Hestehave" mod Alssund. De nye bygninger er ligeledes vurderet til, ikke at blive dominerende set fra Sandbjerg Slot, når den eksisterende beplantning ved kysten bibeholdes. Det vurderes samtidige, at det samlede bygningsanlæg vil fremstå som én driftsmæssig enhed og at tilbygningerne ikke vil medføre en væsentlige direkte eller indirekte påvirkning af landskabet.

Potentielle gener

Beregningerne i ansøgningsystemet Husdyrgodkendelse.dk viser, at lugtgenestandarderne overholdes. I forhold til nærmeste nabo (Folehave 8) ønsker ansøger, at søge dispensation til den såkaldte 50 % regel.

50 % reglen kan benyttes i de situationer, hvor et eksisterende husdyrbrug ikke overholder de gældende geneafstande, men gerne vil lave justeringer på husdyrbruget. Kommunen kan vælge at give tilladelse til en udvidelse eller ændring på ejendommen, hvis lugtgenerne ikke forøges og naboen ligger i en afstand, der svarer til mindst halvdelen af den beregnede geneafstand fra husdyrbruget.

Støj og vibrationer fra husdyrbrugets faste bygninger og installationer vurderes ikke at være til væsentlig gene for naboer, i det de fleste støjende aktiviteter foregår indendørs. Fluer og skadedyr bekæmpes, mens døde dyr opbevares afskærmet ved gyllebeholderen mod vest, hvilket ikke vurderes at medføre væsentlige gener for naboerne.

Transport til og fra ejendommen sker via ejendommens indkørsel.

Samlet set vurderes dyreholdet, i forhold til samlet bebyggelse og byzone, ikke at medføre væsentlige gener i form af lugt, støj, støv, vibrationer, lysgener, fluer, skadedyr, opbevaring af døde dyr eller transport.

Husdyrgødning

Der produceres gylle og dybstrøelse, der udbringes på markerne.

Ammoniakdeposition til natur

Der er i Husdyrbrugloven² og tilhørende bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug fastsat krav til den maksimale mængde ammoniak som forskellige naturtyper må belastes med.

Ammoniaknedfald kaldes deposition. Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at beskyttelsesniveauerne for ammoniak til alle naturtyper overholdes, både totaldepositionskravene til de mest sårbare naturtyper samt merdepositionskravet til mindre sårbare naturtyper.

Anvendelse af BAT

BAT er en forkortelse for "bedste tilgængelige teknik" (på engelsk: "best available techniques"). Da husdyrbruget har en ammoniakfordampning over 750 kg NH₃-N/år og efter udvidelsen bliver et såkaldt IE-husdyrbrug³, er der krav til at anvende den bedste tilgængelige teknik i forhold til minimering af miljøbelastninger fra husdyrbruget. Der er dels faste krav til den totale ammoniakemission i forhold til BAT i Husdyrbrugloven og tilhørende bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at husdyrbruget overholder BAT.

Forurenings- og genebegrænsende tiltag

Husdyrbruget lever op til beskyttelsesniveauerne for ammoniak og lugt og til kravet om anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT).

Husdyrbrugets har en række daglige tiltag for at begrænse forurening og gener som er beskrevet i afsnittene 3.7 -3.8. Forholdsregler i forbindelse med uheld med olie, kemikalier, gylle og brand er beskrevet i husdyrbrugets beredskabsplan.

Det vurderes derfor at ansøger gør hvad han kan for at imødegå påvirkninger fra husdyrbruget.

Alternative løsninger og 0-alternativ

Ansøger har i processen fokuseret på, at der skabes gode arbejdsbetingelser og sund økonomi. Selve udformningen er blevet valgt ud fra alternative indretninger. I ansøgningsprocessen er der undersøgt følgende alternative indretninger og placering af nye bygninger:

² Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. LBK nr 520 af 01/05/2019

³ IE- husdyrbrug er produktioner over 2000 stipladser til slagtesvin, 750 stipladser til søer eller 40.000 stipladser til fjerkræ.

- Udvidelse ind mod eksisterende
- Udvidelse parallelt mod nord
- Udvidelse af eksisterende farestald
- Udvidelse på modsatte side af indkørsel

Disse alternative placeringer og udvidelsesscenarier er blevet forkastet, dels på grund af den daglige logistik, ikke optimal indretning til at mindske internt smittepres, hensynet til naboer samt afstanden til de eksisterende bygninger/gyllebeholdere.

I de eksisterende bygninger vil installering af teknologi, teknik eller foranstaltninger være begrænset, dog overvejer ansøger at installere gyllekøling i dele af de eksisterende stalde.

Alternativet til ikke at give en ny miljøgodkendelse (0-alternativet) er, at ejendommen drives videre efter vilkårene fastsat i den eksisterende tilladelse.

Husdyrbrugets ophør

Hvis husdyrbruget ophører helt, vil stalde blive tømt for dyr, gødningsopbevarings- og foderanlæg blive tømt for gødning og foder, og alle anlæg vil efterfølgende blive rengjort. Rester af affald vil blive bortskaffet iht. kommunens affaldsregulativ.

3. Husdyrbruget og det ansøgte samt projektets indvirkninger for miljø, natur og mennesker og tiltag for at mindske virkningerne

I dette kapitel beskrives husdyrbrugets indretning og drift, husdyrbrugets beliggenhed i forhold til omgivelserne, samt husdyrbrugets påvirkning af omgivelserne med hensyn til ammoniak- og lugtemission og -deposition, støj, støv, lys, skadedyr, transport, affald og forbrug af ressourcer.

Udvalgte forhold vil efterfølges af en vurdering af det ansøgte væsentlige direkte og indirekte virkninger i forhold til:

- 1) befolkningen og menneskers sundhed,
- 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,
- 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,
- 4) materielle goder, kulturarv og landskabet,
- 5) samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter nr. 1-4 og
- 6) sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af faktorerne efter nr. 1-5.

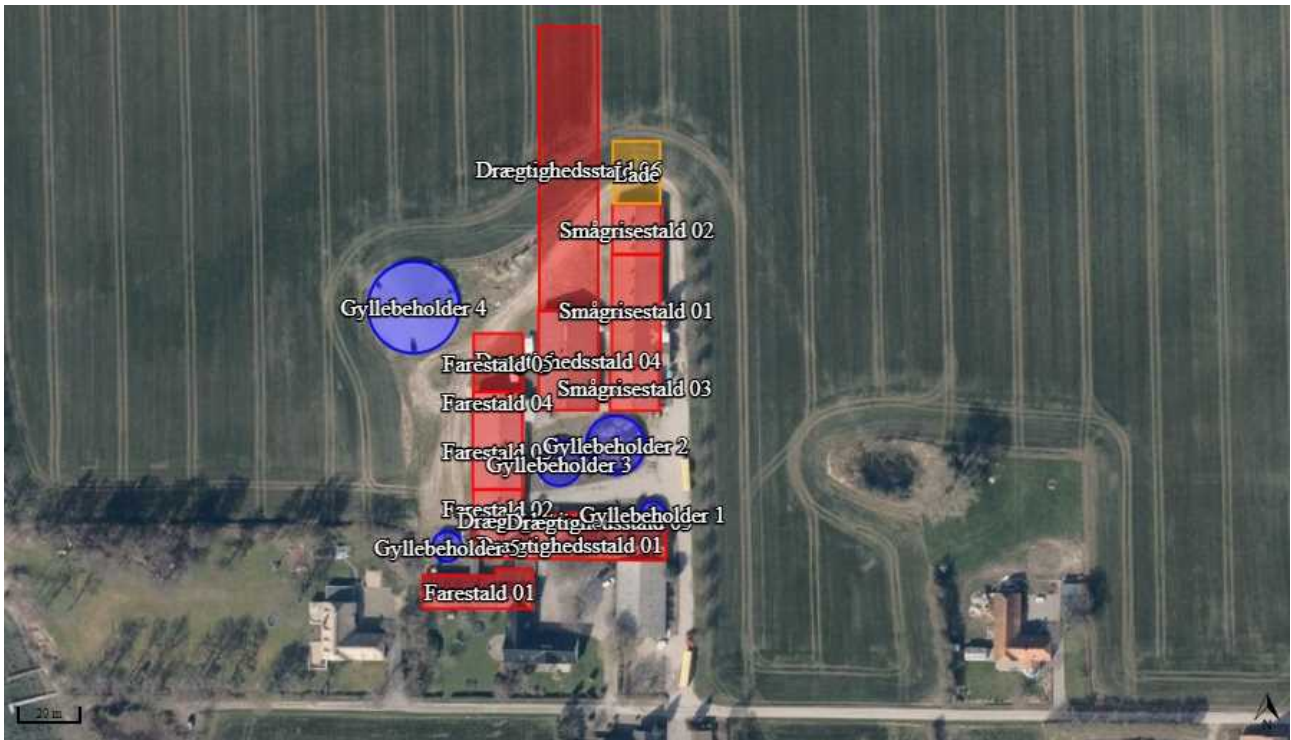
3.1 Indretning og drift af anlægget (B1, B5, E1a, F1a-c)

Husdyrbruget på Folehaven er en soejendom, hvor cirka halvdelen af smågrisene sælges ved 7 kilo, mens den anden halvdel sælges ved 30 kilo. På nuværende tidspunkt sendes grisene til Hovlykke ved 7 kilo, mens der er lejet en ejendom på Svennesmølle 26 til slagtesvinene. Ansøger ejer desuden Arnkilmaj 17, hvor de nyindkøbte polte er i karantæne, inden de indsættes på Folehaven 6.

Husdyrbruget drives som "Opdræt uden Antibiotika" (OUA). Det betyder, at ejendommen har et øget fokus på hygiejne, smitteforebyggelse og pasning af det enkel dyr.

Virksomhedens strategi er at, kunne optimere ejerens og de ansattes tid på de lejede staldanlæg rundt på Als, samt være en attraktiv arbejdsplads der kan fastholde de nuværende medarbejder. Udvidelsen af fare-, løbe- og drægtighedsstaldene skal gøre virksomheden mere robust i forhold til antallet af ansatte og ejerens "work life balance".

Ejendommen består af et sammenbygget staldanlæg opført i perioden 1965–2005. Placeringen af det eksisterende staldanlæg, opbevaringsanlæg og øvrige bygninger fremgår af oversigtskortene i bilag 1 samt af Figur 1.

Figur 1: Husdyrbrugets stalde, opbevaringsanlæg mv. Foto: husdyrgodkendelse.dk

3.1.1 Produktionsarealer

Det følger af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at der skal foretages forskellige beregninger, i forhold til forskellen mellem før- og efter situationen for husdyrbruget, og her til skal husdyrproduktionen for 8 år siden tages med i vurderingen. Derfor skal 8 årsdriften og nudriften fastsættes.

Opgørelse af produktionsarealerne i staldene er baseret på staldtegninger og opmålinger foretaget af ansøger i 2021. Staldtegningerne er vedhæftet ansøgningen som bilag.

Nu- og 8 årsdriften

Den 7. marts 2002 modtog husdyrbruget en lokaliseringsgodkendelse og i 2004 blev der anmeldt en VVM-screening. Den 30. august 2020 foretog ansøger en forespørgsel ved Sønderborg Kommune på det aktuelle tilladte husdyrbrug, og den nuværende tilladelse er på 614 stk. søer og 17.806 smågrise.

Der ligger ingen oplysninger om staldindretning i den eksisterende godkendelse. Dog fremgår staldtyperne, af en anmeldelse indsendt i 2007, som kommunen meddelte afslag på.

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Farestald 01	445	Mekanisk ventilation	6 m	(#495275) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	246
Farestald 02	210	Mekanisk ventilation	6 m	(#495276) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	125
Farestald 03	447	Mekanisk ventilation	6 m	(#495277) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	281
Drægtighedsstald 01	682	Mekanisk ventilation	6 m	(#495278) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	366
Drægtighedsstald 02	67	Mekanisk ventilation	6 m	(#495279) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	54
Drægtighedsstald 03	100	Mekanisk ventilation	6 m	(#495280) Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	0	72
Drægtighedsstald 04	678	Mekanisk ventilation	6 m	(#495281) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	573
Smågrisestald 01	617	Mekanisk ventilation	6 m	(#495282) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	420
Smågrisestald 02	280	Mekanisk ventilation	6 m	(#495283) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	213
Smågrisestald 03	256	Mekanisk ventilation	6 m	(#495284) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	168
Farestald 04	101	Mekanisk ventilation	6 m	(#495285) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	75
Sum						2593

Tabel 1, Stalde, dyre- og gulvtype og produktionsarealer i 8-års drift. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Produktionsarealerne fremgår af bilag 2 og af nedenstående **Error! Reference source not found.** I forbindelse med denne ansøgning søges der om:

- Etablering af en ny farestald i forlængelse af den eksisterende farestald.
- Ny drægtigheds- og løbestald i forlængelse af eksisterende drægtighedsstald. Der etableres en ny forbeholder i tilknytning til drægtighedsstalden.
- Ændring af eksisterende smågrisestald 03 til farestald,
- Den eksisterende smågrisestald 02 ændres til flex "smågrise/søer".
- Den eksisterende farestald 01 tages ud af produktionen.
- Den eksisterende gyllebeholder 5 fjernes.
- Den eksisterende drægtighedsstald 01 fremgår som individuel opstaldning og er ændret til løsgående.
- Ny lade på 21,2 x 16,1 meter. Laden bygges på den eksisterende smågrisestald mod nord.

3.1.2 Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

Husdyrbrugets opbevaringsanlæg fremgår af tabel 3. For opbevaringsanlæg er 8 års driften og nudriften identiske. I ansøgt drift fjernes gyllebeholder 5, og gyllebeholder 4 har fast overdækning.

Opbevaringslagre					
Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension	Areal (m ²)
Ansøgt drift					
Gyllebeholder 1	Flydende	240 m ³			58
Gyllebeholder 2	Flydende	1250 m ³			315
Gyllebeholder 3	Flydende	730 m ³			187
Gyllebeholder 4	Flydende	3000 m ³			756
Nudrift					
Gyllebeholder 1	Flydende	240 m ³			58
Gyllebeholder 2	Flydende	1250 m ³			315
Gyllebeholder 3	Flydende	730 m ³			187
Gyllebeholder 4	Flydende	3000 m ³			756
Gyllebeholder 5	Flydende	300 m ³			79
8 års drift					
Gyllebeholder 1	Flydende	240 m ³			58
Gyllebeholder 2	Flydende	1250 m ³			315
Gyllebeholder 3	Flydende	730 m ³			187
Gyllebeholder 4	Flydende	3000 m ³			756
Gyllebeholder 5	Flydende	300 m ³			79

Tabel 3, Opbevaringsanlæg på ejendommen, tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Overpumpning af gylle fra forbeholdere til gyllebeholderne overvåges og sker typisk hver uge. Gyllen i gyllebeholderne omrøres udelukkende forud for gylleudbringning.

Med en forventet produktion på max 1150 søer vil der komme cirka 7170 m³ gylle. Og der forventes at komme cirka 5 m³ regnvand på udleveringsrampen om året.

Kapaciteten i de eksisterende gyllebeholdere på ejendommen er samlet på 5720 m³. Med den forventede fremtidige produktion er opbevaringskapaciteten på ejendommen 10,0 måneder.

Vurdering

Det vurderes, at husdyrbrugets opbevaringskapacitet er tilstrækkelig til det forventede dyrehold. Opbevaringskravet på minimum 9 måneder er et lovkrav og skal opfyldes uanset, hvilke vilkår der eventuelt stilles i en miljøgodkendelse.

3.1.3 Drift af anlægget

Ansøger og de ansatte varetager det daglige opsyn med grisene. Ansøger har følgende faste procedurer på husdyrbruget:

- I løbet af dagen bliver dyr, anlæg, installationer og materiel holdt under opsyn
- Slidte dele repareres eller udskiftes løbende
- Der registreres dyr i CHR
- Gyllepumpningen overvåges og der tjekkes først om der er plads i gyllebeholderne
- Der er sundhedsrådgivning af svinebesætningen
- Der føres journal over antal dyr bortskaffet til DAKA og antal dyr til slagting
- Der føres journal over medicinforbrug
- Indlægssedler for indkøbt foder gemmes. Der udarbejdes foderplaner, og forbruget af foder registreres.
- Opgørelse over ressourceforbruget (brændstof, el, vand og foder) registreres årligt
- Der gennemføres 5-års kontrol af el-installationerne af autoriseret el-installatør
- Der udføres årlig kontrol af slukningsudstyr

3.2 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde (B2, E1a, F1a-b F5a)

Ansøgningen omhandler som tidligere beskrevet opførelse af en forlængelse af den eksisterende drægtighedsstald. Forlængelsen skal indeholde en ny løbe- og drægtighedsstald. Den eksisterende farestald ønsker ansøger at forlænge med 16 stier.

Ejendommen ligger på en skråning ned mod Alssund. Selve husdyranlægget ligger i kote cirka 11,5, mens uden omsarealet enten falder ned mod vandet eller stiger op mod vejen *Hestehaven*. I forbindelse med opførelsen af forlængelsen af farestalden vil der skulle ske opfyld, se figur 2. Dette opfyld vil komme fra udgravning til den nye løbe- og drægtighedsstald og laden. Der opnås jordbalance ved at benytte overskudsjord som opfyld de steder ved byggeriet, hvor terrænet skal udjævnnes.

Figur 2; højde kurver og udvidelsen

Figur 3, Omgivelserne og placering af forlængelsen af farestalden. Foto: Landbosyd.

Figur 4, Omgivelserne/ved placeringen af forlængelsen af løbe- og drægtighedsstald og laden. Foto taget ved gavle af den eksisterende løbe- og drægtighedsstald. Foto: Landbosyd

I forbindelse med udvidelsen vil farestald 01 blive taget ud af drift. Bygning vil dog ikke blive revet ned.

I den eksisterende smågrisestald 02, vil der ske en indvendig renovering, staldafsnittene skal således fremadrettet anvendes til farestald. Derudover er den eksisterende drægtighedsstald 01 godkendt med individuel opstaldning og nu ændret til løsgående søer. Den individuelle opstaldning fremgår af en anmeldelse indsendt i 2007, som kommunen meddelte afslag på.

Etablering af de nye stalde og lade forventes, at blive igangsat i efteråret 2022. Selve anlægs- og byggefasen forventes, at tage ca. 6 måneder. Ansøger forventer, at kunne sætte første hold grise ind i slutningen af 2023. Selve byggefasen vil ansøger koordinere i samarbejde med entreprenøren. Inden byggeriet påbegyndes, vil ansøger indhente de fornødne tilladelser såsom byggetilladelse, spildevandtilladelse osv.

Byggematerialer omfatter primært stål og beton, herunder råstoffer som bl.a. sand og grus.

Vurdering

Det vil kræve en terrænregulering på cirka 1 meter ved udvidelse af farestalden, mens laden forventes en regulering på cirka 0,75 meter i den nordlige ende. Den eksisterende terrænregulering der er foretaget ved de eksisterende farestalde videreføres, og det vurderes ikke at ændre, udglatte eller sløre det naturlige landskab.

Tilbygningen af løbe- og drægtighedsstalden vil blive placeret langs højdekurverne, hvilket betyder en mindre terrænregulering. Det vurderes samlet, at terrænreguleringen ikke vil sløre og/eller udglatte det naturlige landskab.

I anlægsfasen vil der kunne forekomme emissioner af støv og støj fra anlæggets arbejde. Selve anlægsarbejdet vil ske inden for normal arbejdstid, hvorfor anlægs- og byggearbejdet ikke vurderes at medføre væsentlig støj, vibration og støvgener.

Det vurderes at mængden af anvendt byggematerialer ikke er en begrænset ressource, og derfor vil byggeriet ikke give anledning til at begrænse denne ressource.

3.3 Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug (A5, B3)

På nuværende tidspunkt driver ansøger husdyrproduktion på Arnkilmaj 17 (karantænestald) og lejet stalde på Svennesmølle 26 og Skovbyvej 1 i Sønderborg Kommune. Ejendommene drives med særskilt foderanlæg og gylleopbevaring.

Vurdering

Det vurderes, at husdyrbrugene ikke er teknisk-, forurenings- eller driftsmæssig forbundne, da de drives særskilt fra hinanden.

3.4 Husdyrbruget og det ansøgtes beliggenhed samt generelle afstandskrav (B4, Ec1, E4, F1a-c)

Landskab

Nedenstående er skrevet med udgangspunkt i både den eksisterende bygningsmasse og den nye bygningsmasse, som er vist på figur 1.

Ifølge Sønderborg Kommunes kommuneplan (2019-2031) ligger husdyrbruget indenfor områder med værdifuldt landskab med fokus på udsigt, større sammenhængende landskaber, geologiske bevaringsværdier, værdifulde kulturmiljøer og geologiske bevaringsværdier.

Ifølge Sønderborg Kommunes landskabsanalyse, som er udgangspunktet for de landskabelige udpegninger, er husdyrbruget beliggende i område 10: Kær Halvø, under delområdet 10a, Rønhave hovedgårdsudstykningslandskab.

Landskabet i den nordvestlige del af Kær er overordnet kendetegnet ved et fladt stordriftslandskab. Husdyrbruget ligger på Folehaven, som er en husmandsudstykning. Den nuværende bygningsmasse er skjult af beplantning.

Husdyrbruget ligger cirka 200 meter fra Alssund, og det skrånere fra husdyrbruget ned mod Alssund. (se figur 2 på side 15 med højdekurver). Landskabet omkring ejendommen er kendetegnet ved den vide udsigt ud over Als sund, hvor den lange kyst linje og landskabet på jyllandssiden danner baggrund for udsigten. De eksisterende driftsbygninger delvis skjult bag ved den eksisterende beplantning der omkranser dele af husdyrbruget.

Husdyrbruget kan også ses fra jyllandssiden ved Sandbjerg Slot. Ved kysten ud for Folehave, er der i dag beplantning der slører for udsigten til husdyrbruget.

Figur 5, Indsigtsbillede fra Folehave og Hestehave. Foto: Landbosyd

Bebyggelsen er ikke omfattet af sø- og åbeskyttelseslinjer, skovbyggelinjer, kirkebyggelinjer, fortidsmindebeskyttelseslinjer eller beskyttede sten- og jorddiger.

Strandbeskyttelseslinje

Husdyrbruget ligger indenfor strandbeskyttelseslinjen og modtog den 29-11-2021 tilladelse til, at opføre de to tilbygninger indenfor strandbeskyttelseslinjen fra Kystdirektoratet. Se bilag 6. Afgørelsen blev ikke påklaget. Ansøger har ansøgt om, at lave afskærmende beplantning rundt om staldene, hvilket Kystdirektoratet har afvist. Kystdirektoratet kan ikke give dispensation til afskærmende beplantning, hvis primære formål er 'forskønnelse'.

Den fremtidige stald vil set fra Hestehaven komme ned i niveau med de eksisterende stalde. Som det fremgår af ovenstående billeder på figur 6, er der mellem vejen *Hestehave* og husdyrbruget en mindre bakketop der vil sløre noget af den nye løbe- og drægtighedsstald. Billedet taget ved det nordligste punkt på vejen *Hestehave*, skrånér ned mod Allsund.

Efterfølgende har ansøger den 23. juli 2022 modtaget en accept fra Kystdirektoratet, til at opføre en ny foderlade i tilknytning til de eksisterende smågrisestalde. Kystdirektoratet vurderer samlet, *at bygningens udformning og placering med en skærmet beliggenhed bag kommende ny bebyggelse er hensigtsmæssig set i forhold til den øvrige bebyggelse og til kystlandskabet.*

Kystnærhedszonen

Ejendommen ligger indenfor kystnærhedszonen, hvilket er en 3 kilometer zone langs de danske kyster. Indenfor denne zone er erhvervsmæssigt byggeri for landbruget tilladt. Byggeriet og udvidelsens "erhvervsmæssige nødvendighed" er beskrevet i kapitel 3.17.

Visualisering

I forbindelse med planlægning og projektering af tilbygningerne, er Sønderborg Kommune blevet inddraget, og der er foretaget en visualisering fra Sandbjerg Slot. Sønderborg Kommune vurderede i denne proces at Sandbjerg Slot skulle være standpunkt, da de vurderede at udvidelsen vil være mest synlig herfra. Visualiseringerne ses i bilag 7.

Vurdering af landskab

Ud fra de udarbejdede visualiseringer, vurderes husdyrbruget og udvidelsen at kunne ses fra Sandbjerg Slot, men den eksisterende beplantning ved kysten vil skærme for indsigten. Da Kystdirektoratet har afvist, at lave "forskønnelsesbeplantning", har ansøger et forslag om, at den eksisterende beplantning ved kysten bibeholdes og ikke må klippes ned eller fjernes. Denne beplantning ligger henholdsvis på ansøgers - og kommunes matrikel.

Det vurderes, at de nye tilbygninger vil ligge i tilknytning til de eksisterende bygninger, da de vil blive bygget sammen med de eksisterende stalde. Derudover vil placeringen af tilbygningerne ses som en naturlig del af husdyrbruget og anlægget vil opleves som en samlet enhed.

Samlet set vurderes det, at tilbygningerne ikke vil blive dominerende, set fra vejen *Hestehave* mod Alssund. De nye bygninger vurderes ligeledes ikke at blive dominerende set fra Sandbjerg Slot, når den eksisterende beplantning ved kysten bibeholdes. Det vurderes samtidig, at det samlede bygningsanlæg vil fremstå som én driftsmæssig enhed.

De nye tilbygninger vurderes ikke, at tilsidesætte udpegningsgrundlaget for kystnærhedszone, områder med værdifuldt landskab med fokus på udsigt, større sammenhængende landskaber, bevaringsværdier, værdifulde kulturmiljøer og geologiske bevaringsværdier. Placeringen af anlægget ligger ikke i vådområder, tæt ved eller langs et vandløb, skovområder, naturreservater og -parker eller Natura2000-områder.

Kulturarv

I forbindelse med tidligere byggeri på husdyrbruget, har museet fortaget prøvegravninger. Her er der bl.a. fundet følgende (ikke fredet fund):

"Ved prøvegravning forud for opførelse af stald fremkom enkelte stolpehuller samt et flintsegl - formentlig fra senneolitikum. De få anlæg gav ikke anledning til yderligere undersøgelser på stedet."

Derudover er der registeret et ikke fredet fund der beskrives som *"Sløjfet Høj, kendelig som en udpløjet, lav Højning."*

Nærmeste fredede fortidsminde er voldgraven ved Rønhave.

Husdyrbruget ligger ligeledes udenfor udpegningen af kulturhistoriske bevaringsværdier, værdifulde kulturmiljøer, kulturarvsarealer og kirkebyggelinjer.

Vurdering af kulturarv

Placeringen af de eksisterende bygninger tilsidesætter ikke kulturudpegningerne i kommuneplanen for Sønderborg Kommune.

Materielle goder

Begrebet materielle goder er et begreb, der ikke benyttes i det daglige sprog. Med materielle goder menes materielle ting og ejendom. Ud fra denne betragtning skal der redegøres for, om ting og ejendomme kan blive væsentlig påvirket af husdyrbruget og dets udvidelse. Som beskrevet i efterfølgende afsnit, overholdes alle afstandskrav.

Vurdering af materielle goder

Husdyrbruget overholder de gældende afstandskrav og lugtgenekrav, hvorfor det vurderes at husdyrbruget ikke vil påvirke naboers materielle ting og ejendomme væsentligt.

Afstandskrav

Husdyrbruglovens afstandskrav jf. § 6 og §8 overholdes.

Husdyrbruget ligger mere end 50 m fra:

- eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde,
- område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.,

Den eksisterende "Farestald 01" tages ud af drift i ansøgt drift. Afstanden fra Folehave 8 til "Farestald 02" er 47 meter. Da der ikke sker ændringer i "Drægtighedsstald 01" og "Farestald 02" er 50 meter kravet overholdt.

Figur 6, 50 meter forbudszone (blå linje) fra Folehave 8

I tabellen herunder er afstande jf. Husdyrlovens §8 vist.

Sp - Vandløb og søer over 100 kvm		
Type	Navn	Afstand [m]
Drøftbygning	Lade	104
Staldbygning	Drægtighedsstald 03	60
Gødningslagre	Gylfobeholder 1	59
Matrikel: 99 - Kær, Ulkebøl - Naboikel		
Type	Navn	Afstand [m]
Drøftbygning	Lade	148
Staldbygning	Drægtighedsstald 01	23
Gødningslagre	Gylfobeholder 3	58
Rønhave Slagter - Levnedsmiddelvirksomhed		
Type	Navn	Afstand [m]
Drøftbygning	Lade	561
Staldbygning	Drægtighedsstald 06	539
Gødningslagre	Gylfobeholder 4	637
Folehave 8 - Nabobeboelse		
Type	Navn	Afstand [m]
Drøftbygning	Lade	165
Staldbygning	Drægtighedsstald 01	28
Gødningslagre	Gylfobeholder 3	25
Folehave 8 - Nabobeboelse		
Type	Navn	Afstand [m]
Drøftbygning	Lade	161
Staldbygning	Drægtighedsstald 01	42
Gødningslagre	Gylfobeholder 3	25

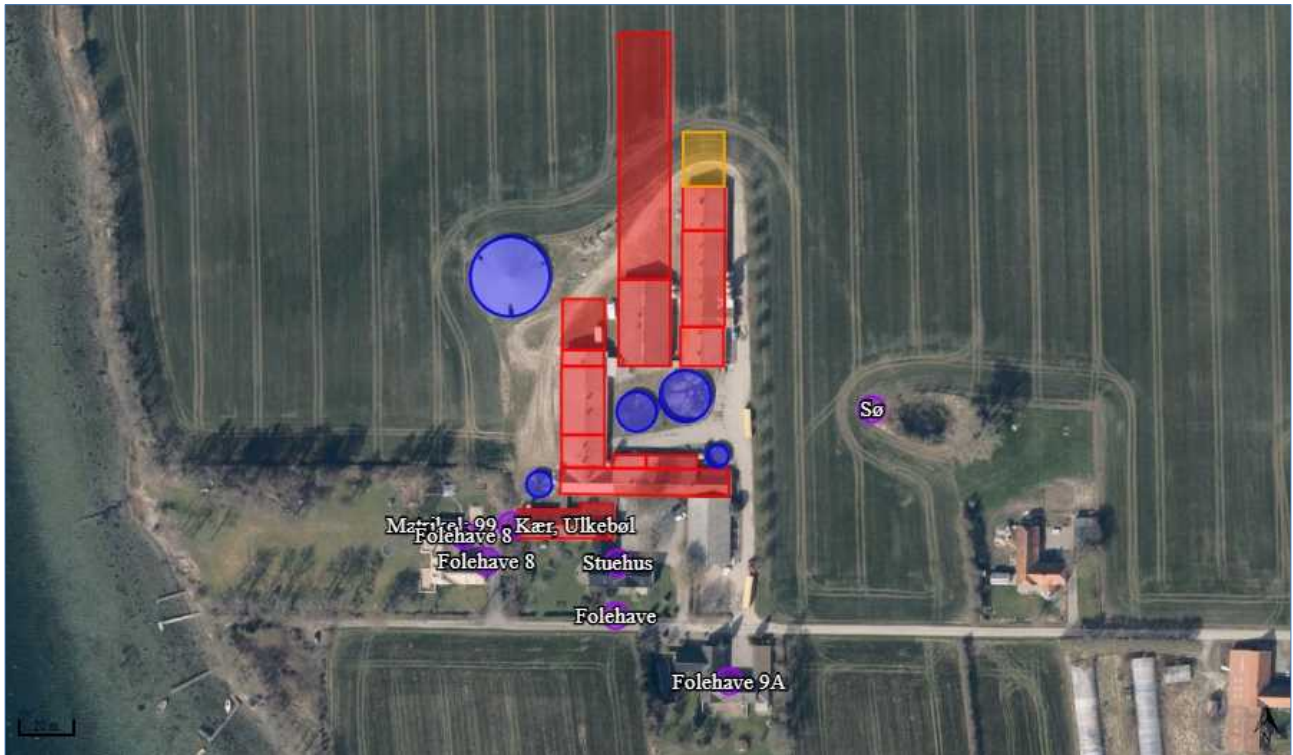
Folehave 9A - Nabobeboelse		
Type	Navn	Afstand [m]
Drøftbygning	Lade	193
Staldbygning	Drægtighedsstald 01	22
Gødningslagre	Gylfobeholder 1	63
Kær Vandværk - Vandforsyningsanlæg (almen)		
Type	Navn	Afstand [m]
Drøftbygning	Lade	1627
Staldbygning	Drægtighedsstald 01	1758
Gødningslagre	Gylfobeholder 1	1765
DGU 169.32E - Vandforsyningsanlæg (ikke almen)		
Type	Navn	Afstand [m]
Drøftbygning	Lade	625
Staldbygning	Drægtighedsstald 06	558
Gødningslagre	Gylfobeholder 4	654
Folehave - Offentlig vej og privat fællesvej		
Type	Navn	Afstand [m]
Drøftbygning	Lade	169
Staldbygning	Drægtighedsstald 01	47
Gødningslagre	Gylfobeholder 1	69
Stuehus - Beboelse på samme ejendom		
Type	Navn	Afstand [m]
Drøftbygning	Lade	149
Staldbygning	Drægtighedsstald 01	26
Gødningslagre	Gylfobeholder 3	52

Table 4: Afstande jf. Husdyrlovens § 8 stk. 1. Tabellen angiver den bygning/gødningslager der ligger tættest på punktet, der refereres til i Husdyrlovens § 8. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Afstandskravene til vandløb (herunder dræn) og søer større end 100 m², offentlig vej eller privat fællesvej og beboelse på samme ejendom er 15 m - afstandskravene til vandforsyningsanlæg, der ikke er til almen vandforsyning og til levnedsmiddelvirksomhed er på 25 m - afstandskrav til naboskel er på 30 m og afstandskrav til vandforsyningsanlæg til almen vandforsyning er på 50 m. Husdyrgodkendelse.dk opgiver afstanden fra nærmeste stald eller lager i forhold til de forskellige udpegninger (markører).

På kortudsnittet herunder er vist nærmeste vandløb, naboskel, offentlig vej og beboelsen på ejendommen. Nærmeste levnedsmiddelvirksomhed, og ikke almene vandboring/vandværksboring ligger så langt væk, at punkterne ikke ville kunne ses ordentligt på kortudsnittet, hvis alle punkter skulle vises.

Der sker ingen ændringer i "Drægtighedsstald 01", hvorfor afstanden til nærmeste naboskel ikke er relevant.

Figur 7: Placering af afstandsmarkør.

Vurdering af afstandskrav

Husdyrbruget ligger uden for alle bygge- og beskyttelseslinjer. Det vurderes at alle afstandskrav er overholdt.

3.4.1 Jordarealer og jordbund (F1b-d, F4, F5b)

Arealet hvor de nye tilbygninger skal etableres, er kuperet, se afsnit 2.3. Der bliver behov for, at terrænet ved den kommende løbe- og drægtighedsstald og lade skal planes ud og fyldes op, mens der skal ske en mindre opfyldning ved den nye farestald.

Hvis det viser sig, at der bliver behov for mere opfyld under de nye tilbygninger, og ansøger vælger at benyttes nedknust bygningsaffald eller slagger, vil der blive ansøgt om tilladelse hertil. I så fald vil det være maksimalt en meter slagger under de nye tilbygninger. Der er ikke tidligere blevet benyttet slagger til bundsikring af anlægget, og husdyrbruget er ikke kortlagt på vidensniveau 1 eller 2. Ansøger har desuden ikke registreret jordforurening i forbindelse med husdyrbrugets bygninger, anlæg, kørearealer og tilstødende arealer.

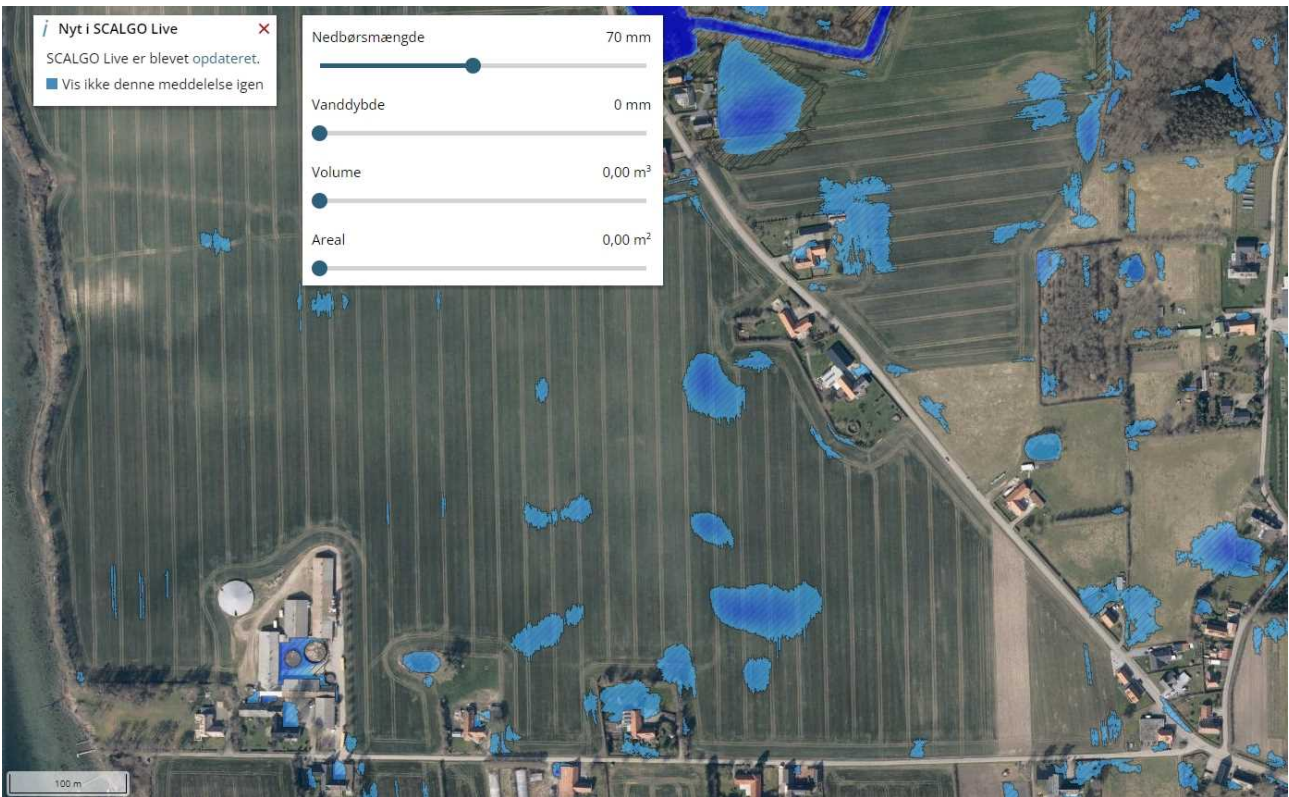
Anslået terrænregulering

Den nye farestald bliver etableret i kote cirka 11,25 meter, hvilket er den samme kote som den eksisterende farestald. Det anslås, at området (195 m² + 100 m² byggefelt) kræver opfyld på cirka 150 m³ jord.

Figur 10, Blå markering er områder til eventuelt overskudsjord.

Forbedringen opnås i overvejende grad ved at hæve våde lavninger. Nedenstående SCALGO-simulation (figur 11) viser, i hvor høj grad der sker ansamling af vand ved givne regnvejrshændelser.

Figur 11, Scalgokort der viser våde lavninger.

De nye arealer, der inddrages til tilbygningerne er i dag dyrket mark. Hvis bygninger og anlæg, på steder hvor der bliver udlagt slagger, senere fjernes, skal slaggen opgraves og håndteres som affald. Øvrige arealer vil efter fjernelse af stalde og anlæg umiddelbart kunne benyttes til fx dyrkning af afgrøder.

Husdyrbruget ligger udenfor udpegede råstofområder, BNBO og indvindingsopland og områder med særlige drikkevandsinteresser.

Vurdering

Da stalde, kanaler, omrøretanke, gyllerør og gyllebeholdere er og bliver udført i tætte og stabile materialer, vurderes det, at der fra selve husdyrbruget ikke ved normal drift kan ske væsentlige direkte eller indirekte påvirkninger af jordarealer eller jordbund.

Udbringning af evt. overskudsjord jf. placeringer i figur 10, vurderes at give udbringningsarealet en forbedret landbrugsdrift, da våde lavninger fyldes op. Opfyldningen vurderes ikke at påvirke levedmulighederne for flora og fauna, da lavningerne i dag er dyrkningsflader.

Hvis der bliver benyttet slagger bliver det udlagt i overensstemmelse med særskilt tilladelse. Alt slagger vil komme til at ligge under tæt belægning og over grundvandsspejlet. Grundvandsstanden undersøges inden eventuel anvendelse af slagger. Der er mere end 30 m til nærmeste boring, med krav om drikkevandskvalitet fra evt. kommende udlæg af slagger. Derudover ligger området ikke i BNBO og indvindingsopland og områder med særlige drikkevandsinteresser.

Slagger vurderes således ikke at kunne give anledning til væsentlig forurening, når det håndteres og udlægges i overensstemmelse med tilladelserne.

3.5 Ammoniakemission og -deposition (B4, B5, E1b, E1c, F4, F5b)

Ud fra oplysningerne om størrelsen af produktionsarealerne, dyre- og gulvtype i ansøgt drift, nudrift og 8-års drift samt evt. oplysninger om miljøteknologier beregnes husdyrbrugets ammoniakemission i de tre drifter.

Ammoniakemissionen fra stalde og opbevaringslagre på ejendommen fremgår af Tabel 5. Den totale ammoniakemission fra husdyrbruget er i ansøgt drift 4393,8 kg NH₃-N/år, med en meremission på 1537 kg NH₃-N/år i forhold til nudrift og 8 års-driften.

Driftstype:	Ammoniakemission fra staldafsnit (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra lagre (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift	4018,6	375,1	4393,8
Nudrift	2298,8	558,0	2856,8
8 års-drift	2298,8	558,0	2856,8

Tabel 5: Ammoniakemission fra staldafsnit, opbevaringslagre og totalt fra husdyrbruget. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

I ansøgningssystemet Husdyrgodkendelse.dk er der udpeget de nærmeste naturtyper. Udpegningerne kan ses i figur 12-15, samt tabel 7 på de efterfølgende sider.

Husdyrbrugets ammoniakemission må ikke give anledning til væsentlige påvirkninger af naturområder, der er beskyttede af europæisk lovgivning (Natura 2000 områder). Der må heller ikke ske påvirkning af naturområder, der er beskyttet af dansk lovgivning eller som kan være leve- eller ynglelokaliteter for særligt beskyttede dyrearter (bilag IV arter).

I Tabel 6 ses de specifikke krav for maksimal total- og merdeposition af ammoniak til kategori 1 og 2 natur, samt krav der kan stilles til kategori 3 natur.

Ammoniakfølsom natur	Beskrivelse	Krav
Kategori 1	Ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper uanset størrelse jf. bilag 3 pkt. D i bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug hvis de er beliggende inden for et Natura 2000 område og er omfattet af udpegningsgrundlaget og kortlagt, samt heder og overdrev inden for et Natura 2000 område som er omfattet af § 3 i NBL4 (dvs. større end 2.500 m ²)	Max. Totaldeposition (stald og lager) afhængig af antal husdyrbrug i nærheden*): 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2	Ammoniakfølsomme naturtyper som ligger udenfor Natura 2000 område: højmoser, lobeliesøer, heder der i sig selv er større end 10 ha og omfattet af § 3 i NBL og overdrev der i sig selv er større end 2,5 ha og omfattet af § 3 i NBL.	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.
Kategori 3	Ammoniakfølsomme naturtyper der ikke er omfattet af kategori 1 og 2 og som ligger uden for Natura 2000 område i form af heder, moser og overdrev der er omfattet af § 3 i NBL samt ammoniakfølsomme skove. For at være ammoniakfølsom skal skove være større end 0,5 ha og mere end 20 m bred og bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer og 1) hvor der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel »skovjordbund«, 2) hvor skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel »skovjordbund« (dvs. i størrelsesorden mere end ca. 200 år), eller 3) hvor der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskogsarter, som er medtaget på listen "Arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af § 25 i lov om skove" og arterne har væsentlig, definerende betydning for skovens naturværdi.	Kommunen vurderer konkret, om der skal fastsættes vilkår om max. merdeposition, og hvad det nødvendige krav til max. deposition skal være. Kravet må dog ikke være under en max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år
Beskyttede naturtyper der ikke hører under Kategori 1-3, men som efter en konkret vurdering, er ammoniakfølsomme.	Kan fx være enge, strandenge og søer	
<p>* Antallet af husdyrbrug ud over det ansøgte opgøres på følgende måde (kumulationsmodel): Antal husdyrbrug med en emission på mere end 150 kg NH₃-N pr. år indenfor 200 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 450 kg NH₃-N pr. år indenfor 200-300 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år indenfor 300-500 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 1.500 kg NH₃-N pr. år indenfor 500-1.000 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 5.000 kg NH₃-N pr. år indenfor 1.000-2.500 m</p>		

Tabel 6: Krav til maksimal total- og merdeposition af ammoniak

⁴ Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse LBK nr 1986 af 27/10/2021

Kategori 1 natur

Det nærmeste kategori 1 naturområde er et areal med bl.a. Ege-blandskov i Natura 2000 habitatområdet ved Augustenborg Slot. Området ligger ca. 5 km vest for husdyrbruget.

Da totaldepositionen til kategori 1 naturen er på 0,0 kg N/ha/år, er det ikke relevant at se på kumulation i forhold til ammoniakdeposition fra andre husdyrbrug til naturpunktet, hvorfor der ikke er brugt tid på at finde ud af, hvor stor ammoniakemission der er fra husdyrbrug inden for en radius af 2,5 km af det nærmeste kategori 1 natur.

Figur 12: Nærmeste kategori 1 natur med bl.a. Ege-blandskov. Udklip fra den 30-08-2021.

Kategori 2 natur

De to nærmeste kategori 2 overdrev ligger på Kær Vestermark, se figur 11. Derudover ligger der et overdrev nord for husdyrbruget ved Arnkilsøre, se figur 12.

Det fremgår af tabel 7, at totaldepositionen til overdrevene er på max 0,1 kg N/ha/år.

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens totaldepositionskrav til kategori 2 natur på maksimalt 1,0 kg N/ha/år er overholdt.

Figur 13: Kategori 2 overdrev på Kær Vestermark. Udklip fra den 30-08-2021.

Figur 14, Kategori 2 overdrev på Arnkilsøre. Udklip fra den 30-08-2021.

Kategori 3 natur og § 3 områder

5. Overdrev

Nærmeste kategori 3 natur er et overdrev beliggende på den nordvestlige side af Kær vig. Overdrevet får en merdepositionen på 0,1 kg N/ha/år.

6. Mose

På den nordlige side af Kær Vig ligger en kategori 3 mose. Mosen modtager en merdepositionen 0,0 kg N/ha/år.

7. Overdrev og 9. Overdrev

På den sydlige side af Kær Vig ligger to kategori 3 overdrev, der begge har en beregnet merdepositionen på 0,0 kg N/ha/år.

8. Mose

På den sydlige side af Kær Vig ligger en kategori 3 mose med en beregnet merdepositionen på 0,0 kg N/ha/år.

10. Mose ved Sandbjerg

Rundt om søen ved Sandbjerg Gods ligger der et par kategori 3 moser. Det nærmeste punkt til husdyrbruget har en beregnet merdepositionen på 0,1 kg N/ha/år.

11. Skov, tilgroet lysåbent ved Sandbjerg

Området ligger ud til vandet ved Sandbjerg Gods. Jf. naturdata er området registeret som *Strandenge, strandsumpe*, men jf. husdyrbruglovens GIS data fremgår området som "naturlig tilgroet lysåbent areal". Området har en beregnet merdepositionen på 0,1 kg N/ha/år.

12. Skov, tilgroet lysåbent ved Kær bæk.

Området ligger ca. 1000 m sydøst for husdyrbruget, og har en beregnet merdepositionen på 0,1 kg N/ha/år.

13. §3 sø

Søen ligger ca. 60 m øst for husdyrbruget, og har en beregnet merdepositionen på mellem 0,2 kg N/ha/år.

Figur 15: Kategori 3 og §3 natur.

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
13. §3 sø	Kategori 3	Ansøger	0	V	0,2	0,2	7,3
12, Skov, Tilgroet lysåbent ved Kær Bæk	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,1	0,1	0,3
11, Skov, tilgroet lysåbent ved Sandbjerg	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,1	0,1	0,4
10, Mose ved Sandbjerg	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,1	0,1	0,3
9, Overdrev	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,1
8, Mose	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,1
7, Overdrev	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,1
6, Mose	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,4
5, Overdrev	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,1	0,1	0,7
4, Overdrev Arnkilsøre	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0
3, K2, Overdrev på Kær Vesternærk	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0
2, K2, Overdrev ved Skydebanevej	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,1
1, K1, Augustenborg Skov	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0

Tabel 7: Oversigt over merdeposition og total deposition kg N/ha/år (skema 223595). Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Vurdering af ammoniakdeposition til naturområder

Da Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens krav til totaldeposition af ammoniak til kategori 1 og 2 natur overholdes og endvidere ligger langt under grænseværdierne, vurderes ammoniakdepositionen til de nærliggende naturområder ikke at kunne påvirke naturarealerne negativt.

De øvrige kategori 3 naturområder og §3 områder vil modtage under 1 kg N/ha/år i merdeposition. Merdeposition på under 1,0 kg N/ha/år til tørnatur medfører normalvis ikke en tilstandsændring.

Bilag IV-arter

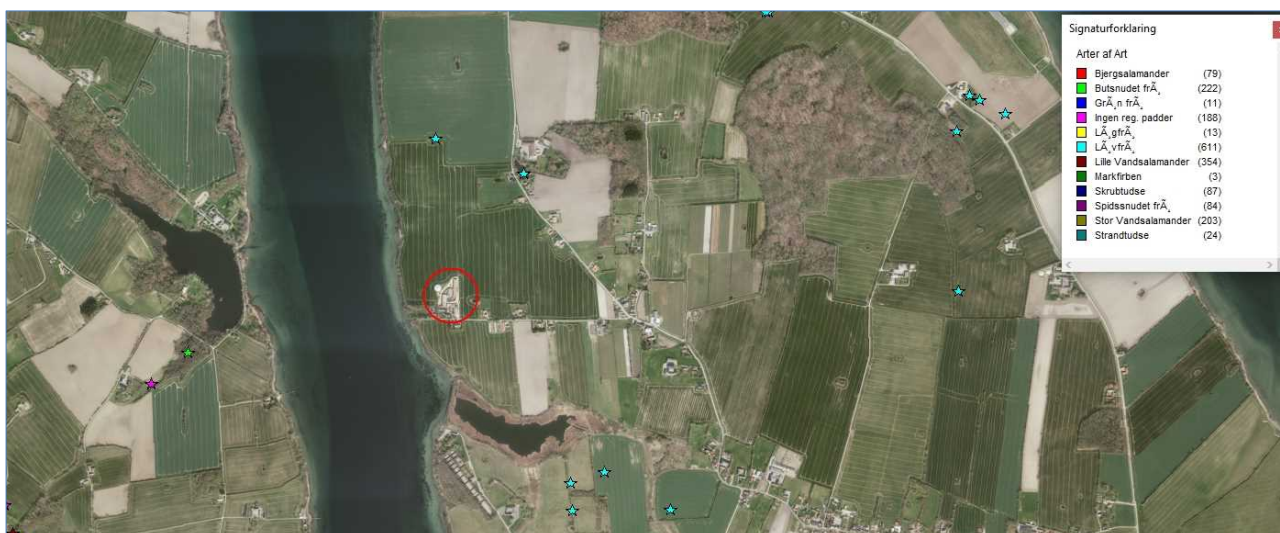
Bilag IV-arter er særlig beskyttede dyrearter, der fremgår af bilag IV i EU's habitatdirektiv. Det betyder, at arternes yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges.

Af faglig rapport fra DMU nr. 635, Håndbog over dyrearter på habitatdirektivets bilag IV fremgår udbredelsen af forskellige arter i et grid på 10 km x 10 km fordelt over hele landet. Der er desuden udgivet en videnskabelig rapport i 2013 over overvågning af arter⁵ samt en videnskabelig rapport fra DCE over overvågningen af arter 2004-2011⁶. Af rapporterne fremgår, at nedenstående arter kan være registreret i nærområdet til husdyrbruget, se tabel 8.

Derudover er der indhentet data for registreringer af bilag IV-arter fra Miljøportalen og Sønderborg Kommunes egne registreringer. I Tabel 8 fremgår de bilag-IV arter, der kan være til stede i området omkring husdyrbruget (indenfor en radius på cirka 1 kilometer).

Der fjernes hverken træer, stenbunker eller gamle bygninger, som kan være mulige opholdssteder for flagermus.

Ifølge Sønderborg Kommunes GIS kort er den nærmeste registrering af Løvfrø cirka 500 meter fra husdyrbruget i voldgraven ved Rønhave, se nedenstående figur.

Figur 16, Registrering af Løvfrø i området. Husdyrbruget er markeret med en rød cirkel.

Dansk navn	Videnskabeligt artsnavn	Kilde
Pattedyr		
Brunflagermus	Nyctalus noctula	DMU
Sydflagermus	Eptesicus serotinus	DMU
Dværgflagermus	Pipistrellus pygmaeus	DMU, DCE
Pipistrellflagermus	Pipistrellus pipistrellus	DMU,
Vandflagermus	Myotis daubentonii	DMU, DCE
Troldflagermus	Pipistrellus nathusii	DMU, DCE
Langøret flagermus	Plecotus auritus	DMU

⁵ Søgaard, B. & Asferg, T. (red.) 2007: Håndbog om arter på habitatdirektivets bilag IV – til brug i administration og planlægning. Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet. – Faglig rapport fra DMU nr. 635. 226 s. <http://www.dmu.dk/Pub/FR635.pdf>

⁶ AARHUS UNIVERSITET DCE – NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI Videnskabelig rapport nr. 50 fra 2013 Overvågning af arter 2004-2011 <https://www.dmu.dk/Pub/SR50.pdf>

Padder		
Stor vandsalamander	Triturus cristatus	DMU, DCE
Løvfrø	Hyla arborea	DMU, DCE, Sønderborg Kommune
Spidssnudet frø	Rana arvalis	DMU,
Butsnudet frø	Rana temporaria	DCE
Krybdyr		
Markfirben	Lacerta agilis	DMU

Tabel 8: Bilag IV arter og andre padder som kan være tilstede i nærheden af husdyrproduktionen.

Samlet vurdering

Den minimale ændring i mængden af ammoniak til søerne rundt ved ejendommen, vurderes ikke at medføre en tilstandsændring og derved påvirke naturområderne som yngle- og levesteder negativt. Ammoniak er så vidt vides ikke direkte skadelig for bilag IV-arter eller for andre arter i nærheden af husdyrbruget.

På grund af afstanden til potentielle yngle- og levesteder, samt at der hverken fjernes beplantninger, stenbunker, jorddiger eller gamle bygninger, som kan være mulige opholdssteder, vurderes det derfor, at husdyrbruget ikke kan påvirke bilag IV-arters eller andre arters yngle- eller levesteder negativt.

Når de generelle udbringningsregler for husdyrgødning efterleves vurderes der ikke at kunne ske væsentlig påvirkning af biodiversiteten ved markdriften.

Samlet set vurderes det, at der ikke sker væsentlige påvirkninger på miljøet og derved forringelse af dyre- og plantelivet. Det vurderes også at husdyrbruget ikke forringer dyr og planters spredningsmuligheder samt påvirker bilag IV-arters eller andre arters yngle- eller levesteder negativt.

3.6 Biologisk mangfoldighed/biodiversitet (F4, F1c)

Biologiske mangfoldighed/biodiversitet generelt

Som vi læser Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, så er det den nærliggende biodiversitet, der kan forventes at blive berørt af projektet, der skal beskrives, herunder biodiversitetens relative rigdom, forekomst, kvalitet og regenereringskapacitet i området og dettes undergrund.

FN definerer biodiversitet som: *"Mangfoldigheden af levende organismer i alle miljøer, både på land og i vand, samt de økologiske samspil, som organismerne indgår i. Biodiversitet omfatter såvel variationen indenfor og mellem arterne som mangfoldigheden af økosystemer."* Med andre ord er biodiversitet alt liv på jordkloden, herunder dyr, planter, svampe, bakterier og andet levende både på land og i vand.

Et traditionelt husdyrbrug, vil kunne påvirke biodiversiteten med ammoniak, der udledes gennem luften, udslip af forurenende stoffer i form af næringsstoffer eller kemikalier, afdrift eller afstrømning af bekæmpelsesmidler anvendt i marken eller ved direkte fysisk påvirkning, fx hvis der fjernes natur, leve-, yngle- eller opholdssteder.

Påvirkningen med ammoniak på naturtyper er beskrevet i det foregående afsnit. I det ovenstående afsnit er bilag IV-arter og eventuel påvirkning heraf beskrevet.

Der nedlægges ikke naturområder, og der sker ingen fjernelse af beplantninger. Ansøger har et øget fokus på, at forbedre de eksisterende vandhuller og etablere nye vandhuller og beplantninger.

Husdyrbruget ligger uden for områder udpeget som økologiske forbindelser eller potentielle økologiske forbindelser, områder med naturbeskyttelsesinteresser eller potentielle naturbeskyttelsesinteresser. De nærmeste områder fremgår af nedenstående kortudsnit.

Figur 17: Udpegninger af økologiske forbindelser og naturbeskyttelsesinteresser fra Sønderborg kommunes GIS-kort.

Vurdering

Husdyrbruget ligger uden for områder, hvor Sønderborg Kommune vil øge den biologiske mangfoldighed jf. kommuneplanen. Husdyrbruget vurderes på baggrund af ovenstående samt ud fra, at der ikke fjernes træer, stenbunker eller gamle bygninger, ikke at ville forstyrre evt. bilag IV-arter i området.

3.7 Lugtemission (B6, B4, E1b, E1c, F4)

Nærmeste lugtberegningspunkter er udpeget i skema 223595 i Husdyrgodkendelse.dk, se Figur 18.

Nærmeste nabo uden landbrugspligt er Folehave 8 og Folehave 9A. Nærmeste samlet bebyggelse er Hestehave (ved Hestehave 25) og den nærmeste byzone er ved Kær Vestermark og Sønderborg lufthavn. Der er ingen potentielle eller fremtidige byzoneområder i nærheden.

Der er ikke kumulation i forhold til lugt fra andre husdyrbrug ift. nærmeste nabo og samlet bebyggelse, idet der ikke ligger husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg N/år indenfor en radius af hhv. 100 m og 300 m.

I ansøgningskemaet reduceres lugten ved hjælp af gyllekøling i følgende stalde: Farestald 02, 03, 04 og 05, Drægtighedsstald 02 og 06 og Smågrisestald 01 og 03. Gyllekølingen reducerer lugten med 20 %.

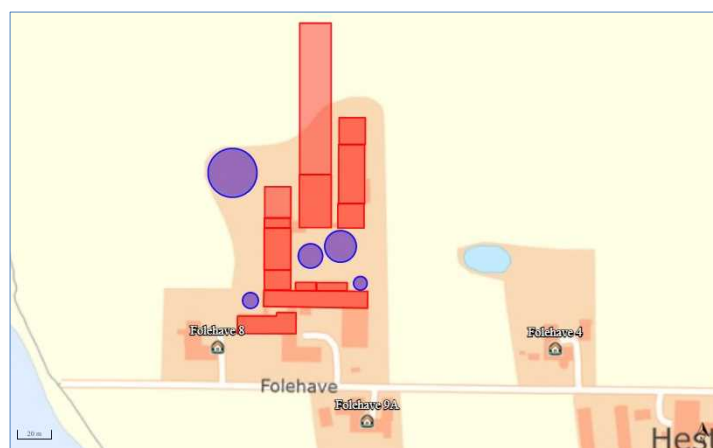
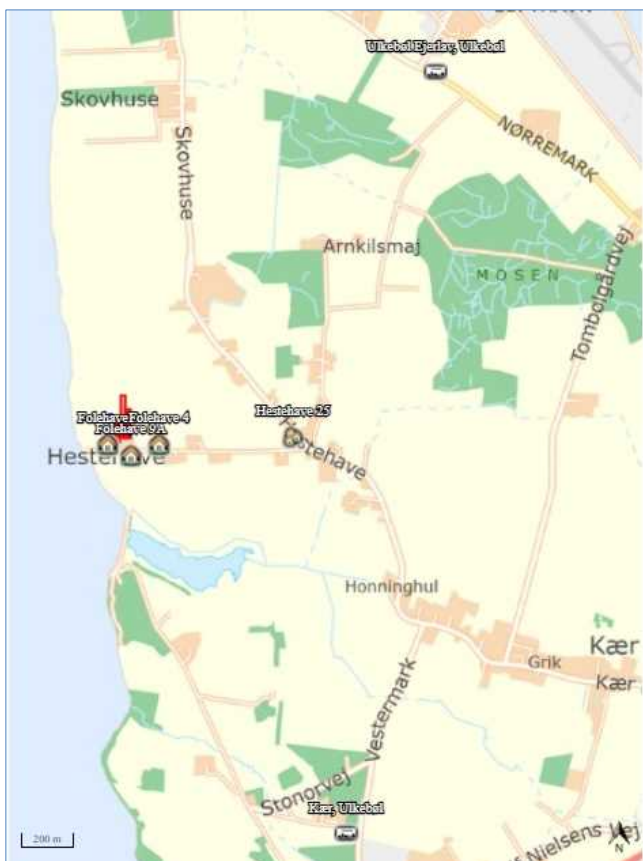
Beskyttelsesniveauet for lugt er ikke overholdt til naboen på Folehave 8. Kommunen har mulighed for at godkende det ansøgte, hvis afstanden til omboende er længere end 50 % af den beregnede geneafstand (jf. §33 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen). Lugtemissionen må ikke forøges, medmindre den samtidig reduceres tilsvarende i staldafsnit der ligger nærmere naboen.

Som led i ændringen og udvidelsen af husdyrbruget, vil farestald 01 der ligger nærmeste Folehave 8 blive taget ud af drift. Den samlede lugtemission fra husdyrbruget reduceres i ansøgt drift i forhold til nudriften ved hjælp af teknologi.

Ved hjælp af teknologi overholder husdyrbruget geneafstanden til naboen, da 50 % af geneafstanden er mindre end den vægtet afstand, og den samlede lugtemission fra husdyrbruget reduceres i forhold til nudriften. Husdyrbruget overholder dermed kriterierne i §33 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, og miljøgodkendelsen søges derfor under undtagelsesreglen for lugt.

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Folehave 4	0	FMK	142,1	142,1	191,3	Ja
 Folehave 8	0	FMK	142,1	142,1	131,9	Nej
 Folehave 9A	0	FMK	142,1	142,1	162	Ja
 Hestehave 25	0	FMK	252,7	252,7	719,8	Ja
 Kær, Ulkebøl	0	FMK	449,5	449,5	1990	Ja
 Ulkebøl Ejerlav, Ulkebøl	0	FMK	449,5	449,5	1959,1	Ja

Tabel 9: Beregning af lugt geneafstand til Nærmeste nabo, samlede bebyggelser og byzoner, skema 223595. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Figur 18, Nærmeste nabo, samlet bebyggelse og byzone

Vurdering

Lugtberegningerne sker i overensstemmelse med Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen⁷. Der gøres opmærksom på, at gyllebeholdere pr. definition ikke medfører lugtemission. Husdyrbruget overholder lugtgenafstandene til nærmeste byzone og samlet bebyggelse. Geneafstanden til nærmeste nabo på Folehave 8 er overholdt ved brug af 50 % reglen.

Den nye løbe- og drægtighedsstald og farestald medfører en forøget lugtemission, men der sker samtidig en reduktion af lugten. Staldafsnittet der ligger nærmest naboen på Folehave 8 tages ud af drift og der indføres teknologi. Den samlede lugtemission fra husdyrbruget reduceres dermed i ansøgt drift i forhold til nudriften, hvorfor 50 % reglen kan anvendes.

Lugt opfattes forskelligt af forskellige personer. Det kan derfor ikke afvises, at nogle vil finde lugtgenafstandene utilstrækkelige, mens andre ikke føler sig generet, selv om de bor inden for lugtgenafstandene.

Der er ikke kendskab til, at lugt fra husdyrbrug er direkte sundhedsskadelig.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at husdyrbruget ikke udgør en sundhedsrisiko, samt at husdyrbruget kan ændres som ansøgt uden at være til gene for naboerne.

3.8 Øvrige emissioner og gener (B7, E1b, F1d, F5c)

Når der er tale om husdyrbrug vil de oplagte emissioner være affald, varme, støj, vibration, støv- og lysgener, skadedyr, luft og affald. Øvrige emissioner såsom vand-, jordbunds- og undergrundsforurening

⁷ Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug BEK nr. 2225 af 27/11/2021

anses normalvis ikke som værende relevante på husdyrbrug, da staldanlæg og opbevaringsanlæg er opført i beton. Desuden forekommer der ikke stråling fra husdyrbrug.

3.8.1 Støj (B7, E1b, F1d, F5c)

På husdyrbruget vil der kunne forekomme støj i forbindelse med fodring, gyllepumpning, levering og udlevering af grise samt ved transport af dyr, foder og gylle mv. Den stald der ligger tættest på Folehave 8 tages ud af drift, hvilket vil reducere den daglige støj fra produktionen.

Udlevering af smågrise sker ved klimastalden. Udlevering sker en gang om ugen, og hver udlevering står kun på i en kortere tidsperiode og foregår i dagtimerne. Ventilationsanlæggene i svinestaldene er ca. 15 år gamle, men selve ventilationsmotorer er skiftet til lavenergi i 2017-18.

I nudriften optræder der støjgener fra et mobilt foderanlæg, der en gang i ugen blander foder til ejendommen. Dette mobile møllesystem, har en generator der støjer en del.

Fremover vil ansøger ikke anvende dette mobile foderservice, da blandeanlægget bliver installeret inde i bygningen, hvilket reducere støjen.

Støjkluder fremgår af bilag 4.

Vurdering

De nærmeste naboer på Folehave 8 og Folehave 9A ligger ca. 15-70 m fra staldanlægget. Det vurderes derfor primært at være støj fra svinestaldene der kan give gener. De fleste støjende aktiviteter i forbindelse med svinestaldene foregår indendørs. Ved sobesætninger er der erfaringsmæssigt mest støj fra grisene i transponder staldene. Den nye drægtighedsstald kommer til at ligge længst væk fra naboerne.

Udleveringen af smågrise sker imellem de eksisterende bygninger. Disse bygninger vil virke afskærmende i forhold til evt. støj fra udleveringen. Det vurderes desuden at de fire månedlige udleveringer, ikke vil give væsentlige støjgener.

På baggrund af ovenstående, vurderes det, at støjen fra anlægget med tilknyttede aktiviteter generelt ikke vil give anledning til væsentlige støjgener for de omkringliggende beboelser.

3.8.2 Rystelser og vibrationer (B7, E1b, F1d, F5c)

Rystelser og vibrationer fra husdyrbruget vil evt. kunne forekomme i forbindelse med transporter til og fra husdyrbruget. Der sker ingen ændringer i kilderne til rystelser og vibrationer fra husdyrbruget med det ansøgte. Den eneste ændring er en mindre øgning i antal transporter.

Vurdering

Rystelser og vibrationer fra husdyrbruget vurderes at være af meget begrænset omfang og derfor ikke til gene for omboende. Der kan evt. forekomme rystelser fra transporter til og fra husdyrbruget, men det vurderes at være i meget begrænset omfang og det vurderes hellere ikke at være til gene.

3.8.3 Støv (B7, E1b)

På den østlige side af ejendommen er der fast belægning og selve til- og frakørselsvejen til ejendommen er også belagt med asfalt. På den vestlige side, er der stabilgrus. I tørre perioder vil der kunne opstå støvgener ved transport på stabilgrusarealerne. Det primære støv vil primært forekomme i forbindelse med markdriften i disse tørre perioder, og her kan evt. jord på veje hvirvles op. Der vil blive fejtet efter udkørsel af husdyrgødning mv., når der er behov for det.

Der opbevares på husdyrbruget ikke korn, halm eller lignende der kan give anledning til støv. Foder blæses ind i siloerne.

Vurdering

Støv i forbindelse med transporter vurderes ikke at kunne genere naboer, da de nærmeste transportveje ift. naboerne er befæstet. Som nævnt fejles veje, hvis der i forbindelse med markbruget sker tilsvining af vejarealer.

Foder blæses ind i de små fodersiloer. Det vurderes at støvgener i forbindelse med håndteringen af foder ikke vil genere naboerne.

På baggrund af ovenstående, vurderes det, at støv fra anlægget med tilknyttede aktiviteter generelt ikke vil give anledning til væsentlige støvgener for omboende.

3.8.4 Lys (B7, E1b, F1d, F5c)

Der er ikke etableret udvendig belysning på driftsbygningerne eller lys projektør på ejendommen. Der vil være lys i staldene i morgen- og aftentimerne.

Naboen på Folehave 9A har indsigt til indkørslen på husdyrbruget. Lastbiltransporter som foderlevering og andet, evt. biogas sker i dagtimerne, mens afhentning af smågrise håndteres af ansøger.

Vurdering

Der er ingen udvendig belysning på husdyrbruget. Det vurderes, at belysning ikke kan påvirke omboende væsentligt, idet der ikke er udvendig belysning eller opsat projektør på ejendommen, samt at lyset er slukket i stalden i nattetimerne.

Nabobeboelsen på Folehave 9A ligger overfor husdyrbrugets ind- og udkørsler. Da ansøger forsøger at holde lastbiler og traktortransporter i dagtimerne, vurderes lyspåvirkning herfra ikke at kunne genere naboerne væsentligt, og der sker ingen ændringer i driften.

3.8.5 Skadedyr (B7, E1b)

Fluebekæmpelse sker løbende hen over sommeren ved indsættelse af gyllefluer i staldene.

Opbevaring af foder vil ske i fodersiloer, og der fejles op ved eventuelt spild, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter og mus m.v.). Rottebekæmpelse sker via Ewers.

Vurdering

De beskrevne bekæmpelsestiltag vurderes at være tilstrækkelige til, at der ikke er risiko for gener fra skadedyr eller menneskers sundhed.

3.8.6 Transporter (B7)

Tunge transporter som levering af foder og levering og afhentning af dyr og gylle sker typisk i tidsrummet 06.00-19.00 på hverdage.

Herudover er der kørsel med personbiler. Antallet af personbiltransporter i forbindelse med husdyrbruget skønnes at være ca. 8-10 gange dagligt. I dag transporteres de drægtige søer til en anden ejendom, så ansøger har cirka 3 ugelige sotransporter mellem ejendommene. Efter udvidelsen vil dette ophøre.

Tunge transporter	Nudrift antal/år	Ansøgt drift antal/år
Indkørsel af foder (lastbil)	52	52
Træpiller (lastbil)	2	2
Husdyr til og fra ejendommen (lastbil/traktor)	156	52

Halm til strøelse (traktor)	12	12
Udkørsel af gylle (traktor og gyllevogn, kapacitet til 28 tons)	220	256
Kørsel med affald (lastbil dagrenovation)	52 + 26	52 + 26
Biogas (lastbil)	0	156
Afhentning af døde dyr (lastbil) døde dyr afhentes senest dagen efter	104	104
Maksimalt i alt	624	712

Tabel 10 Skønnede antal transporter

Vurdering

Til- og frakørsel sker via vejen Folehave, og omfatter lastbil- og traktortransporter.

Det samlede antal transporter til husdyrbruget stiger med ca. 14 % pga. af flere kørsler med gylle og leveringer til biogas. Det øgede antal transporter vurderes ikke at være væsentligt til gene for naboerne, da en del af trafikken i forbindelse med udbringning af gylle er begrænset til korte perioder af året.

Da ind-/udkørsel til anlægget vurderes til at være hensigtsmæssigt placeret i forhold til naboer og i forhold til trafik hensyn, og den interne trafik på ejendommen, vurderes transporterne ikke at medføre væsentlige gener for omgivelserne.

Trafik på veje reguleres af færdselsreglerne. I forhold til husdyrbrug er der jf. Miljø- og Fødevarerklagenævnets praksis kun hjemmel i Husdyrbrugloven til at stille vilkår om brug af bestemte overkørsler eller tidspunkter for ind- og udkørsel.

3.8.7 Klima

Svineproduktion bidrager til udledning af klimagasser som metan, CO₂ og lattergas. Det er især dyrenes fordøjelse, staldgødningen og markbruget der bidrager til lattergas- og metan udskillelsen, mens CO₂-udskillelsen stammer fra strøm- og dieselforbruget.

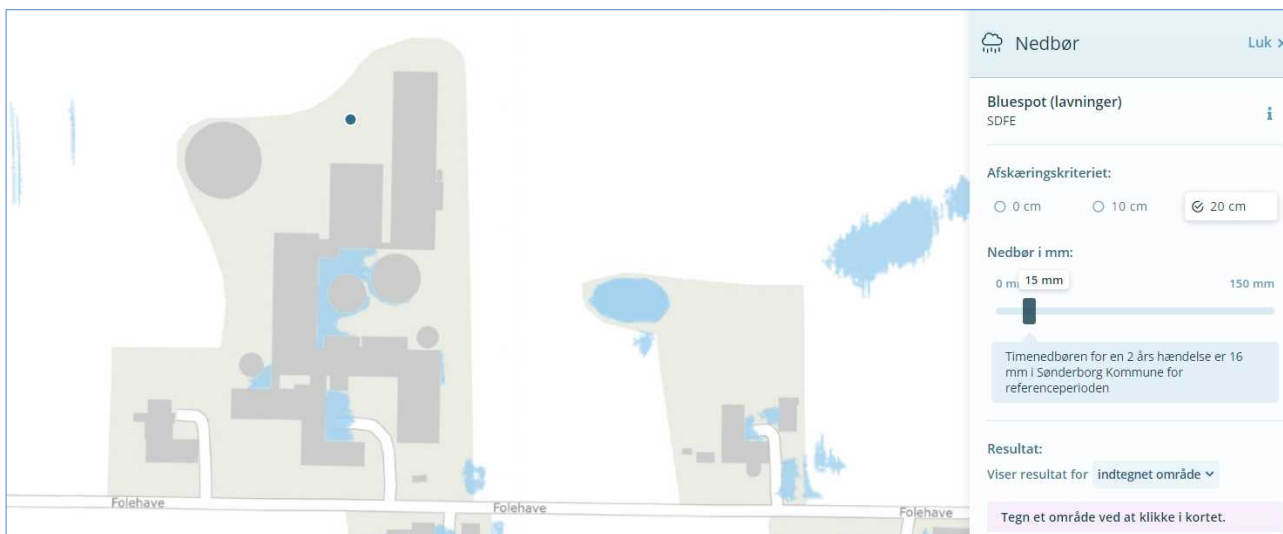
Ansøger har et øget fokus på at udnytte foderet optimalt og minimere foderspild. Alt dette er med til at sikre en optimal fodring og derved være med til at minimere klimagasserne mest muligt.

I forhold til klimaændringer er det især et ændret nedbørsmønster, der kan tænkes at påvirke husdyrbruget. Der ses en tendens til øget nedbør i det sydlige Jylland over de sidste ca. 10 år, og det vil betyde en øget mængde regnvand i gyllebeholderne. Det vil derfor klart være en fordel at gyllebeholderne er teltoverdækket, så der ikke længere skal tages højde for større mængder regnvand. Med væsentlige mængder regnvand i gyllebeholderne, skal der efterfølgende bruges brændstof på at køre det ud. Teltoverdækninger forventes ligeledes at kunne reducere metan udledningen, men hvor meget vides ikke.

Nedenfor fremgår husdyrbrugets sårbarhed i forhold til nedbør, vandstigning fra vandløb, grundvandsstigning samt havvandsstigning.

Nedbør

Figur 19 nedenfor viser de områder og bygninger, der kan blive påvirket ved en timenedbør på 15 mm. Der har ikke tidligere været problemer med oversvømmelser i staldene, ligesom der ikke tidligere har været risiko for forurening som følge af nedbør.

Figur 19: Områder der kan blive påvirket af nedbør. Kilde: kamp.miljoportal.dk

Grundvand

Af figur 20 fremgår det, at grundvandet omkring ejendommen har en minimumshøjde på mellem 0,5 og 2 meter under terræn. Dette kan have betydning for gyllebeholderens bund, hvorfor tømning af beholderen kun sker, når der ikke er risiko for påvirkninger fra grundvandet.

Figur 20: Grundvandshøjde omkring husdyrbruget om vinteren. Kilde: kamp.miljoportal.dk

Vandløb og hav

Husdyrbruget ligger forholdsvis tæt på Alssund, dog ligger ejendommen i kote 10 – 12,5 meter, hvor en forhøjet vandstand på cirka 6 meter ikke vil påvirke bygningerne. Der ligger ingen vandløb i nærheden af husdyrbruget.

Figur 21, Forhøjet vandstand i Alssund. Kilde: kamp.miljoportal.dk

Vurdering

Det vurderes, at husdyrbruget gennem løbende forbedringer, gør hvad der er muligt for at nedsætte husdyrbrugets klimapåvirkninger. Husdyrbruget leverer dele af husdyrgødningen til biogasanlæg og dette forventes at øges.

Det vurderes at husdyrbruget er indrettet og driftes, så ændrede nedbør, vandstigning fra vandløb og grundvandsstigning kan håndteres på husdyrbruget. Dels pga. afløbsforholdene samt at staldene og gødningsopbevaringen er i bestandige materiale.

3.9 Reststoffer, affald og naturressourcer

3.9.1 Døde dyr (B8)

Døde søer placeres ved gyllebeholderen mod vest. Søerne lægges på spalter og er overdækket med en kadaverkappe. Smågrisene kommer i smågrisecontaineren, der er placeret ved smågrisealden. De døde dyr er placeret i skyggen, for at minimere overophedning af de døde dyr, hvilket kan give anledning til hurtigere forrådnelse. Dyr til afhentning tilmeldes via app på mobiltelefonen. Daka genanvender de døde dyr som råvarer i biodiesel- samt kød- og benmelsproduktion.

Håndtering af døde dyr på husdyrbruget er omfattet af reglerne i bekendtgørelse om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr⁸, og disse regler bliver fulgt. Reglerne sigter primært mod at undgå smitterisiko fra døde dyr gennem krav vedr. placering og indretning af afhentningspladser.

Vurdering

Det vurderes, at den nuværende placering af døde dyr ikke giver anledning til væsentlige gener for naboer eller forbipasserende, samt at overdækning og containeren sikrer, at fx ådselædere ikke kan tilgå de døde dyr og at opbevaring sker miljømæssigt forsvarligt.

⁸ Bekendtgørelse om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr. BEK nr. 558 af 01/06/2011

3.9.2 Affald (B8, F1d, F5c)

Ansøger har en aftale om afhentning af erhvervsaffald med KR Schmatz og sønner. På husdyrbruget er der en 300 L container ved udleveringsrampen.

Medicinering foretages af dyrlæge. Der opbevares kun mindre mængder medicin i et køleskab i forrummet, og der er ingen medicinrester. Kanyler opbevares i spand og tages med tilbage af apoteket.

Herunder er oplistet husdyrbrugets affaldstyper, opbevaringssteder, transportører, modtageanlæg samt skønnede årlige affaldsmængder.

Affaldstype	Opbevaringssted	Transportør	Modtageanlæg	Mængder pr. år
Olie- og kemikalieaffald:				
Spildolie	Intet			
Olie- og brændstoffiltre	Intet			
Spraydåser	Forrum	Ansøger	Genbrug	12 kasser om året.
Rester af bekæmpelsesmidler	Intet			
Medicinrester	Intet			
Kanyler i særlig beholder	Forrum	Ansøger	Apotek	12 bokse
Fast affald:				
Rent papir/pap (primært emballage)	Container	KR Schmatz og sønner	KR Schmatz og sønner	Afhentes hver 14 dag
Rent plast (primært emballage)	Container	KR Schmatz og sønner	KR Schmatz og sønner	Afhentes hver 14 dag
Lysstofrør, LED og Varmepærer	Kontor	Ansøger	Genbrug	En kasse om året.
Tomme medicinglas	Container	Afhentes hver 14 dag	KR Schmatz og sønner	En mindre mængde
Jern og metal	Bagved ejendommen	Nordskrot	Nordskrot	I gennemsnit 0-1 tons

Byggeri

Der forbruges ressourcer til byggeriet, specielt i form af beton til fundamenter og elementer, som kræver energi til fremstilling. Beton er dog det absolut foretrukne materiale til opbevaring af gødningsstoffer og til konstant at være i kontakt med vand og husdyrgødning, da det er slidstærkt og kan støbes, så det er tæt og holdbart. Udformningen af stalden kunne også være rundbue- eller let stalde, som fx udformes i stålplader. Disse løsninger er dog fravalgt, pga. af tilknytningen til de eksisterende stalde, samt at udformningen vil afvige fra det eksisterende byggeri på husdyrbruget.

Muligvis vil der blive anvendt slagter til opfyld under staldene, for at spare ressourcer (sand) som kunne anvendes i anden sammenhæng, hvor slagter ikke er anvendeligt.

Vurdering

Det vurderes, at husdyrbruget sorterer, opbevarer og bortskaffer affald miljømæssigt forsvarligt og i overensstemmelse med Sønderborg Kommunes affaldsregulativer. Det vurderes endvidere, at der ikke vil opstå gener i forbindelse med bortskaffelse af affald.

3.9.3 Olie- og kemikalier (B7, B8, F1c)

På ejendommen er der en dieselolietank på 3900 L, mens der opbevares spildolie i maskinhuset. Både dieselolietanken og spildolien står på fast bund uden afløb.

Der er intet kemikum eller opbevaring af olieråvare på ejendommen, idet der ikke drives markbrug fra ejendommen.

Vurdering

Olietanken har en gyldig tankattest jf. reglerne i Olietankbekendtgørelsen. Olietanken vurderes at være placeret og drevet miljømæssigt forsvarligt, ligesom opbevaring af spildolie ikke udgør nogen væsentlig risiko for miljøet.

3.9.4 Spildevand og restvand (B8, F1d)

Afløbsforholdene på husdyrbruget fremgår af afløbstegningen på bilag 3.

Tagvand fra det eksisterende bygnings sæt ledes til Allsund. Der er et afløb i gårdspladsen, og dette løber i grøft og videre til Allsund.

I forbindelse med udledning af tagvand fra de nye bygninger, ønsker ansøger at udlede dette direkte til Allsund. I forbindelse med byggeanmeldelsen, vil der blive søgt en udledningstilladelse hertil.

Vurdering

Da alle gyllesystemer er lukkede, vurderes der ikke at være risiko for at der sker forurening fra disse.

Afløbsristen på gårdspladsen modtager ikke forurenede spildevand. Ved den store gyllebeholder ligger de døde dyr, men da de er hævet over jorden, hvor luften kan komme ind under kadaverkappen, sikres det at det døde dyr udtørres. Derfor vurderes det, at døde dyr er forsvarligt opbevaret, så det undgås at væsker fra de døde dyr siver ned og påvirker undergrunden.

3.9.5 Naturressourcer (F5b)

Anlægget forbruger naturressourcer i form af foder og vand, samt dyrkningsarealer til foder. Der sker ingen væsentlige ændring af anvendelsen af jordressourcen, idet der igennem mange år er produceret græs og korn til foder på landbrugsarealerne i Sønderjylland.

Planteavl er nøje reguleret gennem omfattende generel regulering vedr. anvendelse af gødning, tidspunkter for jordbearbejdning, såning, anvendelse af efterafgrøder, anvendelse af bekæmpelsesmidler mv., så tab af gødningsstoffer og bekæmpelsesmidler så vidt muligt begrænses. Der sløjfes ikke beskyttede naturarealer, og der fjernes ikke gamle bygninger, som evt. kunne huse beskyttede arter, så det vurderes, at der ikke sker forringelse af biodiversiteten som følge af den fortsatte drift.

Forbruget af vand til drikkevand og vask vurderes ikke at udgøre en trussel imod vandressourcen som sådan, da ejendommen er forsynet med vand fra offentligt vandværk, og da der ikke er forlydender om lokal knaphed på denne ressource.

Fodersammensætningen afstemmes i forhold til dyrenes biologiske behov (løbe-, drægtige - eller diegivende søer). For at opnå så præcis en næringsstofsammensætning som muligt, udtages der jævnligt analyser af foderet, som ligger til grund for sammensætning af det indkøbte foder. Optimeringen af foderplanen sker bl.a. på protein, så overforsyning såvel som underforsyning undgås. Overforsyning med protein medfører en belastning på miljøet, men det overbelaster også grisen.

Svineproducenter er interesseret i, at ovenstående er i orden, da ubalance i foderets sammensætning betyder forringelse af foderudnyttelsen og dermed forringelse af det økonomiske udbytte.

Vurdering

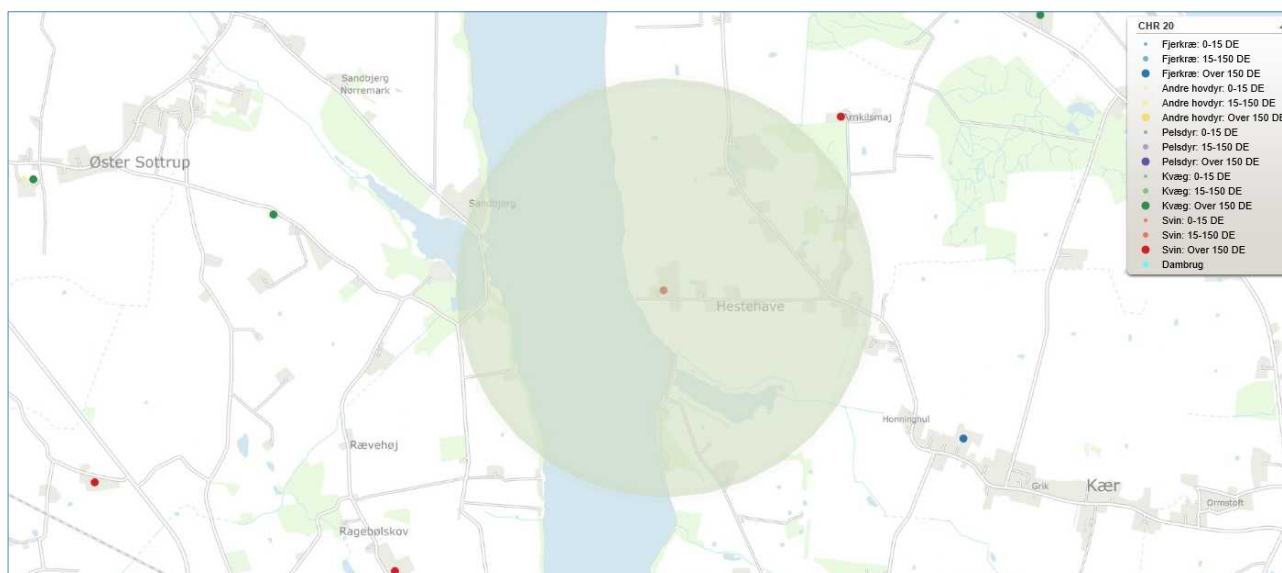
Der er ikke længere mulighed for at anvende fodringsteknikker som virkemiddel til at reducere ammoniakemissionen, idet fodringsteknikkerne ikke længere fremgår af Miljøstyrelsens Teknologiliste. I de nye godkendelser til en bestemt størrelse produktionsareal, er der således ikke på nuværende tidspunkt en målbar effekt af fodringstiltag. Der bør derfor ikke stilles vilkår om dokumentation af foderplaner og lignende.

Husdyrbruget vil også fremadrettet udarbejde foderplaner.

3.10 Kumulation med andre husdyrbrug m.m (B7, B10, E1b, F5e, F5f)

Som det fremgår af nedenstående kort, er der over 1000 meter til nærmeste nabo med husdyrproduktion og ca. 15 km i fugleflugt fra husdyrbruget til den dansk-tyske grænse.

I forhold til kumulation med andre husdyrbrug og øvrige forureningsparameter og gener som beskrevet ovenfor, er det nærmeste husdyrbrug på Arnkilsvej 17. Kumulation i forhold til ammoniakdeposition og natur er beskrevet under punkt 3.5, mens kumulation til lugt og beboelse fremgår under punkt 3.7

Figur 22, Kort over husdyrbrug i nærheden, 1000 meter radius (lysegrøn) fra husdyrbruget på Folehave 6. Kilde: Glr-Chr.dk

Vurdering

Pga. den forholdsvis store afstand til nærmeste andet husdyrbrug vurderes det, at der ikke vil kunne opstå kumulation i forhold til lugt. Hvis der blev valgt kumulation med et andet husdyrbrug vil geneafstanden stadig være overholdt. I forhold til støj, rystelser, vibrationer, støv, lys, skadedyr og transporter vurderes der ikke at kunne være kumulation pga. afstanden samt de genebegrænsende tiltag.

Det vurderes, at der ikke kan være andre eksisterende eller godkendte projekter i området, som husdyrbruget vil kunne kumulere med, som fx biogasanlæg eller godkendte men endnu ikke etablerede nye husdyrbrug eller lignende.

3.11 Forurenings- og genebegrænsende tiltag og risiko (B7, F7, F5d)

For at beskytte nærmiljøet og grundvandet har ansøger en række procedurer for håndtering af husdyrgødning, olie og lign. Kemikalier i forbindelse med markbruget håndteres ikke på ejendommen.

Husdyrgødning

De største ulykker der kan forekomme på husdyrbruget, der kan give anledning til en akut forurening, er udslip af gylle. Stalde, gyllekanaler og gyllebeholdere er etableret med tætte og stabile bunde og sider, og der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet til husdyrbrugets gylle. Gyllebeholderne er desuden omfattet af hhv. 5 og 10 års beholderkontrollen og bliver kontrolleret løbende. Gyllebeholderne har omfangsdræn. Omfangsdrænene tjekkes forud for bundtømning af gyllebeholderne. Hvis vandstanden i brøndene i forbindelse med omfangsdrænene står højere end bunden af gyllebeholderne, vil gyllebeholderne ikke blive tømt længere end til vandstandshøjden for at undgå, at grundvandet presser gyllebeholderens bundplader op.

Skulle uheldet være ude, og en gyllebeholder bryder sammen eller overfyldes ved en fejl, vil gyllen løbe ud på terrænet ved gyllebeholderne i mellem bygningerne. Herfra vil ansøger kunne opsamle gyllen med en slamsuger.

Hvis den vestlige gyllebeholder bryder sammen eller overfyldes, vil gyllen løbe ned mod Allsund.

Når der pumpes gylle fra gyllebeholderen til gyllevogn sker dette med egen gyllevogn med læssekran. Overpumpningen af gylle fra gyllebeholder til gyllevogn overvåges. Overvågning af overpumpning vurderes at beskytte mod spild af gylle, hvorfor det vurderes, at påfylddepladser med afløb til gyllebeholder er unødvendige.

Såfremt der skulle ske spild af olie, står der sække med savsmuld og kattegrus i maskinladen, der kan benyttes til at opsuge spild.

Olie

Olietanken står på fast bund, hvorfor der er begrænset risiko for skade på tanken.

Klimaændringer

I forhold til klimaændringer er det især et ændret nedbørsmønster, der kan tænkes at påvirke husdyrbruget. Husdyrbruget vurderes ikke at blive påvirket af f.eks. havspejlsstigninger, pga. den korte afstand til havet, da husdyrbruget ligger cirka 10 meter over havoverfladen.

Der ses en tendens til øget nedbør i det centrale Sønderjylland over de sidste ca. 10 år, og det vil betyde en øget mængde regnvand i gyllebeholderne. Som beskrevet i afsnit 3.1.2 er der fin opbevaringskapacitet til rådighed, så der er ikke risiko for, at øget nedbør vil give anledning til overløb af gyllebeholdere eller behov for at køre gylle ud under uhensigtsmæssige vejrforhold.

Der ligger ingen vandløb i umiddelbar nærhed af husdyrbruget, som ville kunne skabe vandløbsoversvømmelse i forbindelse med ekstremt vejr. Ifølge Klimatilpasning.dk KAMP (GIS-kort) vil der ved ekstremt regnvejr være risiko for at vandet kommer til at ligge ved driftsbygningerne, se kapitel 3.8.7

Vurdering

Der vurderes ikke at være fare forbundet med håndtering og opbevaring af husdyrgødningen, da staldanlægget er opført i bestandige materialer, og at gyllebeholderne ofte tilses af ansøger og er omfattet af beholderkontrol, hvorfor risikoen for udslip vurderes at være minimal.

Al animalsk produktion giver anledning til udledning af CO₂. Energiforbruget i forbindelse med produktionen giver også anledning til udledning af CO₂. Det tilstræbes i alle led af produktionen at optimere ressourceforbruget – i form af foder, diesel, el, mv. Dansk landbrug ligger lavt i klimabelastning pr. produceret enhed i forhold til mange andre steder i verden. Eftersom klimabelastningen er et globalt fænomen og ikke kender landegrænser, er det en fordel, at animalske fødevarer til forsyning af verdensmarkedet produceres der, hvor det kan gøres med mindst mulig klimabelastning.

Klimaændringer opleves i dette område især som øget nedbør og mere pludselig nedbør. Behovet for opbevaringskapacitet vurderes løbende, som bedriften udvikles, og pladser og afløb dimensioneres, så de kan klare store pludselige nedbørshændelser.

Det vurderes at håndteringen af husdyrgødning og olieprodukter sker forsvarligt, og derved ikke er til fare for menneskers sundhed. De øvrige gener (støj, støv, lys osv.) vurderes ikke at udgøre en fare for menneskernes sundhed.

3.12 Forslag til egenkontrol (B7)

Ansøger ønsker at have mulighed for, at anvende gyllekøling. Nedenfor ses vilkårs forslag, og beregninger fra producenten er vedlagt som bilag 8.

1. Gyllekanalerne i *Farestald 02, 03, 04 og 05, Drægtighedsstald 02 og 06 og Smågrisestald 01 og 03* i alt 1367 m² - skal forsynes med køleslanger, der forbindes med en varmepumpe.
2. Varmepumpen skal levere en årlig køleydelse på mindst 28,1 W/m².
3. Der skal monteres en typegodkendt energimåler på varmepumpen. Energimåleren skal være forsynet med automatisk datalogger, der registrerer den daglige (kun nødvendig ved lugtreduktion), månedlige og årlige køleydelse målt i KWh.
4. Gyllekølingsanlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem, en alarm samt en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper gyllekølingsanlægget. Gyllekølingsanlægget må ikke kunne genstarte automatisk.
5. Vedligeholdelse af gyllekølingsanlægget skal ske i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.
6. Ved udskiftning af varmepumpen, skal dokumentation for køleeffekt på gyllekøleanlæg indsendes til tilsynsmyndigheden før anlægget tages i drift.

Egenkontrol

1. Der skal indgås en skriftlig aftale med en godkendt montør med VPO-certifikat eller tilsvarende certificering om kontrol og service af gyllekølingsanlægget mindst én gang årligt. Den årlige kontrol skal som minimum bestå af følgende: - afprøvning og funktionssikring af trykovervågningssystemet, alarmen samt sikkerhedsanordningen, kontrol af kølekredsens ydelse.
2. Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed på mere end 7 dage.
3. Registreringen fra datalogger, logbogen, den skriftlige kontrolaftale, de årlige kontrolrapporter samt øvrige servicereporter, skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

3.13 Alternative løsninger og 0-alternativet (E1d, F2, F3)

I miljøansøgningsprocessen har flere forskellige alternative placeringer og udformninger været fremlagt og diskuteret med Sønderborg Kommune. På de næste sider, ses de behandlede alternativer.

Udvidelse ind mod eksisterende

Som det fremgår af nedenstående figurer, har en udvidelse af staldbygningerne ind over de eksisterende gyllebeholdere været drøftet.

Da den midterste bygning (drægtighedsstalden) er bredere end de to andre, kan staldene ikke "bare" forlænges med tilsvarende længder. Der vil gå et forholdsvis større areal tabt til gangarealer, og effektiviteten blive kompromitteret da det ikke bliver muligt, at opdele søerne i stabile grupper. Endvidere vil den interne logistik blive besværlig gjort af, at dyrene skal flyttes over længere afstande og på mindre gange. Derudover vil det ikke være muligt, at adskille de enkelte dyregrupper. Det interne smittepres må desuden forventes at

stige. Dette er ikke i bedriftens ånd, da der arbejdes med en OUA-produktion (opdræt uden antibiotika) og dels at moderdyrene vil blive udsat for større belastning.

Placeringen vil desuden betyde, at de eksisterende gyllebeholdere skal nedlægges, og den manglende kubikmeterplads vil kræve, at der skal opføres en/to gyllebeholdere et andet sted.

Derudover vil brandreglerne besværliggøre denne udformning, da anlægget bliver bygget meget sammen/kompakt. Denne placering er desuden blevet forkastet på grund af nærhed til naboer og øget investering i lugtreducerende tiltag.

Figur 23, Alternativ udvidelse centret ind mod det eksisterende.

Udvidelse parallelt mod nord

Samme udfordring som ovenstående placering med intern logistik, smittebeskyttelse og at bygningerne ikke er lige brede. Argumenterne er nøjagtig de samme som ved forrige løsning.

Desuden ønsker ansøger, at have foder faciliteter tæt på anlægget, hvorfor smågrise stald forlængelsen, skal anvendes til foder.

Figur 24, Alternativ udvidelse, forlængelse af det eksisterende

Udvidelse af eksisterende farestald

Som det fremgår af nedenstående figur, har en udvidelse af farestalden været drøftet.

Udfordringen er, at bygningen vil skulle være noget længere end ellers planlagt, da der vil gå rigtig meget spildplads til, for at kunne overholde dyrevelfærdslovgivningen med hensyn til pladskrav grundet bygningens bredde, som er flere meter smallere end den midterste stald (som ønskes udvidet).

Hvis der blot bliver regnet m^2 for m^2 , skulle stalden være minimum 10 meter længere ud i marken end den ønskede løsning. I denne løsning er der ikke indregnet, at dyrevelfærden gør løsningen umulig uden at tilføje endnu flere m^2 .

Derudover besværliggøres udvidelsen af nærheden til den eksisterende gyllebeholder.

Figur 25 Alternativ udvidelse, forlængelse af eksisterende stald

Udvidelse på modsatte side af indkørsel

Som det fremgår af nedenstående figur, har en ny drægtighedsstald øst for den eksisterende smågrisestald været drøftet.

Denne placering ønskes ikke, af hensyn til naboerne på hhv. Folehaven 9A og Folehaven 4. Folehaven 9A vil få direkte indkig fra deres køkkenvinduer til stalden, og Folehaven 4 vil få produktionen tættere på.

Denne løsning vil betyde, at det ikke vil være muligt at få adgang med maskiner og fodervogne til hverken siloerne eller fyret som ligger i nabobygningen, grundet den nødvendige mellemgang.

Det vil endvidere være en væsentlig dyrere løsning, da der skal trækkes nyt vand, strøm, gyllekanaler. Derudover skal der laves en ny forbeholder og et helt nyt foderanlæg, inkl. siloer for at forsyne denne bygning med foder. Ved de andre løsninger ligger alt dette allerede i forlængelse af, og kan derfor blot forlænges, samt genbruges.

Placeringen vil desuden kræve dispensation i forhold til afstandskravet til §3 søen ved Folehaven 4.

Udvidelsen vil endvidere betyde flere transporter med flytning af dyrene mellem de eksisterende staldanlæg og det nye.

Figur 26, Alternativ udvidelse, udvidelse mod øst.

Såfremt ansøgningen mod forventning ikke godkendes, er 0-alternativet at husdyrbruget fortsætter med samme tilladte produktion, som fastsat i den nuværende godkendelse fra 2004.

3.14 Sårbarhed i forhold til risici for større ulykker mv. jf. § 4 stk. 8 nr. 6 (F8)

Det vurderes at risici for større ulykker eller katastrofer på et husdyrbrug med den nuværende og ansøgte placering vil være udslip af gylle fra gyllebeholdere, fx i forbindelse med overpumpning, brud på gyllebeholder eller lignende. I husdyrbrugets beredskabsplan er der en instruks for, hvordan en sådan situation skal håndteres.

Der er ikke nærhed til større industrielle anlæg, såsom atomkraftværker, krudtfabrikker eller tung fremstillingsvirksomhed, som risikerer at springe i luften eller brænde med alvorlige konsekvenser for omkringliggende anlæg. Området er ikke præget af jordskælv, jordskred eller andre naturkatastrofer, som kan føre til at bygninger falder sammen eller fundamenter revner. Anlægget er konstrueret, så det kan tåle store regnmængder, og anlægget ligger så højt i forhold til havet, at det ikke er truet af oversvømmelse ved havvandsstigninger.

Den store gyllebeholder ligger cirka 150 meter fra Alssund, og der er fald fra beholderen til havet. Der er ikke krav om barriere eller alarm. Men ansøger har et vågnet øje på beholderen, og kontrollerer løbende beholderens beskaffenhed.

Udslip fra de tre andre beholdere vil løbe ned mellem de eksisterende farestalde og drægtighedsstalde.

3.15 Andet om befolkningen og menneskers sundhed (F4, F5d)

Risikoen ved MRSA antibiotikaresistens eller smitsomme husdyrsygdomme håndteres af generelle veterinærregler i Fødevarestyrelsens regi.

Et litteraturstudie fra DCE/ Århus universitet⁹ afslører ikke nye væsentlige problemstillinger, og der er ikke nogen af de undersøgte studier, der i sig selv giver grundlag for at konkludere noget konkret om den nuværende regulering af området. Litteraturstudiet omhandler undersøgelser fra mange lande.

Vurdering

Det vurderes, at der ikke er nogen særlige forhold på husdyrbruget eller beliggenheden i forhold til naboer der gør, at der i forbindelse med miljøgodkendelsen skal stilles særlige vilkår i forhold til menneskers sundhed.

Det vurderes endvidere, at husdyrbruget med dets beliggenhed i forhold til omgivelserne, ikke kan påvirke befolkningen og menneskers sundhed, heller ikke i forhold til samspil med de øvrige faktorer jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 4 stk. 8 (se punkt 3). Potentielt kunne befolkningen og menneskers sundhed blive påvirket af næringsstoffer eller kemikalier, der siver ned i grundvandet og forurener dette. Med husdyrbrugets indretning og drift vurderes det, at der er meget begrænset risiko for, at dette kan ske.

3.16 Samspillet mellem faktorer jf. § 4 stk. 8 nr. 5 (F4)

Ifølge bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug skal der oplyses om væsentlige direkte eller indirekte virkninger som følge af et samspil mellem to, flere eller alle faktorerne:

- 1) befolkningen og menneskers sundhed,
- 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,
- 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,
- 4) materielle goder, kulturarv og landskabet

De enkelte faktorer er beskrevet under punkterne 3.6, 3.7.1, 3.7.2, 3.7.3, 3.7.5, 3.7.6 og 3.8.1 (befolkningen og menneskers sundhed), 3.4 og 3.5 (biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter), 3.1, 3.7.6, 3.8.2, 3.8.3, 3.8.4 og 3.10 (jordarealer, jordbund, vand, luft og klima) samt 3.4 og 3.7.4 (materielle goder, kulturarv og landskabet).

⁹ Review of the scientific evidence of air pollution causing health effects in people living in the vicinity of concentrated animal feeding operation (CAFOs)

Det vurderes, at der ved samspil mellem de oplyste faktorer ikke kan opstå væsentlige direkte eller indirekte virkninger, som er større end de virkninger, som er beskrevet under de enkelte punkter 1-4.

3.17 Erhvervsmæssig nødvendighed

Ifølge Miljøstyrelsens vejledning til Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen så skal kommunen ved opførelse af ny bebyggelse vurdere, om byggeriet er erhvervsmæssigt nødvendigt for ejendommens drift som landbrugsejendom. Folehave 6 er noteret med landbrugspligt.

Miljøstyrelsen skriver i vejledningen, at det er deres vurdering, at byggeri til brug for husdyrbrug i langt de fleste tilfælde vil være erhvervsmæssigt nødvendigt, bl.a. fordi landmanden som udgangspunkt ikke har interesse i at opføre byggeri, der ikke er nødvendigt for driften af husdyrbruget, men at det er et krav, at der foretages en konkret vurdering af den erhvervsmæssige nødvendighed. I vejledningen står desuden:

"Langt de fleste husdyrbrug vil desuden ligge på landbrugsejendomme. Det vil i sådanne tilfælde sjældent være nødvendigt, at det fremgår eksplicit af afgørelsen, at der er tale om erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri. De tilfælde, hvor kommunens vurdering vil kunne have selvstændig betydning, vil formentlig alene være, hvor der er tale om så omfattende byggeri, at det får industrilignende karakter, eller tilfælde hvor der er tale om byggeri til brug for små hobbybrug. Der kan dog også være andre husdyrbrug, i praksis navnlig minkfarme, på ejendomme uden landbrugspligt. Det forhold, at kommunen vurderer, at der ikke er tale om erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri for ejendommens drift som landbrugsejendom, betyder ikke i sig selv, at byggeriet ikke kan godkendes eller tillades. F.eks. vil der kunne være behov for at fastsætte yderligere vilkår til varetagelse af landskabshensyn, hvis der er tale om byggeri af industrilignende karakter."

Vurdering

Det er ansøgers vurdering, at de to nye tilbygninger og laden kan betragtes som normale i forhold til so-besætningens arealkrav. Tilbygningerne kommer udelukkende til at indeholde stier til søer samt foderopbevaring i laden. Husdyrbruget med de nye tilbygninger, vurderes ikke at have en speciel industrilignende karakter og vurderes at være erhvervsmæssig nødvendig for husdyrbrugets fortsatte udvikling.

4. BAT

4.1 BAT-Ammoniakemission (B9, F5g)

BAT-niveauet beregnes i Husdyrgodkendelse.dk, og forudsætningen for BAT-beregning i denne godkendelse, tager afsæt i at de eksisterende stalde er "eksisterende" mens tilbygningerne er "nye".

Der vil blive benyttet gyllekøling (14 %) i dele af de eksisterende og nye stalde, samt 50 % ammoniakreduktion på gyllebeholder 4, hvorpå der er etableret fast teltoverdækning.

Det samlede BAT-krav for stalde og lagre er i Husdyrgodkendelse.dk beregnet til 4408 kg NH₃-N/år og ammoniakemissionen er på 4394 kg NH₃-N/år.

Samlet BAT beregning			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	3881	526	4408
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	4019	375	4394
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	14
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Tabel 11: Samlet BAT beregning, skema 223595. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

BAT krav opnåelig ved anvendelse af BAT for nye og eksisterende stalde				
Staldnavn	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Forudsætning for BAT-beregning	BAT krav ved ny stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år))	BAT krav ved eksisterende stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år)) ^c
Farestald 02	Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit	0,47 - 0,59 ^b	0,66
Farestald 03	Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit	0,47 - 0,59 ^b	0,66
Drægtighedsstald 01	Søer, gølle og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit	0,70 - 0,87 ^b	1,20
Drægtighedsstald 02	Søer, gølle og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit	0,70 - 0,87 ^b	1,30
Drægtighedsstald 03	Slagtesvin, Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	Eksisterende staldafsnit	1,06 - 1,62 ^b	1,90
Drægtighedsstald 04	Søer, gølle og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit	0,70 - 0,87 ^b	1,20
Smågrisestald 01	Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit	0,47 - 0,59 ^b	0,66
Smågrisestald 02	Søer og Smågrise; 25-49 % fast gulv ^a	Eksisterende staldafsnit	0,70 - 0,87 ^b	1,30
Smågrisestald 03	Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit	0,47 - 0,59 ^b	0,66
Farestald 04	Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit	0,47 - 0,59 ^b	0,66
Drægtighedsstald 06	Søer, gølle og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,87	1,20
Drægtighedsstald 06	Søer, gølle og drægtige. Løsgående dybstrøelse	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	1,40	1,40
Farestald 05	Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,59	0,66

^a BAT-kravet for flexgruppen fastsættes ud fra det dyretype og staldsystem med det højeste relative reduktionskrav og det dyretype og staldsystem med den højeste ammoniakemissionsfaktor.

^b BAT-kravet ved ny stald er progressivt og afhænger af det samlede areal for husdyrtypen i nye staldafsnit

^c BAT krav ved eksisterende stald er tabelværdien for staldtypen. BAT kravet kan være lavere i den aktuelle situation, hvis der fastsættes vilkår til eksisterende stald i en tidligere godkendelse.

Tabel 12: Tabel med oplysninger om forudsætning for BAT-beregning Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Vurdering

Det vejledende BAT emissionsniveau er overholdt.

De processer, teknologier og materialer / stoffer, der anvendes i stalden er ukomplicerede og velkendte. Der er ikke tale om giftige, kunstigt fremstillede materialer eller hjælpestoffer, men hovedsageligt lokalt dyrket foder, vand og husdyrgødning. Der anvendes handelsgødning og plantebeskyttelsesmidler i markbruget – dette er nøje reguleret af generel lovgivning og godkendelsesordninger, så de anvendte stoffer er grundigt undersøgt og beskrevet i forhold til deres virkning i miljøet, og der er nøje anvisninger i forhold til midlernes anvendelse og dosering mv. Det vurderes derfor, at der ikke er væsentlig risiko for miljøet ved den ansøgte produktion.

4.1.1 Råvarer (B7)

Med hensyn til råvarer (foder, vand, hjælpemidler mv.) benyttes der ikke mere, end der er behov for. Ansøger bestræber sig på at benytte så få foderenheder og så lavt et råprotein- og fosforindhold som muligt. Der fasefodres ved søerne og smågrisene, således at fodringen er tilpasset dyrenes behov.

4.1.2 Energiforbrug (B8)

Der anvendes primært el til ventilation, belysning, gyllepumper, drift af foderanlæg og varmeveksler samt øvrige elektriske maskiner samt forbrug i stuehuset.

Alle staldbygninger er isoleret.

Nuværende forbrug ses i nedenstående tabel. Ifølge Håndbog i driftsplanlægning 2013, er elforbruget ca. 174 kWh pr. årssø hvilket giver et forbrug på 200.100 kWh. Årsagen til at der sker et fald i energiforbruget fra nudrift til ansøgt, skyldes at der i nudriften er et energiforbrug til 30 kilos grise.

Der føres ikke løbende journal over energiforbruget. Der modtages månedsvise forbrugsoplysninger fra elseskabet og forbruget opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Type	Forbrug 2020 drift	Forbrug efter
Samlet elforbrug til staldene	270.630 kWh	200.100 kWh

Vurdering

Det vurderes, at ansøger har et løbende fokus på optimering af energiforbruget.

4.1.3 Vandforbrug (B8)

Vand benyttes primært som drikkevand til dyr, vask af stalde, overbrusning af dyr, sanitære forhold og forbrug i boligen. Staldanlægget og stuehuset forsynes med offentligt vand.

Staldene vil blive sat i blød med overbrusningsanlæg inden vask. Iblødsætningen reducerer det efterfølgende vandforbrug ved vask. Staldene vaskes i koldt vand med højtryksrensere, hvilket også er vandbesparende.

I svinestaldene er der opsat drikkeventiler over krybber i den nye stalde, hvorved spildt vand optages sammen med foderet, herved mindskes vandspild.

I følge normtal fra Håndbog til driftsplanlægning 2015 fra Seges er det forventelige vandforbrug ca. 6.200 liter pr. årssø, dog med store afvigelser.

Type	Forbrug 2020	Forbrug efter
Drikkevand, vaskevand, vand til overbrusning mv.	11.391 m ³ *	Mellem 6.401 – 9.969 m ³
Stuehuse		170 m ³
I alt	11.391 m³	6.571 – 10.139 m³

Tabel 13: Vandforbrug før og efter. * Vandforbruget er inkl. 30 kilo's grise.

Grundvand og overfladevand

Ejendommen ligger inden for områder med drikkevandsinteresser (almindelige – ikke særlige) og udenfor indvindingsopland. Staldene er etableret med tætte bunde og kanaler, og der er ingen risiko for udsivning til det omgivende miljø. Gyllebeholderen, fortanke og gyllerør er tætte, hvorfor der heller ikke her er risiko for udsivning til det omgivende miljø.

Vurdering

Normforbruget for søerne er beregnet til mellem 6.401 – 9.969 m³. Det reelle forbrug er på 11.391 m³. Det høje vandforbrug skyldes, både OUA-produktionen og at der indgår smågrise i den nuværende produktion.

Generelt er vandforbruget højere i OUA-produktioner på grund af det øgede fokus på rengøring.

Det vurderes derfor, at husdyrbrugets vandforbrug ikke er usædvanligt højt og at der er foretaget de tiltag der er muligt, for at sikre mod et unødvendigt højt vandforbrug.

Risikoen for udsivning til det omgivende miljø vurderes meget begrænset.

4.2 Management og forholdet til BAT-konklusionen (C2)

Efter udvidelsen vil der være plads til mere end 750 stipladser til søer, hvorfor det er et IE-husdyrbrug og dermed omfattet af BAT-konklusionen for intensivt opdræt af fjerkræ og svin.

Den generelle danske miljølovgivning, som gælder for alle husdyrbrug, og beskyttelsesniveauerne som skal overholdes i forbindelse med en godkendelse efter Husdyrbrugloven, er med til at sikre at husdyrbruget lever op til BAT. Det antages, at Miljøstyrelsen gennem fastsættelsen af BAT for ammoniakemission og udbringningsreglerne om N- og P-lofter har forholdt sig til de angivne kvælstof- og fosforudskillelser, der fremgår af BAT-konklusionen.

I de følgende afsnit beskrives husdyrbrugets valg af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Der er angivet i parentes hvilket afsnit i BAT-konklusionen det beskrevne forholder sig til. BAT i forhold til ammoniakemission er beskrevet under punkt 3.10 og 4.3.

4.3 Ophør af IE-husdyrbruget (C1)

Hvis ansøger ophører med husdyrproduktion på ejendommen, er det enten fordi staldanlægget sælges, udlejes til anden side, eller at husdyrproduktionen nedlægges helt. Hvis husdyrbruget ophører helt, vil stalde blive tømt for dyr, gødningsopbevarings- og foderanlæg blive tømt for gødning og foder. Alle anlæg vil efterfølgende blive rengjort. Rester af medicin og kemikalier samt andet affald vil blive bortskaffet iht. kommunens affaldsregulativ.

4.4 BAT: Råvarer, energi, vand og management (C2)

4.4.1 BAT-Råvarer (C2)

Der benyttes ikke flere råvarer (foder, vand, hjælpemidler mv.) på husdyrbruget end der er behov for. Som tidligere beskrevet bestræbe ansøger sig på, at benytte så få foderenheder og så lavt et råprotein- og fosforindhold som muligt. Alt foder der anvendes er færdigblandet foder, der er tilsat fytase. Der fasefodres både ved søer/polte og smågrisene.

Husdyrbruget lever dermed op til BAT i forhold til ernæringsmæssig styring (**BAT afsnit 1.3**).

4.4.2 BAT-Energi (C2)

Energiforbrug og tiltag til at minimere energiforbruget på husdyrbruget er beskrevet under punkt 3.8.5 og 4.11.

Alle stalde er isolerede og i de nye stalde vil der blive anvendt effektiv belysning i form af LED. Ventilatorerne vaskes jævnligt i forbindelse med vask af de enkelte stalde, hvilket reducerer modstanden og dermed elforbruget. Der er temperaturstyring og alarmer mv. på ventilationsanlæggene i staldene. Ventilation er udskiftet med lavenergimotorer.

Energiforbruget opgøres årligt i forbindelse med regnskabet. El-forbruget følges løbende gennem året.

Husdyrbruget lever dermed op til BAT i forhold til effektiv energiudnyttelse (**BAT afsnit 1.6**).

4.4.3 BAT-Vand (C2)

Vandforbrug i forbindelse med husdyrbruget er beskrevet under punkt 3.8.6 og 4.12.

Stalde sættes i blød forud for vask og der anvendes højtryksrensere ved vask af stalde og udstyr. Der er vandbesparende ventiler over krybberne i alle stalde. Ved daglig inspektion vil eventuelle lækager på vandledningsnettet blive opsporet og der vil efterfølgende blive igangsat udbedring. Vandforbruget opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Husdyrbruget lever dermed op til BAT i forhold til effektiv vandudnyttelse (**BAT afsnit 1.4**).

4.4.4 Management (C2)

Der er krav om, at et IE-husdyrbrug har et miljøledelsessystem (**BAT afsnit 1.1**), som skal bidrage til at der er fokus på BAT vedr. management. Der er endnu ikke udarbejdet et miljøledelsessystem for husdyrbruget, men arbejdet vil blive igangsat når denne ansøgning er færdigbehandlet.

Godt landmandskab på husdyrbruget sikres bl.a. gennem dagligt opsyn med stald-, opbevarings- og foderanlæg. Det er ikke påtænkt at udarbejde planer for vedligehold og reparationer, men ved daglig inspektion vil der blive undersøgt for eventuelle lækager med efterfølgende igangsætning af reparation.

De ansatte hjælper med at varetage driften på ejendommen. Der foreligger ikke uddannelses- og oplæringsprogrammer, men der deltages i relevante kurser, når der er behov.

Der er udarbejdet en miljøberedskabsplan for husdyrbruget, som opdateres løbende. Beredskabsplanen findes på kontoret.

Opbevaring af døde dyr er beskrevet under punkt 3.8.1. Det vurderes at de opbevares på en måde der mindsker emissioner mest muligt.

Husdyrbruget lever dermed op til BAT i forhold til godt landmandskab (**BAT afsnit 1.2**).

4.4.5 Andre områder i BAT-konklusionen

Minimering af emissioner fra spildevand (**BAT afsnit 1.5**) sker ved at undgå at regnvand og forurenende stoffer blandes. Da al husdyrproduktion sker inde i staldene og gyllen håndteres i et lukket system med tætte kanaler, rør og gyllebeholdere, er det begrænset, hvad der er af spildevand fra selve husdyrproduktionen. Der er en udendørs vaskeplads (se oversigtskort) på ejendommen, hvorfra regnvand ledes i gyllesystemet. Mængden af spildevand reduceres ved brug af højtryksrensere ved vask.

Minimering af støjemissioner (**BAT afsnit 1.7**) sikres ved, at der er god afstand til naboer og at støjende aktiviteter på ejendommen typisk sker i dagtimerne og når det er muligt, for lukkede døre for at mindske støjgener.

Minimering af støvemissioner (**BAT afsnit 1.8**) sikres ved at fodersiloerne er placeret indendørs og påmonteret støvcykloner, der er overbrusningsanlæg i mange af staldene og der benyttes vådfoder.

Minimering af lugtemissioner (**BAT afsnit 1.9**) sikres ved at staldene holdes rene, der sker hyppig udslusning (minimum hver 14. dag) af husdyrgødningen fra staldene til gyllebeholderne, den største af husdyrbrugets gyllebeholdere er teltoverdækket, mens de øvrige har tæt flydelag. Gylle omrøres kun forud for afhentning og en stor del af gyllen afhentes i lukkede tankbiler. Desuden er der læhegn omkring ejendommen der udgør en naturlig barriere mellem gyllebeholderne og naboerne.

Der er ikke opbevaringsanlæg til fast husdyrgødning på ejendommen (**BAT afsnit 1.10**).

Minimering af ammoniakemissioner fra opbevaring af flydende husdyrgødning (**BAT afsnit 1.11**) sikres ved, at minimere omrøringen af gyllen og ved at der er fast teltoverdækning eller tæt flydelag på gyllebeholderne.

Forebyggelse af emissioner til jord og vand fra opbevaring af flydende husdyrgødning (**BAT afsnit 1.11**) sikres gennem tilstrækkelig opbevaringskapacitet og ved opbevaring i stabile, tætte kanaler, rørsystemer, fortanke og gyllebeholdere. Gyllebeholderne er endvidere omfattet af den lovpligtige gyllebeholderkontrol. Endvidere inspiceres gyllebeholderen årligt i forbindelse med tømning.

Der sker ikke forarbejdning af husdyrgødning på ejendommen. (**BAT afsnit 1.12**).

Det forventes at udbringning af gylle sker i overensstemmelse med den generelle lovgivning og at der derved leves op til BAT for udbringning af husdyrgødning. (**BAT afsnit 1.13**).

Beregning af ammoniakemissionen (**BAT afsnit 1.14**) fra hele produktionsprocessen sker gennem ansøgningen om miljøgodkendelse i Husdyrgodkendelse.dk. Der leves op til BAT i forhold til ammoniakemission.

Husdyr- og gødningsproduktionen på ejendommen opgøres årligt i forbindelse med gødningsregnskabet. Ud fra disse oplysninger kan ammoniakemissionen beregnes ud fra normtal fra Institut for Husdyrvidenskab ved Aarhus Universitet. Normtallene beregnes og udgives årligt. N- og P-udskillelsen beregnes direkte i gødningsregnskabet. (**BAT afsnit 1.15**)

Der sker minimum årligt registrering af vand-, el- og brændstofforbrug (**BAT afsnit 1.15**). Der registreres antal indsatte -, døde - og leverede dyr samt indkøbte fodermængder.

Der sker ingen monitoring af støv og lugtemissionen (**BAT afsnit 1.15**), idet udgifterne ved måling ikke vurderes proportionale.

4.5 Oplysninger om konsulenten (A4)

Ansøgningen er udarbejdet af Pba i jordbrug, Henriette Fries, LandboSyd, som har arbejdet med landbrugets miljøforhold i 15 år. Dels som rådgiver, kommunal miljømedarbejder, AC-tekniker i Miljøstyrelsen og nu miljørådgiver i landboforeningen LandboSyd.

5. Konklusion

Sammenfattende vurderes det, at den ansøgte ændring af husdyrbruget på Folehave 6 ikke vil medføre væsentlig direkte eller indirekte påvirkning af det omgivende miljø. Sønderborg Kommune kan ved fastsættelse af normale driftsvilkår for ejendommen fastholde husdyrbruget på de ansøgte tiltag, samt opsætte vilkår for indgreb, såfremt husdyrbruget mod forventning medfører forøgede gener for omgivelserne.

6. Reference (F10)

DCE, Aarhus Universitet -. (2013). *Overvågning af arter 2004-2011 Novana*. Aarhus Universitet - DCE.

Fødevareministeriet, M. o. (LBK nr. 520 af 01/05/2019). *Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.* . Miljø- og Fødevareministeriet.

Kommune, Sønderborg. (2015). *Kommuneplan 2019-2031*. Sønderborg Kommune.

Miljøministeriet. (BEK nr 2256 af 29/12/2020). *Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug*. Miljøministeriet.

Søgaard, B. &. (2007). *Håndbog om arter på habitatdirektivets bilag IV – til brug i administration og planlægning Faglig rapport fra DMU nr 635* . Danmarks Miljøundersøgelser, Århus Universitet.

7. Bilag

Bilag 1: Oversigtskort over husdyrbruget

Bilag 2: Kort af produktionsarealer

Bilag 2a: Opgørelse af produktionsareal

Bilag 3: Afløb

Bilag 4: Gener

Bilag 5: Kapacitetsberegning (vedhæftet ansøgningen)

Bilag 6: Afgørelse fra Kystdirektoratet.

Bilag 7: Visualisering

Bilag 8, Gyllekølingsberegning til skema 223595 og 232984

Bilag 6: Afgørelse fra Kystdirektoratet.

Miljøministeriet
Kystdirektoratet

Solvang v/Nikolaj Kristian Iversen
Folehave 6
6400 Sønderborg

Kystdirektoratet
J.nr. 21/00241-10
Ref. Lone Sivertsen
29-11-2021

Tilladelse til placering og udformning af stalde til søer og afslag til beplantning inden for strandbeskyttelseslinjen

Ansøgning

Du har den 21. december 2020 søgt om tilladelse til udformning og placering af drægtighedsstalde til søer samt dispensation til beplantning inden for strandbeskyttelseslinjen på ejendommen matr. nr. 96, Kær, Ulkebøl, Folehave 6, 6400 Sønderborg, i Sønderborg Kommune.

Afgørelse

Kystdirektoratet giver tilladelse efter naturbeskyttelseslovens¹ § 15a, stk. 1, nr. 6, til at opføre stalde til søer med en placering og udformning som beskrevet i ansøgningen samt afslag til beplantning efter naturbeskyttelseslovens § 65b, stk. 1, jf. § 15.

Tilladelsen gælder kun strandbeskyttelseslinjen. Du skal selv undersøge, om dit projekt kræver tilladelse efter anden lovgivning.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Du kan læse mere om lovgrundlaget for afgørelsen i bilag 1.

Afgørelsen kan påklages

Afgørelsen kan påklages inden for fire uger.

Du må ikke udnytte tilladelsen før klagefristen er udløbet. Hvis der bliver klaget over afgørelsen, er tilladelsen ikke gældende før klagesagen er færdigbehandlet. Du vil få direkte besked fra Kystdirektoratet med oplysninger om, hvordan du skal forholde dig, hvis der bliver klaget over afgørelsen.

Du kan se en klagevejledning i bilag 2.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1986 af 27. oktober 2021 af lov om naturbeskyttelse

Redegørelse for sagen

Ejendommen er en landbrugsejendom på 56 ha beliggende i landzone. Stuehus og driftsbygninger ligger ca. 160 meter fra kysten. Ejendommen er delvist omfattet af strandbeskyttelse. Se figur 1.

Fig. 1. Ortofoto 2021. Det orange prikkede område markerer det strandbeskyttede areal. De hvide streger markerer de vejledende matrikelskel.

Der er den 21. december 2020 modtaget ansøgning om udvidelse af én stald. Ansøgningen er den 19. januar 2021 revideret til at omfatte udvidelse af 2 stalde.

Naturstyrelsen gav som myndighed den 7. august 2015, tilladelse efter naturbeskyttelseslovens § 15, stk. 4, til udformning og placering af en drægtighedsstald til søer på 57 meter lang og 19,5 meter i bred. Tilladelsen blev ikke udnyttet.

Der søges nu om udvidelse af 2 staldbygninger hvor den ene tilbygning bliver 95,68 x 19,25 m, mens den anden bliver 19,7 x 16,6 m. Tilbygningerne opføres i samme materialer, højde, bredde og taghældning, som de eksisterende bygninger de forlænges med. Der søges endvidere om beplantning rundt om den længste stald.

Ansøgningen om udvidelse af staldanlægget er begrundet i ny lovgivning der medfører at søer under inseminering skal være løsgående fra år 2035. Dette medfører at den samme produktion skal have et væsentligt større areal til rådighed. Ydermere oplyses at nuværende anlæg er ved at være nedslidt, hvilket medfører at tilpasningen af produktionen er fremrykket. Det fremgår endvidere af ansøgningen at:

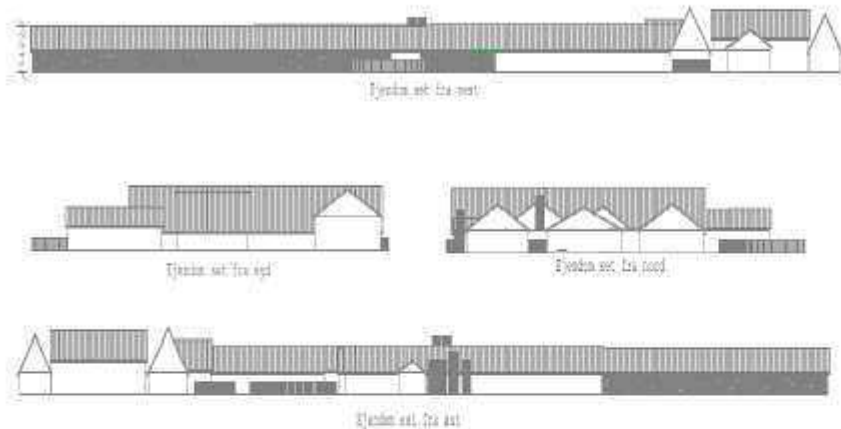
"Terrænet ved den ønskede placering skråner, og den lille tilbygning vil blive tilpasset omgivelserne mellem stalden og gyllebeholderen, mens den lange tilbygning vil blive gravet ind i skråningen. Det forventes at arealet, der skal bruges under etablering er ca. 10 meter rundt om bygningerne, og det vil være det samme areal der efterfølgende vil blive anvendt til indkørsel til staldene.

For at tilpasse byggeriet til det omkringliggende landskab, ønsker ansøger at beplante rundt om den lange stald. Se figur 2.

Figur 2. Udvidelsen i forlængelse af eksisterende stalde markeret med rødt og til højre ses beplantning rundt om bygningen markeret med grønt.

Materialerne på de nye bygninger, vil være grå betonelementer, hvide vinduesrammer, lysegrå døre og gråt eternittag. Den længste stald kommer til at blive ca. 65 m længere end bygningen med det rødlige tag. Hele staldanlægget kommer til at fremstå som en samlet enhed. Se figur 3.

Figur 3. Facadetegninger jf. ansøgning.

Matriklen er beliggende i noteret værdifuldt landskab med bemærkning "beskyt udsigt" ligesom der 100 meter øst for bygningerne findes en §3 beskyttet sø.

Vurdering efter lovgivning om international naturbeskyttelse

I behandlingen af en ansøgning om tilladelse efter naturbeskyttelseslovens § 15a, stk. 1, nr. 6, skal Kystdirektoratet vurdere, om byggeriet kan påvirke Natura 2000-områder eller dyre- og plantearter på habitatdirektivets bilag IV. Læs evt. mere herom i bilag 1.

Natura 2000

Det nærmeste Natura 2000-område (nr. 105) ligger ca. 54 km mod øst. Natura 2000-området omfatter habitatområde nr. 200.

Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området ses i bilag 3.

Det er Kystdirektoratets vurdering, at det ansøgte ikke i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke Natura 2000-området væsentligt. Ved vurderingen er der særligt lagt vægt på afstanden på 54 km til nærmeste område. Det ansøgte vil således efter Kystdirektoratets vurdering ikke medføre en væsentlig påvirkning af de naturtyper, levesteder og/eller arter, som området er udpeget for at bevare, og der er derfor ikke behov for en nærmere konsekvensvurdering.

Bilag IV-arter

På baggrund af et generelt kendskab til bilag IV-arters forekomst i Danmark og deres valg af levested samt gennemgang af offentlige databaser, vurderer Kystdirektoratet, at lokaliteten ikke er et potentielt levested for bilag IV-arter.

Kystdirektoratet vurderer på denne baggrund, at det ansøgte projekt ikke vil medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Begrundelse for afgørelserne

Tilladelse

Det ansøgte ligger inden for strandbeskyttelseslinjen og forudsætter derfor tilladelse efter naturbeskyttelsesloven.

Efter naturbeskyttelseslovens 15a, stk. 1, nr. 6, gælder forbuddet ikke for byggeri, der er erhvervsmæssigt nødvendigt for den pågældende ejendoms drift som landbrugsejendom. Efter bestemmelsen kræves dog tilladelse for så vidt angår de nævnte bygningers nærmere beliggenhed og ydre udformning.

Efter det oplyste om ejendommens eksisterende bebyggelse og drift mv., lægger Kystdirektoratet til grund, at der er tale om opførelse af byggeri, som er nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom.

Udvidelsen af staldene foretages i tilknytning til allerede eksisterende stalde og udføres med grå betonelementer, hvide vinduesrammer, lysegrå døre og gråt eternittag. Bygningerne vil fremstå som en samlet enhed og udføres i samme materialer som eksisterende staldbygninger.

På denne baggrund vurderer Kystdirektoratet samlet, at staldenes beliggenhed og udformning er hensigtsmæssig set i forhold til den øvrige bebyggelse og til kystlandskabet.

Kystdirektoratet giver på denne baggrund tilladelse til at opføre stalde som ansøgt.

Afslag

Af naturbeskyttelseslovens § 15 fremgår, at forbuddet mod tilstandsændringer inden for strandbeskyttelseslinjen også omfatter beplantning. Praksis for administrationen af forbuddet er restriktivt, men beplantning i lovligt eksisterende haver er ifølge Naturbeskyttelseslovens § 15a stk. nr. 2 undtaget forbuddet for beplantning.

I Naturbeskyttelseslovens § 15a stk. 4 forstås haver som bygningsnære arealer i forbindelse med boliger og tilsvarende bebyggelse til beboelse, der har undergået en vis kultivering eller vedligeholdelse og ikke længere dyrkes eller anvendes landbrugsmæssigt.

Kystdirektoratet vurderer, at der ikke er tale om en lovlig etableret have på det ønskede sted for beplantning i forhold til ovenstående definition, da der i dette tilfælde er tale om et areal med kommende nyopførelse af en stald på et erhvervsområde, og at beboelsen med tilhørende have findes syd på matriklen i tilknytning til beboelsesejendommen.

Eftersom Kystdirektoratet vurderer, at arealet omkring staldbygningerne og kommende staldbygninger ikke betegnes som have, er arealet ikke undtaget af forbuddet mod beplantning, og derfor falder forholdet under naturbeskyttelseslovens § 65b stk. 1, hvor der skal være tale om et særligt tilfælde, der kan begrunde en dispensation. Kystdirektoratet finder at der alene er tale om beplantning hvis formål er forskønnelse.

På baggrund af sagens oplysninger vurderer Kystdirektoratet, at der ikke er tale om et særligt tilfælde, der kan begrunde en dispensation til beplantningen og meddeler afslag til etablering af beplantning.

I Kystdirektoratets vurdering er der yderligere lagt vægt på, at en dispensation til beplantningen kan skabe præcedens og derved give andre lodsejere en berettiget forventning om at kunne opnå dispensation i lignende tilfælde.

Kystdirektoratet har vurderet bygninger og beplantning i forhold til international lovgivning om naturbeskyttelse og konkluderet, at der ikke er hensyn, der taler afgørende imod det ansøgte. Se afsnittet "Vurdering efter lovgivning om international naturbeskyttelse". Kystdirektoratet bemærker, at afslaget til beplantning er givet af andre årsager.

Med venlig hilsen

Lone Sivertsen
tlf. 22 57 18 31
lonsi@kyst.dk

Evaluering

Kystdirektoratet er i gang med en spørgeskemaundersøgelse, hvor vi måler på den hjælp du/I modtog i forbindelse med din/jeres sag.

Formålet med undersøgelsen er at forbedre vores vejledning.

Undersøgelsen er på 1-5 spørgsmål og er anonym, så den kan ikke spores tilbage til dig/jer eller din/jeres sag.

Tak fordi du/I vil hjælpe os.

Link til spørgeskema: <https://www.surveymonkey.com/survey/LinkCollector?key=FRKRJSKC3215>

Bilagsliste

Bilag 1: Lovgivning

Bilag 2: Klagevejledning

Bilag 3: Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området

Afgørelsen er også sendt til:

- Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Sønderborg, soenderborg@dn.dk
- Friluftsrådet centralt: fr@friluftsradet.dk
- Friluftsrådet, Kreds Sønderjylland Øst, soenderjylland@friluftsradet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk og dof@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Sønderborg, soenderborg@dof.dk
- Dansk Botanisk Forening, Jyllandskredsen, jyllandskredsen@botaniskforening.dk
- Dansk Kano og Kajak Forbund, miljo@kano-kajak.dk
- Danmarks Jægerforbund, sager@jaegerne.dk

Afgørelsen offentliggøres desuden på Kystdirektoratets hjemmeside, www.kyst.dk.

Bilag 1: Lovgrundlag

Naturbeskyttelsesloven

Af naturbeskyttelseslovens § 15, stk. 1 fremgår, at der ikke må foretages ændringer i tilstanden af strandbredder eller af andre arealer, der ligger mellem strandbredden og strandbeskyttelseslinjen. Der må ikke etableres hegn, placeres campingvogne og lignende, og der må ikke foretages udstykning, matrikulering eller arealoverførsel, hvorved der fastlægges skel.

Efter naturbeskyttelseslovens § 15a, stk. 1, nr. 6, gælder forbuddet ikke for byggeri, der er erhvervsmæssigt nødvendigt for den pågældende ejendoms drift som landbrugs- eller skovbrugsejendom eller for udøvelse af fiskerierhvervet, når byggeriet opføres i umiddelbar tilknytning til eksisterende bygninger. Efter bestemmelsen kræves dog tilladelse for så vidt angår de nævnte bygningers nærmere beliggenhed og ydre udformning.

Lovgivning om international naturbeskyttelse

Ifølge habitatbekendtgørelsen² skal Kystdirektoratet, før der gives dispensation fra strandbeskyttelseslinjen, vurdere om det ansøgte i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt (en væsentlighedsvurdering). Direktoratet vurderer i den forbindelse, om det ansøgte kan påvirke områdets naturtyper og levesteder samt de arter, som området er udpeget for at bevare.

Hvis det ikke kan udelukkes, at det ansøgte kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområde, kan der ikke meddeles dispensation til det ansøgte.

Kystdirektoratet er desuden forpligtet til at varetage beskyttelseshensyn til en række dyr og planter (arter på habitatdirektivets bilag IV) over alt i landet, det vil sige uanset om de forekommer inden for et af de udpegede Natura 2000-områder eller udenfor. Der kan ikke gives dispensation fra strandbeskyttelseslinjen, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for de pågældende dyrearter eller ødelægge de pågældende plantearter.

² Bekendtgørelse nr. 1595 af 6. december 2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Bilag 2: Klagevejledning

Kystdirektoratets afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentliggjort på vores hjemmeside, regnes fristen dog altid fra offentliggørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- adressaten for afgørelsen
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- offentlige myndigheder
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Der klages via Klageportalen, der kan findes på www.naevneneshus.dk, eller alternativt på www.borger.dk og www.virk.dk. Der logges ind med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen.

Det koster 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer i gebyr at indgive en klage. Betaling foregår via Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis man ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal man sende en begrundet anmodning til Kystdirektoratet. Kystdirektoratet videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

Fristen for eventuelt søgsmål ved domstolene er 6 måneder, jf. § 88, stk. 1, i naturbeskyttelsesloven.

Bilag 3: Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område nr. 105, Augustenborg Skov

De gældende udpegningsgrundlag for de danske habitat- og fuglebeskyttelsesområder fremgår af Natura 2000-planerne for 2016-21. Udpegningsgrundlagene er dog under opdatering, og forslag til justerede udpegningsgrundlag er offentliggjort i en basisanalyse for hvert Natura 2000-område i juni 2020.

Myndighederne skal både varetage hensynet til arter og naturtyper, der fremgår af de gældende udpegningsgrundlag, og til eventuelle nye arter og naturtyper, der fremgår af forslaget, selv om forslaget endnu ikke er endeligt besluttet og meddelt Europa-Kommissionen.

Udpegningsgrundlagene, der er relevante for den konkrete afgørelse, er indsat herunder.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 200	
Naturtyper:	Næringsrig sø (3150)
	Bøg på muld (9130)
	Ege-blandskov (9160)
	Elle- og askeskov* (91E0)

Naturtyper der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talloeder, som benyttes for naturtyper fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-område nr. 105 (fra [Natura 2000-planen 2016-21](#))

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 200	
Naturtyper:	Strandeng (1330)
	Næringsrig sø (3150)
	Bøg på muld (9130)
	Ege-blandskov (9160)
	Elle- og askeskov* (91E0)

Tabellen viser naturtyper og/eller arter på udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talloeder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype if. habitatdirektiv. Ved fuglearterne er der angivet, om der er tale om ynglefugle (Y) eller trækfugle (T).

Forslag til nyt udpegningsgrundlag for Natura 2000-område nr. 105 (fra [basisanalysen, juni 2020](#))

LandboSyd, att. Henriette Fries

Kystdirektoratet
J.nr. 22/16489-3
Ref. Jan Kofod Winther
23-07-2022

Tilladelse til placering og udformning af udvidelse af stald med foderlade på landbrug inden for strandbeskyttelseslinjen på matr.96, Kær, Ulkebøl, Folehave 6, 6400 Sønderborg, Sønderborg Kommune

Ansøgning

I har søgt om tilladelse til udvidelse af stald med foderlade på landbrug inden for strandbeskyttelseslinjen på ejendommen matr.96, Kær, Ulkebøl, Folehave 6, 6400 Sønderborg, Sønderborg.

Afgørelse

Kystdirektoratet giver tilladelse efter naturbeskyttelseslovens¹ § 15a, stk. 1, nr. 6, til at opføre foderladen med en placering og udformning som beskrevet i ansøgningen.

Tilladelsen gælder kun strandbeskyttelseslinjen. I skal selv undersøge, om jeres projekt kræver tilladelse efter anden lovgivning.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

I kan læse mere om lovgrundlaget for afgørelsen i bilag 1.

Afgørelsen kan påklages

Afgørelsen kan påklages inden for fire uger. I kan se en klagevejledning i bilag 2.

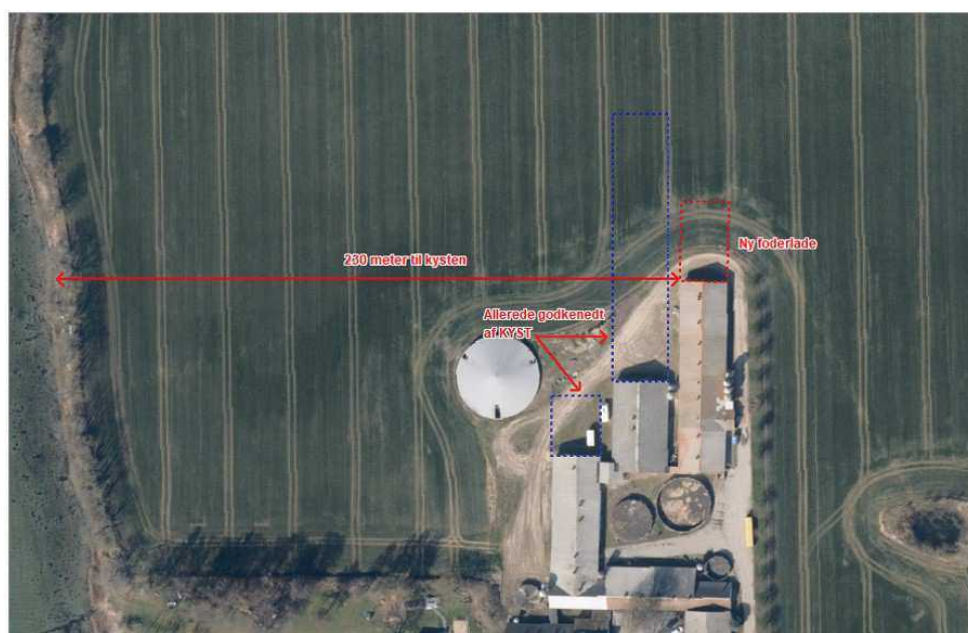
I må ikke udnytte tilladelsen før klagefristen er udløbet. Hvis der bliver klaget over afgørelsen, er tilladelsen ikke gældende før klagesagen er færdigbehandlet. I vil få direkte besked fra Kystdirektoratet med oplysninger om, hvordan I skal forholde jer, hvis der bliver klaget over afgørelsen.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1986 af 27. oktober 2021 af lov om naturbeskyttelse

Redegørelse for sagen

Ejendommen er en landbrugsejendom på 56 ha beliggende i landzone. Stuehus og driftsbygninger ligger ca. 160 meter fra kysten. Ejendommen er delvist omfattet af strandbeskyttelse.

Kystdirektoratet meddelte den 29. november 2021 tilladelse til udvidelse af to staldbygninger, og den ene af disse ønskes nu udvidet med en foderlade på 28x16 m - 448 m², der placeres som en forlængelse af bygningen mod nord – vist med rød markering på nedenstående luftfoto.

Figur 1, Blå bygninger godkendt af Kystdirektoratet, rød bygning = ny foderlade

I ansøgningen anføres bl.a.:

Ansøger ønsker at etablere en ny foderlade i forlængelse af den eksisterende stald. På nuværende tidspunkt indkøbes alt foderet til ejendommen, hvor det opbevares i hvide fodersiloer. Ansøger ønsker at blive selvforsynende med foder, for at sikre økonomien i driften, men også for at mindske klimaaftrykket på foderet. Når den nye foderlade opføres, vil de eksisterende siloer blive fjernet, og ejendommen vil dermed komme til at fremstå mere harmoniseret.

Den nye foderlade bliver en forlængelse af den eksisterende stald. Den nye tilbygning bliver 28,4 x 16,1 m. Tilbygningen opføres i samme materialer, bredde og med samme taghældning, som den bygning, den er en forlængelse af. Højden på bygningen bliver 8,2 meter (se bilag). Bygningen består af grå betonelementer, hvide vinduesrammer, lysegrå døre og gråt eternittag. Hele staldanlægget kommer til at fremstå som en samlet enhed.

Terrænet ved den ønskede placering skråner, og laden vil blive gravet ind i skrånningen. Det forventes at arealet, der skal bruges under etablering er ca. 10

meter rundt om bygningen, og det vil være det samme areal der efterfølgende vil blive anvendt til indkørsel til stalden.

Vurdering efter lovgivning om international naturbeskyttelse

I behandlingen af en ansøgning om dispensation fra strandbeskyttelseslinjen skal Kystdirektoratet vurdere, om det ansøgte kan påvirke Natura 2000-områder eller dyre- og plantearter på habitatdirektivets bilag IV.

Det nærmeste Natura 2000-område ligger ca. 5,3 km mod øst. Når der henses til det ansøgtes karakter og dets placering er det Kystdirektoratets vurdering, at det ansøgte ikke kan påvirke Natura 2000-områder, og der er derfor ikke behov for en nærmere konsekvensvurdering. Det vurderes endvidere, at det ansøgte projekt ikke vil medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV, idet Kystdirektoratet vurderer, at lokaliteten ikke er et potentielt levested for bilag IV-arter.

Begrundelse for afgørelsen

Efter det oplyste om ejendommens eksisterende bebyggelse og drift mv., lægger Kystdirektoratet til grund, at der er tale om opførelse af byggeri, som er nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom.

Det ansøgte ligger inden for strandbeskyttelseslinjen og forudsætter derfor tilladelse efter naturbeskyttelsesloven.

Kystdirektoratet finder ikke, når der henses til den eksisterende bygningsmasse samt til den meddelte tilladelse fra november 2021 til udvidelse af bebyggelsen, at det ansøgte vil medføre en yderligere påvirkning af kystlandskabet.

På denne baggrund vurderer Kystdirektoratet samlet, at bygningens udformning og placering med en skærmet beliggenhed bag kommende ny bebyggelse er hensigtsmæssig set i forhold til den øvrige bebyggelse og til kystlandskabet.

Kystdirektoratet giver på denne baggrund tilladelse til at opføre foderladen som ansøgt.

Med venlig hilsen

Jan Kofod Winther
Specialkonsulent
jkw@kyst.dk

Bilagliste

Bilag 1: Lovgivning

Bilag 2: Klagevejledning

Afgørelsen er også sendt til:

- Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Sønderborg, soenderborg@dn.dk
- Friluftsrådet centralt: fr@friluftsradet.dk
- Friluftsrådet, Kreds Sønderjylland Øst, soenderjylland@friluftsradet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk og dof@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Sønderborg, soenderborg@dof.dk
- Dansk Botanisk Forening, Jyllandskredsen, jyllandskredsen@botaniskforening.dk
- Dansk Kano og Kajak Forbund, miljo@kano-kajak.dk
- Danmarks Jægerforbund, sager@jaegerne.dk

post@sonderborg.dk; dn@dn.dk; soenderborg@dn.dk; fr@friluftsradet.dk;
soenderjylland@friluftsradet.dk; natur@dof.dk; dof@dof.dk;
soenderborg@dof.dk; jyllandskredsen@botaniskforening.dk; miljo@kano-kajak.dk;
sager@jaegerne.dk; hef@landbosyd.dk; folehave6@gmail.com;

Afgørelsen offentliggøres desuden på Kystdirektoratets hjemmeside, www.kyst.dk.

Bilag 1: Lovgrundlag

Naturbeskyttelsesloven

Af naturbeskyttelseslovens § 15, stk. 1 fremgår, at der ikke må foretages ændringer i tilstanden af strandbredder eller af andre arealer, der ligger mellem strandbredden og strandbeskyttelseslinjen. Der må ikke etableres hegn, placeres campingvogne og lignende, og der må ikke foretages udstykning, matrikulering eller arealoverførsel, hvorved der fastlægges skel.

Efter naturbeskyttelseslovens § 15a, stk. 1, nr. 6, gælder forbuddet ikke for byggeri, der er erhvervsmæssigt nødvendigt for den pågældende ejendoms drift som landbrugs- eller skovbrugsejendom eller for udøvelse af fiskerierhvervet, når byggeriet opføres i umiddelbar tilknytning til eksisterende bygninger. Efter bestemmelsen kræves dog tilladelse for så vidt angår de nævnte bygningers nærmere beliggenhed og ydre udformning.

Lovgivning om international naturbeskyttelse

Ifølge habitatbekendtgørelsen² skal Kystdirektoratet, før der gives dispensation fra strandbeskyttelseslinjen, vurdere om det ansøgte i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt (en væsentlighedsvurdering). Direktoratet vurderer i den forbindelse, om det ansøgte kan påvirke områdets naturtyper og levesteder samt de arter, som området er udpeget for at bevare.

Hvis det ikke kan udelukkes, at det ansøgte kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområde, kan der ikke meddeles dispensation til det ansøgte.

Kystdirektoratet er desuden forpligtet til at varetage beskyttelseshensyn til en række dyr og planter (arter på habitatdirektivets bilag IV) over alt i landet, det vil sige uanset om de forekommer inden for et af de udpegede Natura 2000-områder eller udenfor. Der kan ikke gives dispensation fra strandbeskyttelseslinjen, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for de pågældende dyrearter eller ødelægge de pågældende plantearter.

² Bekendtgørelse nr. 2091 af 12. november 2021 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Bilag 2: Klagevejledning

Kystdirektoratets afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentliggjort på vores hjemmeside, regnes fristen dog altid fra offentliggørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- adressaten for afgørelsen
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- offentlige myndigheder
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Der klages via Klageportalen, der kan findes på www.naevneneshus.dk, eller alternativt på www.borger.dk og www.virk.dk. Der logges ind med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen.

Det koster 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer i gebyr at indgive en klage. Betaling foregår via Klageportalen.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis man ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal man sende en begrundet anmodning til Kystdirektoratet. Kystdirektoratet videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

Fristen for eventuelt søgsmål ved domstolene er 6 måneder, jf. § 88, stk. 1, i naturbeskyttelsesloven.

Vedr. Landskabsvisualisering på Folehave 6, Sønderborg

Ved punkt 1 er der lavet en visualisering, mens der i punkt to er lavet to visualiseringer.

LandboSyd | tlf.: 7436 5000 | mail: info@landbosyd.dk | www.landbosyd.dk

Hovedkontor: Jens Terp-Nielsens Vej 13 | 6200 Aabenraa

Filialkontor: Munkehatten 1A th, 5220 Odense SØ

Visualiseringspunkt 1 ved Møllehuset på Sandbjergvej 100B. På billedet er de nye forlængelser ikke visualiseret.

LandboSyd | tlf.: 7436 5000 | mail: info@landbosyd.dk | www.landbosyd.dk
Hovedkontor: Jens Terp-Nielsens Vej 13 | 6200 Aabenraa
Filialkontor: Munkehatten 1A th, 5220 Odense SØ

Visualiseringspunkt 1 ved Møllehuset på Sandbjergvej 100B. På billedet er de nye forlængelser visualiseret.

LandboSyd | tlf.: 7436 5000 | mail: info@landbosyd.dk | www.landbosyd.dk
Hovedkontor: Jens Terp-Nielsens Vej 13 | 6200 Aabenraa
Filialkontor: Munkehatten 1A th, 5220 Odense SØ

Visualiseringspunkt 2 ved siden af broen på Sandbjergvej 104. På billedet er de nye forlængelser ikke visualiseret.

LandboSyd | tlf.: 7436 5000 | mail: info@landbosyd.dk | www.landbosyd.dk
Hovedkontor: Jens Terp-Nielsens Vej 13 | 6200 Aabenraa
Filialkontor: Munkehatten 1A th, 5220 Odense SØ

Visualiseringspunkt 2 ved siden af broen på Sandbjergvej 104. På billedet er de nye forlængelser visualiseret.

LandboSyd | tlf.: 7436 5000 | mail: info@landbosyd.dk | www.landbosyd.dk
Hovedkontor: Jens Terp-Nielsens Vej 13 | 6200 Aabenraa
Filialkontor: Munkehatten 1A th, 5220 Odense SØ

Visualiseringspunkt 2 ved broen på Sandbjergvej 104. På billedet er de nye forlængelser ikke visualiseret.

LandboSyd | tlf.: 7436 5000 | mail: info@landbosyd.dk | www.landbosyd.dk
Hovedkontor: Jens Terp-Nielsens Vej 13 | 6200 Aabenraa
Filialkontor: Munkehatten 1A th, 5220 Odense SØ

Visualiseringspunkt 2 ved broen på Sandbjergvej 104. På billedet er de nye forlængelser visualiseret.

LandboSyd | tlf.: 7436 5000 | mail: info@landbosyd.dk | www.landbosyd.dk

Hovedkontor: Jens Terp-Nielsens Vej 13 | 6200 Aabenraa

Filialkontor: Munkehatten 1A th, 5220 Odense SØ